

Himler Márton könyve előszavában azt írja, hogy nem engedheti meg, hogy valaki Amerikát, vagy annak bármely hivatalos szervét hamis vádakkal illesse. Ez körülbelül annyit jelent, mintha a csikágói gangster Dillinger azzal felelne a vádlóknak, hogy ő amerikai állampolgár s ő tiltakozik az ellen, hogy a gangstereket — legalábbis az amerikai gangstereket — egyáltalán váddal illessék. A gangster is — Himler Márton is — az amerikai becsület, az amerikai nép palástja mögé akar bújni. De Himler Mártont éppen úgy nem lehet azonosítani az amerikai néppel, mint ahogy a német Gestapo vezetőjét, a német Himmlert sem azonosíthatjuk a német néppel. Csak a minden erkölcsi érzéket nélkülöző emberek menekülnek a felelősségrevonás elől valamilyen nemzet vagy Egyház palástja mögé. Himler Mártont, Granvillet és a többieket soha senki sem azonosította az Egyesült Államokkal, még kevésbbé azzal az amerikai néppel, mely alig kétszázésettendős rövid története során a nagyságnak és a felemelkedettségnek annyi példáját mutatta. De ahogyan a gangster vezér Dillinger sem kerülhette el végzetét csupán azért, mert amerikai állampolgár volt, éppen úgy Himler Márton sem vonhatja ki magát az általa elkövetett bűnök felelőssége alól csupán azért, mert felvette az amerikai állampolgárságot és a háború végén előállott káoszban olyan tisztséggel ruházták fel, amely tisztségre egyáltalán nem volt alkalmas. Az ő és társainak akkori működése nem az amerikai nép, hanem a roosevelti politika hibáinak volt az eredménye. Hogy eljárása és működése azokban a tragikus években még Amerikában is milyen nagymérvű ellen-szenvet váltott ki, azt bizonyítja az, hogy pár hónapi rövid, de alapos működése után egész szervezetét leváltották arról a posztról, ahová őket a bosszú és a gyűlölet politikája helyezte. Teljesen felesleges Himleréknek az a hamis pózuk, hogy ők annakidején az amerikai lobogót és az amerikai népet képviselték. Amerika népe a gyárak, az üzemek, a farmok és a nagy bányák dolgozói elképzelhetetlen magasságban állanak Himler Mártonék menekülteket kifosztó és kommunistákkal kooperáló bandája fölött.

Nincsen Európában nép és ember — de különösen Magyarországon nincs —, aki ne hajtana fejet az amerikai nép nagysága, az amerikai kultúra és civilizáció előtt. A magyar gyermekek már első éveikben szoros barátságot kötnek a Covered Waggon hős pionírjaival és egész életükön át őrzik Cooper Bőrharisnyájának és többi regényhőseinek emlékét. Mindenki tudja, hogy a Fordok, a Rockefellerek

hatalmas építő, teremtő és humánus működésének és alapítványainak áldásaiban nemcsak az Egyesült Államok, de az egész világ népe, — mondhatnók — az egész emberiség részesül.

A magyar fővárosban, Budapesten a Városliget legszebb helyén, már majd egy század óta áll a nagy amerikai szabadsághősnek, Washingtonnak az ércszobra és a magyar főváros népe az amerikai alkotmány évfordulóján minden esztendőben ennél a szobornál emlékezett meg az Óceán tulsó partján élő és dolgozó nagy amerikai népről. A magyar nép ismeri a gazdag Amerika segítőkését, amely ajándékokkal telve nyúlt át a Óceánon, amikor a két világháború után a rombadöntött országokban nem jutott tej a gyermekek poharába és nem volt takaró a tél hidege ellen. Ezt az Amerikát, ezt a bizonyos másik Egyesült Államokat azonban nem a Dillingerek és nem a himlermártonok jelentik, kiknek működésére még sok idő múltán is csak a legnagyobb megvetéssel tudnak visszaemlékezni azok, akik a sors intézkedései révén velük kapcsolatba kerültek. A két név között mindössze annyi a különbség, hogy amíg az egyik Chikago városában jól megszervezett gengszterbandájával gyilkolt és rabolt, addig a másik visszaélve a nekiajándékozott hatalommal, emberek ezreit juttatta nemcsak koldusbotra, hanem akasztófára is.

De ezeket az embereket soha senki nem tévesztheti össze a klaszszikus demokrácia nagy hazájával, az Amerikai Egyesült Államokkal és annak népével.

A SALZBURGI CAMP MARCUS ORR

A különböző ausztriai és németországi internálótáborok után végül is a Salzburg melletti Camp Morcus Orr-ban gyűjtötték össze a magyar „háborús főbűnösöket“, de a táborban voltak szlovákok, horvátok, indiaiak, thaiföldiek, úgyhogy a tábor drótkerítés mögé zárt Bábel-torony képét mutatta. Szeptember végén még mindig nem volt biztos hír, hogy vajjon kiadják-e a magyar foglyokat a szovjetország megszállás alá került Magyarországnak vagy sem. A CIC a légert teljesen elzárta a külvilágtól s így természetes, hogy egymást kergették a valótlán hírek, bár az egyes táborrészeknek német parancsnokai olykor elég pontos értesüléseket szereztek. Ők kö-

zölték először, hogy valószínűleg kiadják a magyarokat és ezért felajánlották segítségüket az esetleges szökéshez. De senki sem szökött meg. A letartóztatottak hozzátartozói előbb-utóbb felfedezték a tábor és kődarabra erősített leveleket dobtak át a szögesdrót kerítésén. Egy fiatal katolikus plébános valahogyan bejutott a táborba, felkereste Imrédy Bélát és közölte vele, hogy az amerikai hatóságok valószínűleg nem fogják kiadni a magyar foglyokat. Imrédy Béla értesülése futótűzként terjedt el a táborban, de a megnyugvás nem tartott sokáig, mert szeptember utolsó napjainak egyikén 5—6 tagú társaság kíséretében megjelent Granville és cinikusan közölte a magyar barakok lakóival, hogy készüljenek fel, mert rövidesen hazaszállítják őket s otthon — ennél a szónál jobb kezével hurkot rajzolt a nyaka köré — tudják, mi vár magukra. Ezúttal Granville-Grosz valóban nem hazudott, mert október 3-án Szálasi Ferencet, Imrédy Bélát, Bárdossy Lászlót, Endre Lászlót, Kunder Antalt és Reményi-Schneller Lajost géppisztolyos amerikai katonák a tábor parancsnokságán levő őrszobára kísérték. Ugyanaznap délután a német fogolyparancsnok bizalmasan közölte, hogy a miniszteri társaságot másnap reggel egy amerikai bombázógép Budapestre szállítja. Sajnos a hír előzetes volta ellenére is valónak bizonyult. Október 10-én, pontosan egy héttel az első csoport hazaszállítása után meglepetésszerűen ismét géppisztolyos amerikaiak keresték fel a magyar szállásokat és rövid úton összeszedték a második hazaszállítandó csoport tagjait. Ekkor a következőket kísérték az őrszobára: Rácز Jenő honvédelmi miniszter, Antal István, Szombathelyi Ferenc, a magyar vezérkar volt főnöke, Budinszky László, Csia Sándor, Gera József, gróf Pálffy Fidél, Basch Ferenc, Dorogi Farkas Ákos, volt budapesti polgármester, Kolosváry-Borcsa Mihály, Fiala Ferenc és még többen másokat, akikkel együtt a repülőszállítmány teljes létszáma huszonegy főt tett ki. Később ezt a repülőgépet a halál-repülőgépnek nevezték el, mert a huszonegy ember közül tizennyolcan vesztőhelyen fejezték be életüket. Az egész szállítási ceremónia előre vetette árnyékát a bekövetkezendő tragédiának, hiszen az elbánás olyan volt, ami csak az előre haláraitélteknek dukált. Mikor az áldozatokat bekísérték az őrszobára, mindenkinek a fal felé kellett fordulnia és mindenki mögött egy géppisztolyos CIC-megbízott állt. A géppisztoly csöve az illető oldalába fűródott. Pár órai várakozás után egyenként szólították be a kiválasztottakat a szomszéd szobába. Vigyázz állásban, felemelt karral kellett állniok koldus bugyraik előtt, melyepet öt-hat magyarul is jól beszélő, CIC-egyenruhába bujtatott pesti zsidó fiatalember vizsgált át. Elvettek mindent, ami a nagy katorgából még megmaradt, csak a szappant meg a fogkefét

hagyták meg. A többi repült a sarokba, ahol lassan métermagasra halmozódott a sok piszkos, szennyes fehérneműnek nevezett rongy. Ez a motozás az utolsó amerikai motozás volt, tehát a legszigorúbb az összesek között. Ha valakinek eddig sikerült töltőtollát, gyűrűjét, pénzét vagy karóráját eldugnia, az itt feltétlenül előkerült, mert minden korcot megnéztek a fürgekezü nyomozók. A pár darab előkerült értéktárgyat természetesen külön kezelték — azaz elvették. A bugyor átvizsgálása után jött a személyi motozás. Mikor ez is megtörtént, akkor teljesen meztelenül, két géppisztolyos őr kíséretében bevitték a megalázó tortúrán átesettet a tábor magánfogdá-jába, ahol felöltözhettek. Egyszemélyes cellába préselték össze mind a huszonegy embert. Még csak leülni sem lehetett. Az ajtó és ablak előtt kézirefektoros, géppisztolyos katonák vigyáztak. Mikor besötétedett, a rácsos ablakba egy hatalmas, erős reflektort állítottak, úgyhogy kellemetlen, vakító, éles fényt vágott a szemünkbe. Az éjszaka folyamán többször kinyílt a duplán lelakatolt ajtó és a haza-szállítandókra meredő géppisztolyok védelme mögül jólismert arcú emberek felvételeket készítettek. A képek azután megjelentek a Life-ben s valóban kellemetlen látványt nyújtottak a nézőnek. De ha csupa angol lordról készültek volna ezek a felvételek, az előzmények után azok is pontosan úgy néztek volna ki, mint a szellemi és politikai élet ezen megalázó meghurcoláson átesett tagjai. Másnap hajnalban öt óra körül felvágódott a zárka ajtaja. Egy őrmester pár darab kenyeret dobott be a zárkába olymódon, ahogyan a fenevadakat szokják etetni az állatkertben és a következő névsorolvasás után egyenként kellett elhagyniok a zárkát az embereknek. Az ajtó-tól, egészen az udvaron álló hatalmas teherautóig 20—25 géppisztolyos katona állott. Ennyi géppisztolyos őrizte azokat, akiknek még egy bicska sem maradhatott a zsebükben. A kocsira való felszállás előtt Granville hadnagy újabb névsorolvasást rendezett, mindenki-re kézbilincset raktak, a kocsi elején és hátulján elhelyezkedtek a géppisztolyosok és a szomorú autoconvoy megindult a repülőtér felé. A foglyokat szállító teherautók két oldalán, elején és végén újab-b géppisztolyosokkal megrakott személyautók haladtak, a békésebb napokhoz szokott Salzburg lakossága rettegéssel teli szánakozással bámult a furcsa karaván után. A repülőtéren újabb személyi számbavétel történt Granville részéről, aki nagyon élvezte ezt az egész szégyenteljes ceremóniát. Mikor mindenkinek feljegyezték — ki tudja hányadszor — személyi adatait s legalább ötször összeszámolták a társaságot, akkor be kellett szállnunk a repülőgépre, ahol a nemzetközi megállapodás ellenére Granville hadnagy személyesen kettesével bilincselte össze az embereket. Mind a két párral szemben csőre-

töltött géppisztollyal felszerelt katona ült. Amikor mindannyiokat elhelyezték és a huszonegy emberre hat géppisztoly csöve meredt, Granville-Grosz hadnagy úr arcán cinikus mosollyal nézett végig a társaságon:

— Azután senki se mukkanjon, mert a géppisztolyok nagyon érzékeny szerszámok — mondotta és helyet foglalt egy magával hozott hatalmas faládán, amelyben — mint később kiderült — a vörös hadsereg által kirabolt Magyarországon igen jól értékesíthető csempe-szárakat rejtegetett.

Már valahol Línz körül járhatott a gép, amikor Granville felállt a ládáról, kiköpte szájából a rágógumit és odament a megbilincselte dorogi Farkas Ákos volt budapesti polgármester mellé. Végigtapogatta annak kabáthajtókáját és zsebkésével felvágta azt. A kabát beléséből egy borítékot vett ki s azt meg se nézve, nyugodtan zsebre vágta. A borítékban volt a magyar miniszterelnökség három-ezer dollárja, amelyet Szöllősy Jenő azzal adott át Farkas Ákosnak, hogy azt őrizze meg vagy otthon adja át a hivatalos közegeknek. A salzburgi lágerban ez a megbízás három tanu előtt történt. Hogy ki árulta el Granvillenak a kabát titkát, az kiderítetlen maradt. A háromezer dollár természetesen sohasem került vissza a magyar miniszterelnökség pénztárába.

ISMÉT OTTHON

A foglyokat vivő amerikai bombázógép rövid két óra alatt érkezett meg a mátyásföldi repülőtérre. A megbilincselte foglyokat Granville-Grosz hadnagy szellemes megjegyzésekkel fűszerezett beszédben egyesével adta át a Dzserdzsinszky-Berija-vonal magyarországi megbízottjának, Péter Gábornak. Az egyik gép érkezéséről a polgári vonalon álló Független Kisgazdapárt lapja, a Kis Ujság, az alábbi beszámolót írta:

„Sűrű köd ül a mátyásföldi repülőtér felett. Lassan felszakad a tejfehér sátor, kisüt a nap, amikor egymásután érkeznek a rendőrautók. Várjuk a repülőgépet, amely a háborús bűnösök második csoportját hozza. Itt vannak a MAFIR emberei, akik filmre veszik a Salzburgból érkező országvesztőket. Egyszere izgalom lesz úrra a

tömegben. Néhány másodperc és közelünkben megtorpan a J. 4 Douglas-bombázó. Ugyanaz, amely Szálasit és társait hozta. Cerniuk amerikai őrnagy siet a gép pilótájához és üdvözlí Granville hadnagyot, a repülőgép parancsnokát. Az izgalom fokozódik. A filmfelvevőgép berregésébe belevegyül Péter Gábor hangja. Vezényszavára ijedt tekintettel lép ki Csia, a nyilas kormányzótanács egykori tagja. Már a földön áll, a detektívek sárgaréz bilincsei megcsillannak csuklóján. Szász Lajos a soronkövetkező. Lódenkabátja lebeg a szélben. Egy szempillantás és a hamuszürke arcú nyilas miniszter kezére bilincs kerül. Szorgalmasan dolgoznak a filmriporterek. Budinszky László áll a detektívek gyűrűjében... Szakváryval gyorsan végeznek a detektívek. Következik Pálffy Fidél. Ápolatlan. Zerge-tollas zöld kalapja gyűrött. Ruhája elnyűtt, inge maszatos. Péter Gábor harsány hangját halljuk:

— Baký László jöj jön ki. — Az izgalom fokozódik. Mi ez? Ketten ugranak le a repülőgépről. Most látjuk, hogy Hubay Kálmánnal láncolták egybe őket. Most mint a sziámi ikrek, nem tudnak szétválni. Baký állja a tömeg keresztüztét. Ovációval fogadják a szakállas ördögöt, Kolosváry-Borcsa Mihályt. A magyar sajtó egykori királya száz esztendőre öregedett. Szégyenkezve tekint az ujságírók felé, akik közül többen miatta kerültek deportációba és csak a sors különös kegyelméből menekültek meg a német halállágerekből. Rácz Jenő, az egykor kérlelhetetlen nyilas honvédelmi miniszter sovány, magas alakja tűnik fel. Mosdatlan, barázdás arcával inkább undort, mint szánalmat keltett. Ezután még Basch Ferenc, Gera József, Hain Péter és Fiala Ferenc kerülnek elő a gépből... stb., stb.“

A cikket a magát polgárinak nevező Független Kisgazda Párt lapjában a zsidó Mátrai Sándor írta, akinek leánya alig pár hónappal az orosz bevonulás után hatalmas lelkesedéssel férjhez ment egy „felszabadító“ orosz századoshoz. Igaz, hogy mikor az orosz tisztet hazavezényelték — feleségét itthagytá. Ez a magát ujságírónak nevező ember volt az, aki ugyancsak a Kis Ujságban és a fiatalabb Tildy-fiú szerkesztésében megjelenő Demokrácia című hetilapban sorozatosan közölte Imrédy Béla, Kolosváry-Borcsa Mihály és Fiala Ferenc évekre visszamenő naplóját. Mondanunk sem kell, hogy a napló első és utolsó szavát a kisgazdapárti sajtókorifeus, Mátrai Sándor írta. De a sajtóbeszámolók a sok hazugság közepette elfelejtették megírni, hogy a repülőgépet leszállása után szovjetorosz katonák vették körül, ami azt bizonyítja, hogy Himler Mártonék — minden tagadásuk ellenére is — tulajdonképpen nem a magyar, hanem a kommunista orosz hatóságoknak szolgáltatták ki áldozataikat. De azt sem írta meg, hogy a magyarországi társadalom melyik részé-

ből rekrutálódott az a tömeg, amely a repülőtéren a háborús bűnösök megérkezését várta.

A rövid ideig tartó átadás mindössze annyiból állott, hogy felvették a foglyok személyazonosságát, Granville-Grosz hadnagy lecsatolta az amerikai bilincseket a kezeikről, hogy helyet adjon Péter Gábor bilincseinek. Ezután lefüggönyözött öreg autobuszokon az Andrásy-út 60. alá szállították őket. A főrendező Himler Márton barátja a sztalinista Péter Gábor volt, aki az Andrásy-út 60. sz. ház kapubajárata alatt még külön üdvözölte az épület új vendégeit. Rövid szemle után mindenkit levezettek a börtönné átalakított pincébe, ahol a falakról még csugott a víz és mint később az egyik micisapkás, géppisztolyos őr mondotta, olyan egészségtelen volt a levegő, hogy még a tetvek és a poloskák is elpusztultak. Szálasi Ferencet közvetlenül a feljáró melletti ablaktalan, alig két négyzetméter nagyságú falnyílásba tették és ajtaja előtt állandó őrséget tartottak. Nyilván azért került oda a feljáró mellé, mert a hideg őszi időben minden éjjel egy szál ingben felvezették az udvarra és ott reggelig sétáltatták külön meghívott közönség előtt. A pincében a gyöngé villanykörtevel megvilágított folyosón a pesti külvárosok legaljából toborzott suhancok látták el az őrség szerepét. Mélyen az arcukba húzott sapkával, szovjet katonazubbonyban, bilgeri-csizmával a lábukon olyan látványt nyújtottak, aminőt addig csak az orosz forradalom napjaiban készült fényképeken láthattunk. Szálasi zárkájánál valamivel jobb hely jutott Bárdossynak, Imrédynek és a többieknek, mert az ő ablakuk előtt legalább udvarra nyíló légakna volt. Minden takaró és szalmazsák nélküli fapriccseken helyezték el őket, de aludni nem lehetett, mert az örök megállapításával szemben ezrével nyüzsgöttek a poloskák és a tetvek. A siralmas helyiségekhez hasonló volt az élelmezés is. Naponta egyszer adtak enni, darab kukorica-kenyeret s egy rossz bádog konzervdobozban valami ismeretlen anyagból készült meleg lötytyöt. Mosdásról vagy egyéb tisztálkodásról szó sem lehetett. Mindezekkel szemben viszont óriási vendéglátás volt. A nap minden szakában, sőt még éjjel is félelmet gerjesztő alakokból álló csoportok érkeztek. Minden zárkába bementek, gúnyos hangon kérdezték, hogy kinek van panasa. De senki sem panaszkodott, mert mindenki tudta, hogy úgymint hiábavaló volna. Azután sorra érkeztek a fényképészek, magyar és külföldi filmvállalatok operatőrjei, akik nem elégedtek meg a helyzetnek megfelelő felvételekkel, hanem külön pózokba állították a foglyokat, a gyengébb akaratúakat letérdepeltették és azután kellő szöveggel vitték a közönség elé a felvételeket. Ugyanúgy működtek, mint ahogyan Granville hadnagy a salzburgi lágerban. A szenzációkra éhes

sajtó persze jól fizette ezeket a felvételeket s minden fényképész túl akart tenni a másikon a „szenzáviós“ felvételek dolgában. Ugyanakkor megkezdődtek a nyomozó kihallgatások is. Volt MUSZ-osokból állott az új nyomozógárda és annak megfelelő volt a hang is. De a régen letartóztatottak irigyelték az újakat, mert azokat a kiadási megállapodás értelmében nem bántalmazhatták. De mivel a börtönök falai is beszélnek, így hamarosan mindenki megtudta, hogy nemsokkal a felszabadulás után ebben a pincében gyűjtötték össze a Pesten maradt politikusokat, jobboldaliakat — mindenkit, egészen a legkisebb pártfunkcionáriusig. Egy-két beszédesebb és kíváncsi űr a tilalom ellenére is elmondotta, hogy „maguknak szerencsájuk van, mert a kiadási szerződés értelmében, magukat nem lehet móresra tanítani, mint azokat, akik maguk előtt voltak itt.“ Azután az éjszakai órák unalmában egy-két géppisztolyos fiatal suhanc részletesen is elmondotta, hogy melyik zárkában hány embert vertek agyon a rendőrségi vallatások során. Minden hajnalban külön teherautókon hordták a hullákat a temető szerepét betöltő Dunába. Egy közlékeny Ávos ifjú felismerte a színész Kiss Ferencet és közölte vele, hogy „na, magának szerencséje volt, művész úr, mert maga rám volt kiosztva.“ Kiss Ferenc csodálkozva nézett a fiúra, mert nem értette a dolgot. De az megmagyarázta. Nemsokkal az oroszok bejövetele után, a már előzőleg beszervezett és mindenre elszánt ifjú kommunistákat behívták a párházba, ahol bizalmas névsort adtak át nekik és géppisztolyt akasztottak a nyakukba. Feladatuk abból állott, hogy el kellett menniük a megadott címre és géppisztolysorozattal végezniük kellett az illetővel. Száz és száz embert tettek el ily módon láb alól az ostrom utáni zürzavarban. S Rákosi Mátyás, a magyar nemzet igazi tönkretevője ezt nevezte vértelen forradalomnak. Azután megtudták azt is, hogy az újonnan alakult Kommunista Párt gyömrői csoportja egy Moszkvából hazatért régi kommunista utasítására egyetlen éjszaka kiirtotta az egész község intelligenciáját. Akiket megöltek, azok nem voltak sem miniszterek, sem főispánok, sem magasrangú tisztviselők — csak az alsó középosztály egyszerű dolgozói voltak. Ezen az emlékezetes éjszakán likvidálták a gyömrői plébánost és két káplánját, a főjegyzőt és adójegyzőt, a postamestert, a telefonos kisasszonyt és mindenkit, aki a falusi intelligenciához tartozott. Igaz, hogy a bűnösök később bíróság elé kerültek, formailag el is ítélték őket, de pár hónap múlva valamennyiüket szabadlábra helyezték és a különböző állami intézményeknél — de különösen a rendőrségnél — nyertek elhelyezést. Ugyancsak kiderült az is, hogy a lágymányosi Csonka-gépgyár munkatermében körülbelül száz öreg nyugdíjast, volt hivatalnokot és katonatisztet le-

reltek össze — és valamennyiöket „likvidálták”. Éjjel géppisztollyal, ahogyan azt a kommunista forradalmi törvények előírják. Ezekről a gazságokról azonban sem az akkori pesti sajtó, sem Himler Mártonék nem írtak s még azok sem említették, akik tudtak az ügyekről. Hasonló módon intézték el a magyar középosztály egy részét nemcsak Gyömrőn és Budapesten, hanem az egész országban. Egy cigányszármazású Dadi István nevű szentesi kubikusból lett kommunista rendőrtiszt ebben az időben lőtte agyon négy társával egyetemben a szentesi kórházban fekvő, nagybeteg kisgazdapárti rendőrkapitányt. Dadit „politikai buzgalmában elkövetett gyilkosságért” tízévi börtönre ítélték, de félév után kiengedték és Oroszországba vitték továbbképzésre, mint hithű kommunistát. Ez volt az az idő, amelyet nemcsak a kommunisták, hanem a velük kollaboráló polgári pártok vezetői is nagy F-el frott Felszabadulásnak neveztek.

A KIHALLGATÁSOK

A Himler Márton által kiadott politikusokat valóban nem bántalmazták — mert úgyis tudták a sorsukat. Egy amerikai bizottság egyízben valóban ellenőrizte a kihallgatások menetét és többektől megkérdezte, hogy bántalmazták-e őket. De a vidéken és a Budapest minden részén szétszórt nyomozó alosztályokhoz már nem jutott el ez az amerikai ellenőrző bizottság. Ez túlnagy feladat lett volna részükre, hiszen az egész ország egyetlen nyomozóintézetévé változott a felszabadulás óta. A székesfehérvári származású, alig húszesztendős, fiatal Domino Ferencet is háborús főbűnősként adták ki az amerikaiak és bizonyára nem zavarta egyetlen CIC- vagy OSS-közeg álmát sem, hogy ezt a fiatal „háborús főbűnöst” hazahozatala után három nappal agyonverték a székesfehérvári megyeház vérfoltos pincéjében. A fiúnak egyetlen bűne az volt, hogy ő vezette a székesfehérvári Hungarista Mozgalom ifjúsági csoportját. Ugyancsak a megyeház pincéjében gyilkolták meg többek között a székesfehérvári közkórház igazgató-főorvosát, az európaihírű és politikával sohasem foglalkozó dr. Berzsényi Zoltánt — a költő Berzsényi Dániel egyik leszármazottját — csupán azért, mert ő volt a vezetője a Fejérmegyei Magyar Orvosok Nemzeti Szövetségének. Miskolcon

Borbély Maczky Emil volt főispánt verték agyon több volt munkatársával egyetemben. Ilyen állapotok uralkodtak az egész országban mindenütt, ahol a Vörös Hadsereg szuronyainak hegyén érkezett meg a szabadság. Nem a magyar nép, nem a magyar népindulat követte el ezeket a gaztetteket, hanem az a kisebbségi csoport, amely esztendőik óta készítette a listákat, jegyezte a neveket és a lenini doktrináknak megfelelően likvidálták azokat, akiket akadálnak tartottak a kommunisták célok elérése érdekében.

Himler Márton azt írja könyvében, hogy a magyar háborús bűnösöket törvényesen megválasztott magyar kormánynak adták át. Már megírtuk, hogy mikor a kiadatások javarésze megtörtént, akkor még nem voltak választások. Mikor a Kiszgazdapárt 57 százalékos többséggel győzött az 1945. évi novemberi választásokon, akkor már hat repülőszállítmány érkezett Budapestre, nem is szólva az autóconvoyjal érkező foglyokról. De ezen túlmenően, ha látszólag koalíciós kormány vezette is az országot, a végrehajtó szervek teljesen a Kommunista Párt kezében voltak, amit az OSS magyar osztálya vezetőjének is tudnia kellett, hiszen az Andrássy-út 60-ban maga Himler Márton is meglátogatta a magyar Dzszerdzsinszkyt, akivel együtt beszélt meg a további áldozatok kiadatását, akiket az amerikai megszálló hatóságok tudta nélkül juttattak Himler Mártonék Péter Gábor kezére. A CIC és az OSS csak névlegesen intézte a kiadatásokat a magyar kormánnyal, valójában a magyarországi Kommunista Párt vezetői voltak az igazi tárgyaló felek.

A rendőrségi kihallgatások lezárása után a foglyokat a Markó-utcai fogházba szállították. A régi helyhez viszonyítva a Markó-utca valóságos szanatóriumnak tűnt fel, mert ott nem a pincébe, hanem az ügyészségi börtön celláiban helyezték el őket, eleinte egyesével, de ahogy növekedett a létszám, úgy szaporodtak a cellák lakói is. Decemberben egy négyszemélyes cellába már 15–20 embert préseltek össze, minden ágy vagy szalmazsák nélkül. Az ellátás itt sem volt jobb, csak a poloska volt több. Ezer és millió. Az eleinte szigorúan őrzött háborús főbűnösök összekeveredtek a régiekkel s ezek a régiek elmondották azokat az eseményeket, amelyek a felszabadulás után zajlottak le úgy az országban, mint a fővárosban egyaránt. Elmondották, hogy alig pár héttel Budapest eleste után a Muszosok nyomására nyilvános kivégzéseket rendeztek az Andrássy-úti Oktogonon. Major Ákos volt hadbíró százados vezette ezt a forradalmi színezetet nyújtó tárgyalást. Mert ha a nép nem is csinált forradalmat, a hatalomra jutott új koalíciós pártok mindenképpen forradalmat akartak játszani. A bírósági termék zöld posztóval letakart asztalait kivitték az Oktogon-térre és a lezárt kocsi-

úton tárgyalták le a pert. Ott hozták meg az ítéletet s a volt Muszósokból alakult ítéletvégrehajtó társaság az Andrásy-út ívlámpáira nem is kötéllel, hanem dróttal akasztotta fel a magyar honvédség volt őrmestereit, akik olykor talán túlszigorúan vagy túlkatonásan bántak az alájuk beosztott munkaszolgálatosokkal. Ezekben a hetekben Magyarország megszűnt Európa szerves része lenni és nemcsak a főváros keresztény, de a zsidóság józanabb része is megrettenve figyelte az események meglódulását.

A Király-utcában és a többi, főleg zsidók által lakott városnegyedekben összebilincselte embereket kísérték nyakukban táblával, hogy „Németbarát voltam“ — „Nyilas voltam“ és hasonló feliratokkal. De nem sokáig tartottak ezek a mesterégesen végrehajtott és a tömegindulatokat felkorbácsoló „forradalmi képek“, mert a keresztény lakosság semmiféle tüntetést nem rendezett ellenük, sőt a legnagyobb megbotránkozással nézték az ilyen jeleneteket. S az igazság kedvéért meg kell írunk azt is, hogy még a zsidó városnegyedekben sem aratott sikert ez a Magyarországon és Európában teljesen ismeretlen színjáték. A polgárisodott pesti zsidóság vezetői jártak közbe a hatóságoknál az ilyen felvonulások megszüntetése végett.

A magyar városok, de különösen Budapest a rettegés óráit élte. A bibliai bosszú olyan tort ült, mint talán soha a világon. Ilyen légkörben folytatódtak a Markó-utcai épületben az ügyészi kihallgatások, amelyeknek semmi közük nem volt sem a törvényhez, sem a joghoz. Körúti zugügyvédek és semmi jogi tudással nem rendelkező alakok kaptak ügyészi megbízást és az általuk szerkesztett vádirat inkább rémregényhez, mint jogi munkához hasonlított. Az ügyészi kihallgatások után rövid úton megkezdtek a bírósági tárgyalásokat. Először a volt magyar miniszterelnök és külügyminiszter Bárdossy László ügyét tárgyalták. A perek vitele szintén hozzátartozott a műforradalmi hangulat szításához. A tárgyalások során a főváros söpredékéből alakult közönség beleszólt az ügyvitelbe, azonnali kivégzést követelt, megfélemlítette a védőket és még a kevés jogi tudással és belátással rendelkező jóindulatú népbírákat is. Hullottak a halálos ítéletek és politikai síkon 1946 január 17-én Bárdossy László kivégzése nyitotta meg a sort.

A mult ködéből felénkragyognak a mártírok fényes arcai. Nem úgy, ahogy a bolsevista gyűlölet piktorai lefestik őket, hanem amint egy nemzet látta valamennyiüket. Szálasi Ferenc mellett ott világít Bárdossy László ősz hajának ezüst glóriája.

Bármilyen különösen hangzik is ma: 1939 előtt a legtöbb magyar nem ismerte a nevét. Soha sem ágált a politikai arénákban, nem tolongott a politikai pártokban. Törékeny, finom alakja sokkal inkább ismert volt a külügyminisztérium hűvös exkluzivitásában, Londonban vagy a világdiplomácia zöldpárnás ajtajai mögött, a turnu-severini tárgyalások zöld asztalánál. Szóval ott, ahol ésszel, tapintattal, műveltséggel kellett szolgálni a magyarság ügyét.

Akárhogy liheg is ma a gyűlölet, az a trianoni nemzedék, amelyet „gonosztevő típusnak” könyvel el az amerikai OSS magyar osztályának vezetője, a magyar történelem egyik legszínvonalasabb generációja volt. A Prohászka Ottokárok, gróf Teleki Pálok, Imrédy Bélák, Darányi Kálmánok, Gömbös Gyulák, Milotay Istvánok, Németh Lászlók, Bartókok nagy nemzedéke, amely megteremtette a virtuális Magyarországot. Diplomáciai vonalon csak a végső pillanatban érkezett be ennek élére Bárdossy László.

Tulajdonképpen politikai hivatását nem is a t. Házban mondotta el, hanem abban a végrendeletszerű könyvében, amelyet már lemondása után írt „A magyar politika története Mohács után” cím alatt.

„Annak, aki az emberek kormányzására vállalkozik, az akarat-erőn kívül tulajdonképpen négy tulajdonságra van szüksége: józanság, realitás, önzetlenség, emberszeretet” — mondja ő maga.

S a kimondott szó itt nem politikai bölcsekedés, hanem magának Bárdossy Lászlónak egész élete, teljes emberi magatartása. Ha ehhez még az átlagon felüli szellemi képességnak, mély tudományos műveltségnek és nagy lelki kultúrának olyan tulajdonságai járulnak, amilyenekkel Bárdossy rendelkezett, akkor már itt is áll előttünk az ideális politikai vezér, a nehéz idők kívánta államférfi.

A szélesebb nyilvánosság akkor ismerkedik meg a nevével, mikor az erdélyi kérdés élre állítja a világpolitikai helyzetet. Ahogy — mint bukaresti követ — a turnu-severini tárgyalásokat vezeti a magyar kormány megbízásából, az a magyar főlény, a nemzeti igazság békés képviselőjének olyan diplomáciai magasiskolája, melynek láttán román ellenfelei is tisztelettel és megbecsüléssel tekintenek reá. Midőn Csáky István külügyminiszter hirtelen meghal, szinte

nem is lehet más a külügyminiszter mint Bárdossy László. És amikor gróf Teleki Pál öngyilkos lesz, el sem képzelhető, hogy más legyen az utóda, mint ismét csak Bárdossy.

A világháborúbasodródás küszöbén, a magyar politikában ő most az egyetlen lehetséges miniszterelnök. A politika porondján tiszta, elhasználatlan valaki, akit nem kezdett ki a pártpolitika maró vitriolsava. Pártokon kívül, sőt felül állott mindenkor. Ő hivatott hát képviselni azt a nemzeti egységet, amely minden nép minden háborújának előfeltétele.

Azonban, amit átvesz, mégsem ilyen rózsás örökség. Teleki Pál aláírta a háromhatalmi egyezményt, amelyet Ribbentrop majd úgy fog magyarázni, ahogy neki tetszik. Csáky István megkötötte az „örökbarátsági szerződést” Jugoszláviával, amelyet a Simovics-puccsal nem a magyarság, hanem Jugoszlávia rúgott fel.

Amikor jön, az Országházban még áll Teleki ravatala, a Lánchidon már vonulnak Hitler páncélosai és a kormányzó asztalán készen a hadparancs: „Előre az ezeréves déli határokra!”

Bárdossy olyan belpolitikai helyzetben lép be a magyar történelembe, amikor tulajdonképpen adva van minden. Az egységes nemzeti közvélemény követeli a Délvidék visszacsatolását. Ebben a vonatkozásban belpolitikai ellenzék nincs is. Most egy feladat van: minél nagyobb fegyveres készenlét, minél teljesebb nemzeti egység.

A politika történelmében talán nincs rá példa, hogy államférfit két olyan végzetesen különböző alkalommal igazoljon a nemzet, mint Bárdossy Lászlót. Először amidőn jött s majd amidőn ott állt a népbíróság előtt, hogy a — nem önmagáért, de hazájáért elmondott védőbeszédével ismét az ország legnépszerűbb emberévé váljon.

— Elképzelhető-e, — kérdezi szinte önmagától a népbírák előtt — hogy az a nemzedék, amely e tények tudatában élt, elháríthatta volna a magyarlakta területek visszacsatolását, mert az német-olasz állásfoglalás eredménye volt. Ezt a kérdést komolyan felvetni sem lehet.

Midőn Bárdossy László 1941 április elején Magyarország miniszterelnöke lesz, nincs egyetlen magyar sem, aki ne helyeselné a revíziós politika békés vagy akár fegyveres megvalósítását. Csak egy ötszázezer főnyi nem magyar kisebbség gyűlölete suttogja még mindig, hogy nem szabad Hitlerrel együtt menetelnünk. Chorin Ferenc és a budapesti nagy iparbárók azonban ekkor könyörögnek a kormányzónál, hogy ne álljon ellent Hitler követeléseinek, mert ha a németek megszállják Magyarországot, akkor a magyarországi zsidóságot deportálják. Ugyanekkor azonban erről az oldalról már elhatározták a magyar háború szabotálását is.

Macartney professzor azt írja Bárdossyról, hogy a magyar politika legjobb embere volt Londonban, aki a legtöbb szimpátiát szerezte Magyarországnak. Most mégis úgy érkezik a magyar politikába, mint — németbarát. Pedig Bárdossy csak magyar realista és hű magyar. Amidőn a nyugati hatalmak a müncheni egyezményben mégcsak meg sem említik a felvidéki magyar igényeket, amidőn Anglia, Franciaország szeretett gyermekei, a kisantant hatalmak versenyt rohannak Hitler kegyeiért, akkor Bárdossy egyszeriben a magyar nép lelkeségének kifejezőjévé válik. A népek országútjára dobott Magyarországnak nincs más választása, mint azokkal haladni, akik le akarják rombolni a versaillesi rendszert. S ha pedig ezt így parancsolja a végzet, akkor tennünk kell ezt teljes lélekkel, egész erőnkkel és teljes akarattunkkal.

— Minden ország annyit ér, — mondja Bárdossy — amennyi erőt és egységet jelent. Ehez képest használják fel eszközként vagy várnak tőle aktív támogatást a do ut des alapján, a maguk politikai céljainak érdekében. A gyengék és elesettek nem számítanak. Javaiat elveszik vagy megosztottnak rajta. Más eshetőség nincs. A világ nem szamaritánus intézmény.

Amikor a határokon már a szovjet rém vörös karmai nyúlnak Magyarország felé, akkor írja talán e sorokat:

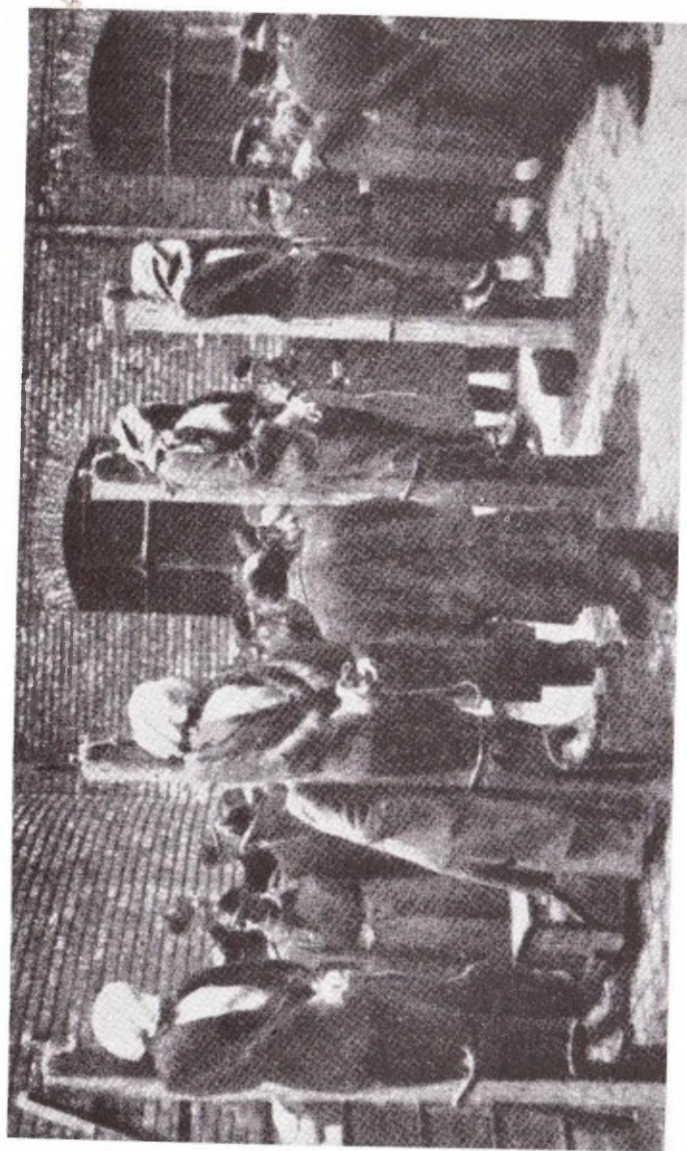
„Az élet nem engedi meg, hogy mikor rólunk és sorsunkról van szó, egyszerűen kiálljunk a játékból s megvárjuk mi lesz a küzdelem eredménye. Csak a balgák áltathatják magukat azzal a rövidlátó bölcseséggel, hogy nem kell egyebet tenni, mint mindig az erősebb mellé állani. Mintha előre tudni lehetne, ki lesz az erősebb s a fordulatok idején a gyáva átsettenkedés a másik táborba nem idézné fel előbb-utóbb kétszeresen azt a veszedelmet, amelyet el akarnak kerülni. Amelyik nemzet nem bízik önmagában és egységének erejében, abban nem bízik senki.“

A budapesti Kerepesi-temetőben 1941 június 22-én avatják Gömbös Gyula síremlékét. Mikor felhangzik a Himnusz s a kormányzó képviselőjében megérkezik Bárdossy László miniszterelnök, egy pillanatra félre szólítja a sajtófőnököt:

— A német véderő ma hajnalban megtámadta a Szovjetuniót!

Az örökség, amit Bárdossy kapott, íme ez: a világháború elérte a magyar határokat.

„A magyar nemzet szempontjából — állapítja meg a texasi cowboy-műveltlenség és tehenész-szellem mátraverebélyi vigéclélekkel kevert „amerikai ezredese“ — Bárdossy mindenesetre a legnagyobb bűnösök közé tartozott, mert nemzetét hamis ürügyekkel sodorta háborúba, mert bombáztatta saját városukat, hogy mester-

Szilasi Ferenc, Vajna Gábor, Beregffy Károly és Gera József holttestei a bíróságnál. Hasonló képek készültek mindenütt, ahol a bolsevizmus jutoit katalomra, — és hasonló képek készülhetnek bárhol Európában és azerte a világon, ha Himler Mártonok segítségével a Péter Gáborok jutnak uradalomra.

ségesen „incidenst” csináljon” — írja a cipőpertliügynöki nívó képviselője, Himler Márton — a legkiválóbb európeerről, Bárdossy Lászlóról.

Mesterséges ürügyekkel sodorta háborúba Magyarországot? Ő bombáztatta Kassát? Elsikkasztotta Molotov táviratát, amelyben a kegyes szovjet külügyér büntetlenséget ígért Magyarországnak, amennyiben nem avatkozik be a szovjetellenes német háborúba

De lássuk csak: mit mond erről maga Bárdossy László a népbíróság előtt.

„Charanov budapesti szovjet követet nagyon meglepte, mikor Vörösmarty János külügyminiszterhelyettes csak azt közölte vele, hogy a diplomáciai viszonyt megszakítja. Beismerte, hogy hadüzenetre volt elkészülve.

Mikor a német követtel a diplomáciai viszony megszakítását közölték, a követ csak annyit jegyzett meg:

— Ez a legkevesebb, amit megtehetnek!

Az olasz követ kormánya utasítására közölte bizalmasan és barátilag, hogy a magyar hadüzenet elmaradása nemcsak Berlinben, de Rómában is kínos benyomást keltett.

A magyar kormány mégsem adta fel a reményt, hogy egyelőre ne kelljen túlmennie a diplomáciai kapcsolatok feladásán. Meg is maradhatott volna ideig-óráig ezen az álláspontján, ha a budapest—körösmezői vasútvonalat, majd ezt követőleg Kassa városát szovjet felségjelet viselő repülők nem bombázzák. Az első bombázás Rahó és Tiszaborkút között június 25-én, éppen azon a napon történt, mikor három nap késedelemmel megérkezett a moszkvai magyar követ még június 22-én feladott távirata: a szovjet külügyi népbiztos az „események gyors ütemére tekintettel” arra kér választ, Magyarország semleges kíván-e maradni vagy sem? Erre válaszolni, technikai nehézségektől eltekintve már csak azért sem lehetett, mert a szovjet követ Pesten erre három nappal azelőtt már megkapta a választ. Magyarország a diplomáciai viszony megszakításával már legfeljebb úgynevezett „nem hadviselő fél” lehetett. Semleges, ki mindkét hadviselő felet egyformán kezeli, már nem. A Szovjet erről június 22-én már a rádióból is értesülhetett. Nekünk tehát választ már nem kellett adnunk.

A szovjet népbiztos által a magyar követhoz intézett kérdésnek nem is volt más célja, mint azonnali színvallásra bírni Magyarországot, hogy ezzel a szovjet kormány is szabad kezet kaphasson velünk, illetve a területünkön át felvonuló német seregekkel szemben. Ha

a magyar kormány mégis azt válaszolta volna, hogy a semlegességet fenn kívánja tartani, de aztán háborúba kényszerül, a megszegett nyilatkozat valóban felonia lett volna a Szovjetunióval szemben.

A távirat érkezése napján bekövetkezett bombázás beleillett az események rendjébe. A bombázás azt jelentette, Moszkvában elintéztnek vették Magyarország háborús csatlakozását és a szovjet légerő ennek megfelelően lépett fel. Ha a magyar kormány még mindig azt remélte, továbbra is időt nyerhet, ezt a reménykedést Kassa június 26-án bekövetkezett bombázása végleg megghusította.

E bűnpör egyik tanuja, Tanai István külügyminiszteri titkár ügyészégi kihallgatásán az állította, hogy ő jóval később, 1944-ben Moszkvában írásos dokumentumot látott arról, hogy a bombázó gépek át voltak ugyan festve, de valóban szovjet felségjelvényeket viseltek. Ha az eddigi semmivel sem igazolt feltevés, hogy a kassai bombázást német kéz rendezte, igaznak bizonyulna — ez bizonyítaná legjobban Magyarország kényszerhelyzetét! Ha a németek ilyen súlyos kényszerítő eszközöktől nem riadtak volna vissza, akkor a cél érdekében még súlyosabb eszközökre is képesek lettek volna.”

(Hungária, 1955 június 1)

A második világháború történelmének legtisztább magyar korszaka az a másfél év, amely alatt Bárdossy László áll a magyar kormány élén. Nincs kétség, nincs félreértés. Egyenes, tiszta jellem, aki majdnem szokatlan a politika piszkos áradatában, vezeti most a népet abba az irányba, amelyet Isten és a sors parancsolt.

Az OSS és a vele kapcsolatos népbíróság az ő számlájára írta az orosz, angol, amerikai hadüzenetet. Azonban a népbíróság előtt maga Bárdossy mondotta, hogy mindezeket azért nem terjesztette a parlament elé „idejekorán“, mert a parlament minden pártja egyhangúlag szavazta volna meg azokat s így a nemzet lett volna felelős. Ő inkább magára veszi minden politikai párt „bűnét“, hogy büntetlennek lássa a nemzetet.

Hiszen, akkor amidőn a magyar hegyidandár nagyszerűen küzd a bolsevista ellenség ellen, amikor egész Magyarország lélekzetfojtva lesi a szovjet hadszíntér eseményeit, Bárdossy Lászlónak és a „fasiszta“ magyar kormánynak tapsolnak azok is, akik később aláírják Bárdossy halálos ítéletét.

Maga Sulyok Dezső, Imrédy Béla népügyésze, az úgynevezett ellenálló írja a szovjet hadüzenettel kapcsolatban:

„Az ülésen nagy számmal jelen volt a kormánypárt, a náci-pártok, a kereszténypárt, a Felvidék, Kárpátalja és Erdély képviselői, a kisgazda, szociáldemokrata és Rassay-Párt. Személy szerint jelen voltak Tildy Zoltán, Nagy Ferenc, Varga Béla és Peyer Károly. A javaslat ellen senki nem szólalt fel, senki nem szavazott ellene...”

Már nem miniszterelnök, nem kormányfő, amidőn egész Európára ráborul a háborúvesztés sötét réme. A budai Vár utcáin sétálgatva keserves szavakkal mondja el egy barátjának:

— Az a tény, hogy a nyugatiak maguk mentek tárgyalni a bolsevista állam fejéhez és a háború két legfontosabb konferenciáját orosz érdekerületen, illetve Ázsiában Krimben és Teheránban rendezték meg, számomra szimbolikus erejű. Képzeld el, hová jutott volna Nyugat és a kereszténység, ha egy Habsburg-uralkodó, egy francia király vagy német-római császár török területre ment volna, hogy a szultánnal egyezkedjék. A középkor és újkor is ismert nagy királytalálkozókat. De azt, hogy keresztény államfő, keresztény nagyhatalom feje ázsiai pogány fejedelmet látogasson meg anélkül, hogy az előzőleg nála személyesen tisztelgett volna, soha a történelemben nem fordult elő. Végzetesen veszélyes iskolát kezdett el ezzel Roosevelttel, akit én — magunk között maradjon — századunk egyik legkárosabb államférfiának tartok.

Itt idegesen símítja le a halántékára fekvő, ezüstös hajfürtjeit. Amit ezután mond, kihagyások nélkül írom ide egykori feljegyzéseimből:

— Tudod-e, mit jelent az, hogy Európa ma megalázkodik Ázsia előtt? Tudod-e, mit jelent az, hogy a súlypont lassan átcúszik az Ural tulsó oldalára? És az amerikai fegyverekkel Európa szíve felé törő hordák nagyrésze már archerendezésében, nyelvében is maga a tiszta Ázsia? Ha ezt a háborút mi elveszítjük, semmiféle angolszász diplomácia meg nem akadályozza, hogy az oroszok el ne nyeljék Kínát és a bolsevimus ne kapjon egy tisztára keleti arcot. Kevés érintkezésem volt Kelettel. Ismertem egy-két igen szimpatikus kínai diplomatát, akik nyúlánk, elefántcsontfaragású alakjukkal valóban egy régi kultúrának voltak képviselői. De azért, ha arra gondolok, hogy ötszázmillió kínai és maláj egy napon kitűzi a bolsevista vörös csillagot csak a hátam borzong... Sokszor elképzeltem már, mit jelentene az, ha egyszer ezek az ismeretlen keleti százmilliók, akiknek az írását sem érti a fehér ember, egyszer valakinek az ösztönzésére felkelnének az európai kultúra ellen és egyszerre kiélnék

minden elszorított kisebbségi indulatukat. Tisztában vagyok vele, hogy Magyarország helyzete egy német győzelem esetén sem lesz rózsás. A mai német államberendezés nagyon sok veszélyt rejt magában a szomszédos kisebb népekkel szemben. Én mégis — ha a veszélyek közt kell választani — európai maradok... Európai és keresztény, hiszen vannak napjaim, mikor a most kezdődő beszakadás résein át Ázsiáig látok.

(dr. H. I.)

BÁRDOSSY KIVÉGZÉSE

Bárdossy Lászlóról nem kell legendát írni. A magyar martyrológiát ő írta a saját életével.

A népbíróság előtt a „gyáva“ Bárdossy maga kérte, hogy az ítéletet mielőbb hajtsák végre rajtja. A nagy védőbeszéd magasságából úgy válaszolt az OSS-patkányoknak és a népbírósági tárgyalóteremben zajongó csöcseléeknek, mint senki más. „Bárdossy László — írja az OSS magyar osztályának főnöke — egy vabankot játszó és a játszmat elvesztett államférfi benyomását tette az emberre.“

S ez a vabankot játszó államférfi, akinél hősiebben nem viselkedett senki, úgy van feltüntetve az OSS aktáiban, mint aki fél hazamenni. Az embergyalázó kommunista ügynök — aki amerikai egyenruhát és nem sarló-kalapácsos jelvényt viselt — úgy állítja be az eseményeket, mintha Bárdossy nem a nemzetközi jog alapján, hanem gyávaságból tiltakozott volna kiszolgáltatása ellen.

— A francia miniszterelnök állva hal meg! — kiáltja hóhérai szemébe Laval, miután a súlyos ciankáli-mérgezés után, széken ülve akarják agyonlőni.

De hogyan hal meg egy magyar miniszterelnök?

„A kivégzőosztag késve érkezett — írja „Ítélet a történelem“ című riportsorozatában Oláh György, aki Bárdossy Lászlóné által külföldre mentett jegyzőkönyvek és személyes feljegyzések alapján állította össze a Bárdossy-per drámai történetét — nem katonákból állott, mint előre mondták, hanem egy fegyelmezetlenül csörtető, zajos fogházorcsoport vonult fel. A késedelem nem tűnt fel nekik, de a város már aznap megtudta az okát. A kormány katonaságot rendelt ki az egyik laktanyából a kivégzésre. A kirendelt katonai osz-

lag parancsnoka, egy fiatal hadnagy, csak hajnalban tudta meg, hova szól a parancs. — Erre nem vállalkozom — jelentette ki.

Sokáig folyt a vita, hogy honnan szerezzenek hóhérokat. Végül is az önként jelentkező új fogházőrökre esett a választás.

A dermedten ébredő város tudta, ma végzik ki Bárdossyt. Ősz óta azonban sokat változott a világ. A vetköztetések, a zárt kocsikon szaladgáló NKVD tevékenykedése dermettebbé tette a lelkeket. Csak a templomok teltek meg imádkozó emberekkel. Az ostrom után, romok között, az idegen megszállás alatt élő, sokat szenvedett városban ez is nagy színvallás volt.

A kivégzőosztaggal érkezett polgári hivatalnokok odaléptek Bárdossyhoz:

— Menjünk, kérem!

A Markó-utcai fogház udvarán lejátszódott kivégzésekről sokat írtak már. Tudunk emberi bestiákról, körúti divatdámákról, kik heteken át minden alkalommal kiharcolták maguknak a belépőt és a rongyokban fázó főváros telén remek prémbundákkal, ékszeresen tolakodtak az első sorba, hogy vért láthassanak s vérző holttesteket.

Bárdossy — folytatja a tudósítás — a szokottnál is büszkébben emelte fel a fejét, mikor a várakozók elvtársi utasításra gyalázkodni pfujjozni kezdtek: — Pfujj! Tömeggyilkos! Uszító! — ilyeneket kiáltottak. (Vajjon nem Himler Márton kiáltotta ezt?)

Nem csodálkozhatnánk, — írja tovább a Magyarok Útja — ha egyszer majd odahaza egy megrendült néző feljegyzéseire akadhatnánk, aki e pillanatokról azt írta be saját naplójába: „Bárdossy sápadtsága világított és haja körül is szokatlanul világítani kezdett az ezüstoffény.”

Az ítélet felolvasása után megkérdezték, kívánja-e, hogy a szemét bekössék. Intett, hogy nem. Nem köttette hátra kezét, nem is kulcsolta össze görcsösen. Ajakrándulás nélkül állott, a pátertől elbúcsúzva, a kivégző szakasz elé. Mikor azok a fegyvert felemelték, a nézőközönségből megszólalt egy hisztérikus hang:

— A papot is! A papot is!

Több rekedt hang csatlakozott hozzá, hogy a papot is agyon kell lőni. A Kis Ujság, a kisczlapáért lapja azt írta: sápadt volt, de bátran halt meg. A szocialista és kommunista ujságok egyszerre kezdtek okádni a gyalázat lángját a halottra. Az ország népe már ebből megtudhatta, hogy a sortűz pillanatában valami rendkívüli történt.

Bárdossyné egyik rokona, aki nem kapott belépőjegyet, a fogházkapu körül ólálkodott. Ő beszélt el először, micsoda örjngő fel-

háborodással áradtak ki a hatósági emberek, ügyész, kommunista pártmegbízottak, a szavalókórus söpredéke. Rettenő lealázó sérelem ült az arcukon. Fel kellett volna akasztani! Nem így kellett volna végezni vele! — kiáltozták.

Mert Bárdossy, mikor ott állott a nézőközönséggel szemben, be-kötetlen szemmel, fölemelt fővel várva a golyókat, a sortűz elcsat-tanása előtt fél pillanattal magasra emelte két kezét és csengő han-gon, érthetően kiáltotta, hogy a zárt udvarfalak között is visszhan-gozzék és mindenki meghallhassa:

— Uram, szabadítsd meg az országot ezektől a banditáktól!

És Bárdossy haláláról fennmaradt még egy hiteles dokumen-tum. Vitéz Endre Lászlónak a családjához írott naplószerű levele, amelyben a szintén halálraírt Endre László leírta Bárdossy László kivégzését.

„Bátran és férfiasan halt meg. Nem engedte, hogy vezessék a vesztőhelyre, és hogy bekössék a szemét. Mielőtt a sortűz eldőrdült azt mondta: 'Mentse meg az Őristen Magyarországot ezektől a ban-ditáktól.' A banditák ott álltak körötte s mikor Bárdossy elbukott, meg akarták rugdosni a holttestet. A fegyőrök beavatkozása men-tette csak meg ettől. Behallatszott a cellánkba az elvonuló közön-ség diskurálása.' Zsilinszkyt nem engedték beszélni, háborogtak.

Batthyány Lajos után 97 év után a második magyar miniszter-elnök is bevonult a nemzet vértanuinak sorába. A mai sétánál már hiányzott kedves, mosolygós arca. Idelent űr támadt utána, de már-tírhálála épületké az új Magyarország feltámadásához, felépítéséhez. Minél többen leszünk, annál biztosabb lesz az új épület. Egy perces néma felállással áldoztunk cellánkban emlékének."

Bárdossy tragédiája fölött azután megszólal végül a volt nép-ügyész, dr. Sulyok Dezső is, aki Magyar tragédia című filozemita beállítottságú könyvében ezeket írja a Bárdossy-perről:

„Az ügy vezetése abban a mederben ment, mintha Magyarország történelme 1919-től kezdve egyetlen kolosszális bűncselekményből állott volna, melynek tettese a magyar nép, áldozata pedig a zsidó nemzeti kisebbség volt. A kormány tapintatlansága folytán Bárdossy ügyében zsidó volt a tanács elnöke, az ügyész és a népbírák túl-nyomó része. A tárgyalás szellemi színvonala azonban oly alacsony volt, hogy Bárdossy fölénye magasan kiemelkedett bírái és vádlói felett. Az ügy erkölcsi győztese határozottan ő maradt... A közön-

ségben az a meggyőződés alakult ki, hogy 1919 tért vissza; most megint a zsidók ölik a nemzsidókat.”

Bárdossy Lászlót ma már nem tudja meggyalázni emberi hatalom. Úgy él a nemzet szívében, mint Szálasi mellett a legtisztább magyar, legigazabb ember, a legmagasabban kiemelkedő vértanuja a mártírok hazájának: Magyarországnak.

A HALÁL ELŐSZOBÁI

Bárdossy kivégzése mélyen megrendítette az egész országot s a szovjet orosz szuronyokra támaszkodó koalíciós kormány talán ekkor érezte először, hogy milyen óriási szakadék tátong az erőszakra felépült új rendszer és a magyar népmilliók között. A tiltakozást, a letartóztatottak iránti szimpátiának demonstrálását megtilthatták, de a szánalmat, a szemekben és szívekben ülő könnyet és bánatot azonban még Péter Gábor pribékjei sem tudták megtiltani. Tehát fokozódott a terror. Az újságok újabb hazugságokkal léptek a közönség elé és újabb rendszabályokat hoztak a zsúfolt börtönökbe. Az ostor mindig a hálóba került embereken csattant s a magyar nép szimpátiamegnyilatkozásának hátrányait is azok érezték, akik a börtön falain belül voltak. Bárdossy László kivégzése után megkettőzték az őrköt és megszigorították a börtönrendet. Elcsapták a kommunisták által odavezényelt Alföldi nevű börtönparancsnokot, aki kommunista és zsidó volta ellenére is emberségesen bánt a foglyokkal. A szigorítási munkára egy régi fogháztisztviselőt, Várnagy börtönfőhadnagyot jelölték ki, aki hogy állását mentse, mindenképpen iparkodott eleget tenni megbízói embertelen kívánságainak. Átcsoportosította a foglyokat és minden második zárka elé a Kommunista Párt által kiküldött felügyelőt helyezett el. Szigorú ellenőrzés alá vette a régi fegyőröket, akik erősen szimpatizáltak a régi nagy nevek viselőivel. Közvetlenül az ügyészégi átjáró melletti tizes zárkában helyezték el Imrédy Bélát, Hellebronth Vilmost és Fiala Ferencet. A kilencesbe Szakvály Emilt, Kolosváry-Borcsa Mihályt és Jaross Andort. Az elsőemeleti folyosó egyik sarokzárkájában várták a bosszú beteljesedését Hubay Kálmán, Reményi-Schneller Lajos, Szász Lajos és Szombathelyi Ferenc. A valamikor négysze-

mélyes közös zárkába zsúfolták össze Antal Istvánt, Rácz Jenőt, Ruzskay Jenőt, Tárczay Felicides Románt, Baky Lászlót, Endre Lászlót, Rajniss Ferencet és még kilenc társukat. Az egykor raktárhelyiségnek szolgáló és csak parányi ablakkal ellátott hatos cellában kellett utolsó napjaikat tölteniök — a pusztta földön — Gaál Csabának, dr. Gera Józsefnek, Kassay Ferencnek, báró Kemény Gábornak, Endre Lászlónak, Omelka Ferencnek, Pálffy Fidél grófnak, Vajna Gábornak, majd később az oroszok által felmentett és Budapestre hazaszállított Hindy Ivánnak, Budapest védőjének is.

A Markó-utcai fogház előtt a foglyok hozzátartozói várták a ritka beszélőket vagy próbálták bejuttatni az utolsó garasaikból vásárolt élelmiszercsomagokat, amelyek javarésztét, illetve legjobb részét, az ellenőrzés során az ujdonsült örök kivétel nélkül ellop-ták. A Kommunistá Párt mindenén rajta tartotta a szemét, mindent ellenőrzött és központi utasításra többízben előfordult, hogy a be-járat előtt sorbanálló asszonyok csoportját kommunistá suhancok támadták meg. Kiverték a kezűkből a csomagokat, összetaposták azok tartalmát és a legmocskosabb szavakkal illették a szerencsét-leneket. Sajnos nemcsak a kommunistá, hanem a szociáldemokrata és kígazdapárti lapok is úgy írták meg ezeket a szégyenletes dol-gokat, mintha azok a sorbanálló és hozzátartozóik szenvedését enyhí-teni akaró asszonyok viselkedése miatt történt volna. Ennek az lett a következménye, hogy Ries István igazságűgyminiszter „átme-netileg“ betiltotta a beszélőket és az élelmiszercsomagok bekűldését. Ezekben a súlyos napokban a még szolgálatban lévő régi fegyőrök segítettek a foglyokon. Többén voltak, akik felkeresték a hozzátar-tozókat és állásuk és szabadságuk kockáztatásával élelmiszert és üzenetet hoztak kívűlről. Ők jól látták, hogy milyen irányba fordult a magyar igazságszolgálatás kereke és nagyrészük mindent elköve-tett, hogy könnyítsen a foglyok szenvedéseín. De az örökké szima-toló és fontoskodó ujdonsült fegyőrök, egymásután jelentették fel a régieket, akiket lassan leváltottak.

A háborús főbűnösökkel zsúfolt cellasor tulsó oldalán volt a törvényszéki folyosó, amelynek betört ablakai mögött reggeltől estig ott ácsorgott az ebben az időben oly hírhedt dicsőséget szerzett és Klár Zoltán utasítására dolgozó társaság, amelynek tagjai zsebűk-ből előhűzott kötelekkel integettek a szembenlévő zárkák lakóínak. Ez a gyűlevész társaság már eleve tisztában volt a meghozandó íté-letekkel és tudta, hogy Bárdossy László kivégzése csak nyitánya volt a még ezután bekövetkező véres színjátékna.

A második nagy per — amelyet ugyancsak a Zeneakadémia nagytermében tartottak meg a budapesti gettó asszisztálása mellett az Imrédy-per volt. A per folyamán felkereste őt ügyvédje és közölte vele, hogy a nemzet érdekében szükség volna új pénz bevezetésére, amely pótolná a mesterségesen tönkretett és elértéktelenedett pengőt. Az ügyvéd nem nevezte meg megbízóit, de a börtönigazgató jóváhagyásával papírt és írószerszámot adott Imrédynek, hogy munkáját elvégezhesse. A megbízás nyilván felsőbb utasításra történt, hiszen Imrédy pénzügyi kapacitása messze túlszárnyalta azokét, akik annakidején Magyarország pénzügyit intézték. Imrédy ehhez a munkához is a tőle megszokott alapossággal és lelkiismeretességgel fogott hozzá. Közben folyt a per és azután halálra ítélték. A halálos ítélet után ismét megjelent az ügyvéd és közölte Imrédyvel, hogy minél előbb fejezze be munkáját, mert attól függ élete. Imrédy tovább dolgozott s hogy koncentrálni tudja gondolatait, arra kérte zárkatársait, hogy amíg elaborátumát elvégzi, addig lehetőleg ne beszélgessenek. Egymás után teltek meg a papírlapok Imrédy Béla apró, jellegzetes gyöngybetűivel és két hét alatt majdnem száz írott oldalon oldotta meg a reábizott feladatot. Mikor elkészült — február 26-án — üzent ügyvédjének, aki szokatlan pontossággal jelent meg és átvette a munkát. Búcsúzóul még közölte Imrédy Bélával, hogy munkája döntő szerepet játszik majd a kegyelmezési aktusnál. Másnap — február 27-én — délután négy órakor kinyílt a zárkaajtó és a küszöbön ott állott Németh kommunista őrmester s mindössze ennyit mondott:

— Na, jöjjön Imrédy...

Imrédy eltávozott s negyedóra múlva visszatért. Az ügyészségen kihirdették előtte, hogy Tildy Zoltán köztársasági elnök elutasította kegyelmi kérvényét és ezért másnap reggel kivégzik. A legnagyobb lelki nyugalommal összecsomagolta kevés holmiját, elbúcsúzott két zárkatársától, Hellebronth Vilmostól és Fiala Ferencről és mindkettőjüktől bocsánatot kért, hogy a többhónapos együttlét során néha idegesen viselkedett.

Imrédy Bélát másnap — 1946 február 28-án — a Markó-utcai fogház udvarán a kivégzéseknél szokásos tömeg mocskolódásai közepette agyonlőtték.

Pár év múlva a börtönbe került, de 1946-ban még nagy szerepet játszó kisgazdapárti politikusok még elmondották, hogy Imrédy Béla a börtönben is zseniálisan oldotta meg a reábizott feladatot.

Pénzügyi tervét ügyvédje egyenesen Rákosi Mátyáshoz vitte — mert ő volt a titokzatos megbízó — aki Vas-Weinberger Zoltánnal, a Kommunista Párt gazdasági szakértőjével és Gordon akkori pénzügyminiszterrel — aki később óriási összeggel Svájcba disszidált — gondosan áttanulmányozta, majd végrehajtás céljából kiadta a pénzügyi szakértőknek és 1946 augusztus elsején megjelent az új magyar pénzegység, a forint — mint Rákosi Mátyás alkotása.

IMRÉDY PERE ÉS KIVÉGZÉSE

Vitéz ómoraviczai Imrédy Béla egész bizonyosan nem volt az a személy, akiért a fordulópontra érkezett 1938-as Magyarországon sokan rajongtak volna, midőn a politikai porondra lépett. „A nyílt náciizmust, — állapítja meg az OSS törpe Haynauja — csak oportunisták (egy p-vel) bolondok és a csőcselék vallották. Imrédy szalonképessé tette ezt az országban.”

A jobboldal egyrésze „liberális bankárnak” vélte, hiszen a Magyar Nemzeti Bank igazgatója volt és közismertek voltak angol kapcsolatai. A baloldal szintén a „kapitalistát” gyűlölte benne, holott törvényes fizetésén kívül soha nem rendelkezett semmiféle vagyonnal.

Macartney professzor azt írja róla:

„Imrédy Béla figyelemreméltó képességekkel rendelkezett. Egő szelleme, sovány alakja és arca, kiugró orrával Savonarolára emlékeztetett. Nagy szellemi és intellektuális képességek fűtötték. Finom, éles felfogó képesség, nagy olvasottság, alapos tudás, zenészetet, művészetek iránti fogékonyság és rendkívül mély, feltétlenül őszinte vallásosság jellemezte. Megvesztegethetetlen volt, közömbös gazdasági és testi élvezetek iránt.”

A jeles angol professzor talán csak abban téved, hogy Imrédyt: „emésztő személyi ambíció fűtötte” s talán helyesebb lett volna úgy fogalmaznia, „emésztő nemzeti ambíció” hevítette.

Imrédy Béla maga is a trianoni nemzedékhez tartozott, amelyhez Teleki Pál, Gömbös Gyula, gróf Csáky István és olyan sok mások a mártírok közül. Imrédy Béla, a maga közgazdasági síkján tudta, hogy el fog érkezni az óra, amelyben meg kell harcolni a trianoni hatalmakkal. Később sokan szemére vetették neki, hogy ő

felelős a deflációért, amelynek következményeit megszenvedte a magyar társadalom. Azonban a pénzpoltikai elgondolása mögött korántsem a „bankár” állt, hanem a magyar szociálpoltikus és pénzügyi szakember. Ő tudta, hogy egyszer eljő a nap, amidőn a Magyar Nemzeti Bank kinosan gyűjtött, őrzött tartalékait be kell vetni a halaszthatatlanná vált nagy szociális program megvalósítására vagy — elődje, a Darányi Kálmán által meghírdetett győri fegyverkezési program — megvalósítására. S Imrédy Béla, éppen mint pénzügyi szakember, látta azokat az óriási eltolódásokat, amelyeket a liberal-kapitalizmus a magyar dolgozó nép kárára végrehajtott. Akármennyire is a hideg páncéltrezorok világában élt, ő tudta legjobban, hogy a gazdasági és nemzetgazdasági egyensúly ijesztő felbillenése egy népi kisebbség javára nem tűrhető és nem viselhető el, különösen azóta, hogy a keleti határokon Sztalin hirdeti a vörös progressziót és a nyugatiakon a német nemzeti szocializmus építi a maga sajátos világát.

Nem volt többé fenntartható az akkori Európában például egy olyan intézmény, amelyet Magyarországon szeszkartellnek neveztek. A szőlő és gyümölcs termelő Magyarország egész jövedelmét 17 család élvezte. Minden pohár borral, amit elfogyasztott a munkában fáradt magyar, minden szem krumplival amelyet beszállítottak a szabolcsi szeszfőzőkbe, minden üveggel, amelyet külföldre exportáltak, ennek a tizenhét nem magyar családnak adózott Magyarország népe. És mindez történik úgy, hogy hiába a finánc ébersége, évente — mert ez derült ki később — száz millió pengőt sikkasztottak ki adóeltitkolások révén a magyar államkasszából a Fellnerek és a többiek, akik a szeszmonopólium urai voltak. Imrédy Béla látta, hogy egyedül ebből a sok tíz és tízmillióból évente legalább két nagyszerűen felszerelt magyar páncélos hadosztályt lehetne hadvonalba állítani. Ezért államosította a szeszkartellt s ezért lett ő a második világháború egyik első számú „háborús bűnöse.”

Az a sötét és titokzatos hatalom, amely leigázta Magyarországot, érezte, hogy ez nem náciizmus, hanem ennél sokkal több: magyar szociálpoltika, amelyet boldogan valósítana meg Nyugat bármely országa. Az az uralkodó osztály pedig, amely a keleti származású iparbárók és a megvásárolt magyar arisztokrácia csodálatos szövevénye volt, érezte, hogy ez a pénzügyi zseni, a magyar Hjalmar Schacht, a maga savanarolai igénytelenségével ki fogja venni kezükből az acélkartellt, gabonakartellt és mindazt a sok-sok trösztöt és sok-sok kartellt, amelyet a felsőházi feudalisták és ipar-bárók szentszövetsége őrzött Magyarországon.

Ennek az Imrédynek buknia kell! — határozták el a terézvárosi kaszinókban, a Lipótváros expresszóiban és az arisztokrata urak szalonjaiban. Ez az ember ért hozzá, hogy nemzetét felszabadítsa az idegen pénzügyi jármók alól. Ennek az embernek pusztulnia kell!

Imrédy Béla az, aki sok gyűlöletes és hazug nyílt szavazás után bátran és félelem nélkül bevezeti a titkos választások rendszerét.

Imrédy Béla 1938 november 2-án ott állt a Sándor-palota erkélyén, hogy őt ünnepelje Budapest népe, mint a Felvidék visszaszerezőjét. Ő vezette az ifjúság fáklyásmenetét a Kormányzó elé. Az ő nevétől volt hangos a csehszlovák rabságból szabadult magyar falvak minden utcája, midőn a magyar királyi honvédség frissen felszerelt századai bevonultak a bécsi döntés által visszacsatolt területekre.

A feudális urak és ipar bárók felsőházi Magyarországnak ezt az Imrédy Bélát kellett megbuktatni, mert érezték, hogy mögötte a feltartóztathatatlanul szociális Magyarország menetel, amelyben már ott van a felvidéki magyarság, az alföldi kubikos, a budapesti gyári munkás, amely nem fogja többé túrni — megnövekedett nemzeti öntudatában — a szeszkartellek, a Fellnerek uralmát.

„A miniszterelnök (Imrédy Béla) — írja Imrédy népügyésze Sulyok Dezső 1938 november 8-án jelentette be a Háznak a felvidéki területek visszacsatolását... Csak ezután történt meg a Kormányzó ünnepélyes bevonulása Kassára, november 11-én, amelyre hivatalos volt a törvényhozás is. Az utat, odavissza külön vonaton tettük meg. Az egész utazás annak az összeesküvésnek megbeszélésével telt el, amit a kormánypárt tagjai Imrédy megbuktatására szöttek. A reakcióban fogant és húsz éven keresztül abban élt magyar ellenforradalmi vezérkar — Sztranyavszky Sándorral, a reakciós nagyúr egyik utolsó példányával az élen — szembe fordult Imrédyvel, aki akkor szerintük valamiféle proletárjellegű náci uralmat akart megvalósítani.”

A valóságban azonban nem ezt mondták Imrédyvel szemben a felsőházi gondolkozás, alsóházi képviselői. A demokráciára, amelyet ő közelített meg, először Sztranyavszky Sándor kiáltotta:

— Ez a benesi szellem.

Imrédyt ugyan leszavazta a Ház, de gróf Teleki Pál tanácsára a kormányzó ismét őt designálta miniszterelnökké. Kerülő úton kellett hát „likvidálni” a magyar szocialista, keresztény gondolat nagy államférfiát. Mint már említettük a feloszlatott szeszkartell pénzen jószimatú ujságírók, guruló német márkákkal ellátott lipótvárosi riporterek járták a hitleri Német Birodalmat. S a pénz, a dunai dollár, vagyis a magyar pengő jó volt a német Bürgermeistereknek,

a német anyakönyvi hivataloknak is, amelyek végül kiállítottak valami születésbizonyítvány félélt, hogy Imrédy Béla egyik dédszüloje zsidó származású volt.

„1939 februárban, — írja Horthy Miklós egykori kormányzó *„Ein Leben für Ungarn*’ című emlékirataiban — Bethlen gróf közölte velem, hogy egyik budapesti ujság nyilvánosságra akarja hozni Imrédy zsidó származásának bizonyítékait. El akartam kerülni a botrányt és azért felkértem Imrédyt a Várba. Mikor megmutattam neki a bizonyítékokat, amelyeket Keresztes Fischer belügyminiszter szerzett be Csehszlovákiából és megkérdeztem őt: *„Hiteles-e az?”* ez olyan súlyosan érintette őt, hogy rosszul lett. Azután kérte tőlem felmentését”

Más helyen már közöltük, hogy Imrédy előtt felmutatott iratok egyáltalán nem voltak hitelesek. Ezeket a szeszkartell pénzén rosszillatú — sőt itt-ott kommunis tagyanús ujságírók — vásárolták korrupt náci polgármesterektől.

Ha majd a történelem egyszer valóban ítélni tud, valószínűleg megállapítja, hogy Imrédy Bélának volt egy nagy tévedése. Talán nem az ő tévedése vagy hibája volt, hanem sokkal inkább a kormányzó befolyása, amelynek hatása alatt elrendelte, hogy köztisztviselők nem lehetnek politikai pártok tagjai. Ezzel a sokat emlegetett 3400 ME számú rendelettel tulajdonképpen az egész magyar intelligenciát és szellemi réteget kizárta a Hungarista Mozgalomból. Ennek a rendeletnek következményei semmi esetre sem voltak örvendeteseek. Egyfelől a szélsőjobboldal azt mondotta, hogy Imrédy mindezt azért csinálta, mert „zsidó származású”. Másfelől a szellemi elit kirekesztése azt jelentette, hogy ennek helyére szabadon özönlöttek be a mozgalomba olyanok is, akiket vagy a kommunisták építettek be oda vagy pedig akiknek jelenléte a Hungarista Mozgalom magas erkölcsi színvonala következtében egyáltalán nem látszott kívánatosnak.

Vitéz Imrédy Béla, a Felvidék visszacsatolásának magyar miniszterelnöke, tehát megbukott. De Telekit, akit öngyilkossága miatt „ellenállónak” tartanak némelyek s akiről azt írja az amerikai OSS faji gyűlölettől égő ágense, hogy „gróf Teleky (y-al, noha a Teleki család soha nem használta az „-y”-t) Magyarország akkori egyetlen tiszta államférfia” volt, sokkal inkább látta Magyarország egyik leg-súlyosabb problémáját, mint a bestiális antiszemita minősített Imrédy Béla.

„Teleki Pál sokkal inkább antiszemita volt, mint Imrédy — mondja Sulyok Dezső és mindjárt idézi is Teleki beszédét, amelyben kijelenti, hogy fenntartja az — Imrédy kormány által beterveztett

zsidójavaslatot, amelyet Imrédy alatt nem szavazott meg a parlament.

Egyetlen ország sincs Európában, még kevésbé a világ többi részén — mondja gróf Teleki 1939 február 22-én — mely e tekintetben olyan nehéz helyzetben volna mint mi. Ezt a törvényjavaslat indoklása is megmondja. Az indoklásnak ezt a részét én írtam”

Imrédy Bélára ezután csak az a szerep vár, hogy mint egy kisebbségi párt parlamenti vezére motorja legyen a nemzeti, antibolszevista szabadságharcnak. Sokakkal együtt ő is látja azt a katasztrófa-politikát, amelybe majd a Kállay-kettős viszi belé az egész nemzetet.

1943-ban költségvetés tárgyalása során mondja el Imrédy nagy beszédét a Kállay-kormány politikájával szemben:

— Kérdem, hogyan tudjon azonosulni a katona a kitűzött célokkal, amelyekért véreznie kell, ha ugyanakkor odahaza talán magának is éppen a bevonulás előtti napokban azt hirdetik magukat felelősnek feltüntető politikusok, hogy alkotmányellenes úton, rövidlátóan, elhibázottan viszik ki a hadsereget, tehát őt is a háborúba. A destrukciónak ezt a csimborasszóját elképzelni sem tudhattam volna. Amikor egy nemzet háborúban áll — folytatja Kállay Miklós felé fordulva — akkor a külpolitikai célok követése, vagy nem követése tekintetében nincs helye sem a liberális elintézésnek, sem a könnyelmű elbagatelizálásnak, de még az aggályoskodó formalizmusnak sem. A GyOSz és a szociáldemokrata szakszervezetek az igazi urak és felelős minisztérium mellett ők az igazi felelősök azért, amiért fennakadás mutatkozik a szénellátásban, amiért nem tud teljes kapacitásra felfutni hadiiparunk és amiért nem tud minden termelőeszközt és minden munkaerőt száz százalékgig kihasználni gazdasági életünk.

És aztán elkövetkezett 1944 március 19-ike. Pontosan az, amittől a magyar nemzeti jobboldal akarta megóvni az országot, mivel tudta, hogy Hitler nem fogja túrni, mert nem is tűrheti a „destrukciónak ezt a csimborasszóját”, amely a harcoló német és magyar hadseregek hátában uralkodik és amelyről fentebb Imrédy Béla beszélt.

— Ha Horthy annyira gyűlölte, miért nevezte ki miniszternek a Sztójay kormányba? — kérdezi az OSS gang-főnök vitéz Imrédy Bélától.

— Abban az időben nem volt abban a helyzetben — már mint a Kormányzó, hogy megtagadhatta a németek kívánságát.

Amikor március 19-én a németek bevonultak Magyarországra és Kállay Miklósné telefonon közölte Imrédyvel, hogy az ura veszélyben van, mert a németek el akarják hurcolni, Imrédy dühös szavál-

tásban kél legnagyobb politikai ellenfele védelmére. Magával Wesenmeyerrel közli, hogy ha ilyen metódusokat alkalmaznak, nem hajlandó velük szóba se állani.

Beszél azután Imrédy naplója az 1944 március 19-ike után történt kormányzói kihallgatásról is, amelyről már megemlékeztünk.

Mi hát az igazság? Az, hogy a németek — akiknek szükségük lett volna Imrédy Béla megbízható politikai tudására és felkészültségére — akarták ugyan, hogy ő legyen a miniszterelnök. Horthy Miklós pedig, aki — állítólag „gyűlölte” Imrédyt, — genteman-igesztussal meg akarta kímélni őt attól a látszattól, hogy Imrédy hozta Magyarország nyakára a németeket, akiket lényegében a Kállay-politika szabadított el. Horthy Miklós kénytelen volt ráparancsolni a nagybeteg Sztójayra, hogy vállalja a miniszterelnökséget, mert különben kormányelnök nélkül marad Magyarország. És Sztójay sem vállalta szívesen.

Imrédy Béla gazdasági csúcsminiszter lett a háborús kormányban, de nem azért, hogy az országot kifossza, hanem azért, hogy a zsidóktól lefoglalt vagyonokat megmentse a német SS és Heinrich Himmler-szerű üzletelő náciok elől.

„A népügyesség vádolja Imrédy Bélát — hangzik a Sulyok Dezső által fogalmazott vádirat — hogy miniszterelnöksége idején, 1939 január 13-án csatlakozott az antikomintern paktumhoz.”

Azóta ehhez a „háborús bűnhöz” legalább is látszólag, csatlakozott az egész nyugati világ. Mr. Truman, Mr. Eisenhower, az angolok jobb vagy baloldali kormánya, a franciák szocialista vagy degaulleista kormányszata, Adenauer Németországa és — az egész még szabad világ!

„Imrédy 1940-ben megalakította a Magyar Megújulás Pártját, amelynek iránya a szélsőjobbboldali világnézet hirdetése volt!” — mondja a vádirat további része.

S ha ez egyáltalán igaz, akkor a népbírószági jog fogalmazása alapján főbe kell lőni Mr. Eisenhowert, Mac Arthur generálist, McCarthy szenátort, az összes amerikai és angliai bolsevistaellenes politikusokat, katonákat, újságírókat, köztük értve Walter Lippmant, Westbrook Peglert és magát Mr. Sulzbergert is, akikre ugyanígy mondhatja a Prawda, hogy — „jobbboldaliak”.

Különös és megrázó, hogy Imrédy Béla fölött saját népügyésze, dr. Sulyok Dezső mondja el a temetési beszédet ekként:

„Kivégzése éppen úgy törvénytelen volt, mint Bárdossy Lászlóé Szálasi-Szalosján Ferencé. Bárdossyt az 1848: III t. c. külön rendelkezései miatt nem lehetett volna csak parlamenti bíróság elé állítani. Szálasi egészen bizonyosan nem volt beszámítható — mente-

getődzik a lelkiismeretfurdalástól gyötört népügyész — Imrédy ellen pedig nem volt halálra szóló törvényes vád.”

Imrédy Bélát azok juttatták a Himlerék hóhér-kezére, akik legtöbbet köszönhettek neki.

1945 május 29-én írja a mártír Imrédy Béla özvegye: Aschau községből az összes férfiakra be kellett menni Kirchbergbe irataikat bemutatni. Ezután Kirchberg egyik utcáján megállt egy jeep Béla mellett és egy amerikai mellett a kocsiban ülő báró Weiss Alfonz, akit a Mauthner csoportból Bécsben túszként tartottak az SS-ek, kérte Bélát, hogy szálljon be. Elvitték ebédelni. Aztán Bochkor és egy amerikai CIC-ember kihozták, hogy táskáját összezsugorolja, mondván, hogy egy hétre elviszik kihallgatni. Oly jóhiszeműek voltunk még akkor, hogy ezt félig meddig hihetőnek tartottuk, bár én megkérdeztem az amerikaiakat, hogy hol keressem, ha nem jön vissza. Azt mondta, hogy a CIC-nél. Aztán elmentek én soha többé nem láttam Bélát...

A SZÁLASI PER ELŐZMÉNYEI

A régi magyar politikai élet sűrűn hangoztatott kiszólása volt, hogy a magyar szónoknak született, individualista s talán a legpolitikusabb népe Európának. Ezt a kétségtelenül igaz megállapítást azonban csak addig hangoztatták a hatalom urai, amíg a nép behódolt a hatalom politikájának. De ha élni próbált állampolgári jogaival — amit egyébként évszázadokon át erősen akadályozott a nyílt választás — akkor azonnal megtörténtek az ellenintézkedések és a legkörmonfontabb huncutsággal terelték el a figyelmet a fontosabb politikai kérdésekről. A nyílt választást, — amely az egész világon Magyarországon tartott a legtovább — azonban már csak mesterseges injekciókkal lehetett életben tartani. De ezek az injekciók is hatástalannak bizonyultak és az Imrédy-kormány 1939-ben megvalósította az első általános titkos választásról szóló törvényt. A választások megtörténtek s azok legnagyobb eseménye a Hungarista Párt vezetése alatt egyesült szélsőjobboldali ellenzék óriási előretörése volt. Amíg a választásig mindössze három képviselője volt a mozgalomnak, a titkos választások után ez a szám egyszerre ötvennégyre

dr. Kolosváry Borcsa Mihály, az Országos Magyar Sajtókamara elnöke, oly sok kivégzett, bebörtönzött hírlapíró élén a magyar újságíró rend mártírja. Kiszolgáltatták s golyó általi halálra ítélték.

emelkedett. A megrökönyödés és a meglepetés olyan óriási volt, ami újabb erélyes cselekedetre készítette a kormánypártot. Ha keressük ennek az eredménynek a hátterét, akkor látjuk, hogy a választások révén a széles magyar néprétegek új utakat kerestek. Érezték, hogy Európa óriási átalakuláson megy át és tudták, hogy a régi pártok nem képesek Magyarországon is végrehajtani azokat az új szociális követelményeket, amelyek nélkül nem lehet szó a megújuló új Európához méltó új Magyarországról. Csalódtak a kormánypártban, a Kisgazda Pártban és nem utolsósorban a Szociáldemokrata Pártban. Ezen pártok korrupciója és helybentopogása nem nyújtott garanciát a jövőre vonatkozólag. Mindenki érezte, hogy a nagy parlagon összegyűlt vadvizeket valahol le kell vezetni. A kommunizmust, illetve a marxizmust mint világnézetet és államformát a magyar nép elutasította magától, mint lelkiségétől teljesen idegen valamit. A vizek azonban tovább poshadtak és egy másik, a kommunizmussal ellentétes mozgalomnak kellett jönnie, hogy végrehajtsa az állóvizek lecsapolását. Ilyen történelmi váltó időben indult el Szálasi Ferenc Hungarista Mozgalma, amely a különböző Meskó Zoltán féle tehetségtelen önjelölt vezérek helyett 1938-ban Szálasi személyében kapta meg azt a vezetőt, aki minden régi politikai párttól, előítéllettől és gazdasági érdekcsoporttól függetlenül vezette tovább a nép által megindított mozgalmat. A munkásság és a parasztság után szívos kitartással próbált behatolni az ország szellemi vezető rétegét jelentő középosztályba, mert tudta, hogy a középosztály az ország agya és képzett szellemi réteg nélkül nem lehet átütő sikert elérni. A feladat nem volt könnyű, hiszen konzervatív középosztályunk szegénysége ellenére is távol tartotta magát minden forradalmi tevékenységtől. Féltette állását és még nem érkezett el annak felismeréséhez, hogy tanultságánál és műveltségénél fogva ő jelenti az ország gerincét. 1938-ban Szálasi Ferenc mozgalmanak — ha még nem is nyíltan — olyan nagyszámú szimpatizánsa volt, ami megdöbbentette az uralkodó rétegeket. De az új szociális Magyarország utáni vágyakozás erősebb volt a hatalomnál, amely lassan elveszítette a talajt a lába alól és hibát, hibára halmozott. Mikor a Horthy-rendszer politikai vezetői eszméi síkon gyöngének bizonyultak, akkor rátértek az erőszak politikájára. Egymás után tiltották be a párt lapjait és a vidéken még a csendőrséget is felhasználták politikai céljaik érdekében. De ez mind csak olaj volt a tűzre. A mozgalom erősödött és 1938-ban az ügyészség vádat emelt Szálasi Ferenc ellen és az alsóbbfokú bíróságok után a Szálasi-ügy a legfelsőbb magyar bíróság a Kúria elé került, amelynek Töreký tanácsa háromévi börtönbüntetésre ítélte Szálasi Feerencet. Kétségtelen, hogy ebben

a politikai perben a Kúria felsőbb sugalmazást kapott és hogy annak engedelmeskedett, elkövette a rendszer legnagyobb baklövését. Szálasi Ferencből a rendszer mártírt csinált s a börtönbüntetése nem-hogy csökkenetette volna, de egyenesen többszörösére növelte követőit számát. Az 1848-as szabadságharc bukása óta nem hoztak még Magyarországon ilyen súlyos ítéletet azért, mert valakinek más volt a politikai véleménye, mint az uralkodó rendszernek. Szálasi Ferencet az ítélet kihirdetése után a szegedi Csillagbörtönbe szállították és amíg ott volt, addig ez a szürke komor épület volt a jobboldali magyar politika nagy szimbóluma. Helyettese Hubay Kálmán — a XX. század legjobb magyar szónokainak egyike — mint országgyűlési képviselő a mentelmi jog védelme alatt zseniálisan kihasználta a rendszer bíróságának ezt a helytelen ítéletét. Az akarva, nem akarva engedélyezett gyűlések mindegyikén tizezres tömegek jelentek meg és az 1939 évi pünkösdi választások óriási eredményét nem utolsósorban a Törekvő tanács ítéletének köszönhette a mozgalom. De hiába kapta meg Szálasi Ferenc nevével induló párt az összes szavazatok majd negyven százalékát — a mozgalom-ellenes hadjárat nemcsak folytatódott, hanem fokozódott is. Egymásután fosztották meg mandátumaiktól a párt képviselőit és a rendelkezésükre álló sajtó révén olyan hadjáratot indítottak a párt vezető tagjai ellen, amihez hasonlót csak a tiszaezlári pör idején láttunk. A hadjárat főmozgatója Teleki Pál gróf volt, aki egyik beszédében azt állította, hogy a mozgalmat idegen pénzekkel tartják életben. Tartozunk az igazságnak, ha megírjuk, hogy az első magyar titkos választáson a Hungarista Mozgalom olyan szerényen indult, ahogyan egy másik párt sem. Igen sok kerületben csak azért nem tudott jelöltet állítani, mert még a jelöléshez szükséges összeget sem tudták letenni. Nem volt szüksége semmiféle pénzre vagy külföldi propagandára. Az eredmény azért következett be, mert ez a párt még nem szennyezte be magát a magyar parlamenti élet anyagi elkötelezettségével. Az ellentét a régi rendszer hívei és a Hungarista Mozgalom között mindjobban kimélyült. Az üldöztetések és megpróbáltatások elvadították a párt tagjait és valami különös, a magyar életben ritkán tapasztalt hősi martírológia kezdett kitermelődni. A nagykanizsai és a kistarcsai internálótáborok megteltek a mozgalom embereivel és mint a kereszténység első évszázadaiban az emberek szinte egymással versengtek azért, hogy a bíróság elé kerüljenek és börtönbüntetéssel tegyenek hitet a mozgalom iránti hűségükről. A bukó rendszer — amelynek napjai a második világháború nélkül is meg voltak számlálva — hibát-hibára halmozott. Egyedüli ellenségének Szálasi Ferencet és mozgalmát tekintette és annak megsemmi-

sítése végett szövetségre lépett úgy a Szociáldemokrata, mint a Kisgazda Párttal és nem utolsó sorban a magyarországi nagytőkével is. Az eredmény azonban negatív volt. Egy okos és bölcs rendszernek el kellett volna ismernie a Hungarista Mozgalom jelentőségét és ahelyett, hogy vogelfrei-t csináljon annak tagjaiból, lassan be kellett volna vezetnie a politikai életbe, hogy önmaguktól nyesődjének le azok a vadhajítások, amelyek minden új párt törzsen jelentkeznek.

A mozgalom már magjaiban magában hordta az eredményt, de 1944 október 16-ig még sok minden történt Magyarországon.

Minden különösebb német követelés nélkül beléptünk a háborúba abban a hitben, hogy ezt a háborút Németország fogja megnyerni és akkor mint szövetségesek részesévé válunk a győzelem gyümölcésének. Horthy Miklós Európa első antibolsevista államfője mindezen kívül is kötelességének tartotta a bolsevizmus elleni háború megindítását. Azután alig két esztendő múlva, mikor komor fellegek kezdtek gyülekezni a távoli horizonton, akkor elindult útjára a Kállay-féle hintapolitika. A nagy tömegek előtt megtartott miniszterelnöki beszédek még hangoztatták a szövetségi hűséget, de a háttérben megkezdődött a háború szabotálása. A Don mellett még ott küzdött kétszázezer magyar katona, de idehaza a nagybirtokát és gyárait féltő vezetőréteg a németek háta mögött felvette a kapcsolatot az ellenséges kormányokkal és már ekkor elhatározták a háborúból való kiugrást. Kállay Miklós Amerikában megjelent könyvében politikusnak egyáltalán nem minősíthető módon megírt visszaemlékezéseiben pontosan elmondja, hogy miként tárgyalta a szövetséges Németország hátamögött azok ellenfeleivel. Nem tagadja ezeket a tárgyalásokat Horthy Miklós sem, aki „Ein Leben für Ungarn” — nem tudjuk ki által írt könyvében — is részletesen ír az akkori magyar politika ezen kétlaki szerepéről. És ennél a pontnál kerül ismét előtérbe a magyar szélsőjobboldal, illetve a Hungarista Mozgalom, amely tudatosan érezte, hogy ez a háború már nem a magyar uralkodó osztály, nagybirtokosok és nagytőkések háborúja, hanem az egész magyarságé. Érezte és tudta, hogyha elvesz ez a háború, akkor annak vesztese nemcsak Németország, nem is Magyarország, hanem az egész egyetemes Európa lesz. Minél jobban előrementünk a háborúba, annál jobban kiéleződtek ennek a háborúnak igazi okai és jövőbeli következményei. Az uralkodó osztály számára az volt a fontos, hogy megmentse a régi kereteket, hogy megmaradjon a feudális kapitalista Magyarország, de a tömegek nem a vagyoniukat, hanem az egész országot feltették. Amíg — valami csodálatos elvakultságtól verve — a felső osztályok egy része lassan

ezt kezdte hirdetni, hogy az orosz bolsevizmus már elpolgáriasodott és a kapitalista államberendezkedés felé halad, addig a nincstelen nép, amelynek anyagi téren nem volt sok veszteni valója, valami módólatosan helyes érzékkel látta ennek az állításnak a valótlan-ságát. A nép a bolsevizmustól félt és hogy mennyire indokolt volt ez a félelme, azt az 1945 után bekövetkezett események igazolták.

A sztalingrádi csatavesztés után mind hangosabbá váltak azok a méregkeverők, akik mind nyiltabban kezdték hirdetni, hogy Magyarország igazi ellenségei a Lajtán túl élnek és a német veszedelem ellen nemcsak az ördögökkel, de még a bolsevistákkal is szövetségre kell lépni. Hiába volt a magyar jobboldal minden tiltakozása, a Kállay-kormány nemcsak hogy elnézte, hanem egyenesen támogatta ezeket a társaságokat. Még javarészen tartott a háború, még milliós magyar és német seregek küzdöttek a frontokon, de idehaza ügyesen burkolt bomlasztó szellemű darabok mentek a színházakban, furcsa kétélű könyvek jelentek meg a könyvpiacokon és valóságos művészetté fejlődött a nemzet ellenállóképességének a meggyöngítése. És ennél a pontnál — a háború utolsó periodusában — mélyült ki a szakadék a nagybirtokait és nagyvállalatait féltő feudál-kapitalizmus és az új szociális Magyarországot kívánó tömegek között. Szálasi Ferenc és a Hungarista Mozgalom, amely mögött az ország dolgozó társadalmának hatalmas többsége állott, most már a legmerevebben visszautasított minden próbálkozást, amelynek célja a bolsevista Oroszországgal való megegyezés volt.

És ez a politikai vezérgondolat volt Szálasi Ferenc megbocsájt-hatatlan bűne.

MÉG A TEMETŐKET IS

A Bárdossy és az Imrédy per tulajdonképpen csak bevezetője volt az igazi nagy pernek, amelynek legfőbb vádlottja Szálasi Ferenc volt. És az ő személyénél álljunk meg egy pillanatra, mert még sohasem röpködtek vádak és rágalmak valaki körül és sohasem voltak még magyar politikusnak olyan lelkes követői, mint Szálasi Ferencnek. Vajjon mi volt a titka és lényege annak, hogy ez a volt vezér-

kari őrnagy, aki homo novus volt a magyar politikai életben, rövid pár esztendő alatt annyira új és mély barázdát vágott a magyar politikai élet ugarán? Azt hisszük a felelet igen egyszerű. A sok csatlódás után a magyar népen is uralkodóvá lett a hominem quaero — azaz embert keresek — elve, mert megcsömörlött a régi róka-politikusoktól és olyan valakit keresett, aki tiszta, becsületes és őszinte. A nép ösztöne Szálasi Ferencet választotta erre a bizalomra. Vagyontalanul, minden fillér nélkül hagyta ott a politika kedvéért katonai pályáját, miután Gömbös Gyulával nem tudott közös nevezőre jutni. Lassan, szívósan bedolgozta magát a magyar politikai élet dzsungeljébe, lemérte az ott ható erők nagyságát, kitapintotta az ország beteg pontjait és ami a legfontosabb, felismerte annak helyes diagnózisát is. De erős egyénisége ellenére is elmondhatjuk Madách Imre szavait, hogy nem ő vezette a vizet, hanem őt vitte az áradat. Ez a víz, a magyar népnek ez a hömpölygő áradata zászlót kívánt — zászlót, amely tiszta és szeplőtelen.

Hogy Szálasi Ferenc mennyire becsületesen küzdött és milyen tisztán hagyta maga mögött politikai pályafutását, azt a népbíróági tárgyalásokon tanúsított viselkedése bizonyítja, ahol semmit sem vont vissza ígéiből és akkor is Lutherként állott bírái előtt, mikor a tárgyalóteremben álló vádlottak fölött már ott lebegett a hóhér kötele. A vádlottak közül egy páran összecsuklottak s Péterként tagadták meg tanítójukat és régebbi elveiket. De Szálasi a népbíróági tanács púpos és degenerált luciferjei előtt még a védekezést is fölöslegesnek tartotta s a mai korban ritkán látható gerincességgel és egyszerűséggel úgy beszélt, mintha nem is mindenre elszánt gyülekezet előtt, hanem szabad szónoki fórumon állana.

A tárgyalás során elmondott szavai visszfényei voltak régi én-jének és teljesen fedték azokat. Ahogyan a multban nem, ekkor sem törődött a reá szórt és a szemébe mondott rágalmakkal. Pedig menyeyt rágalmazták és mennyi hazugságot terjesztettek róla. Mikor politikai működése elején sem anyagi sem erkölcsi vonatkozásban nem tudták kikezdeni, akkor Sulyok Dezső — az Imrédy-per politikai ügyésze — már 1938-ban papírokat tett le a Ház asztalára és azokkal iparkodott bizonyítani, hogy Szálasi Ferencben egyetlen csepp magyar vér sincs és így nincs joga a magyar politikai életben való szereplésre. A Teleki-féle politikának mindenesetben ez volt az utolsó nagy ultima ratioja azokkal szemben, akik kellemetlenek voltak a magyar feudalizmusnak és akikkel nem tudtak másként elbánni. Mikor Imrédy Béla miniszterelnök lett és a tőle megszokott következetességgel hajtotta végre a monopol nagytőke elleni programját, akkor Imrédyről is bizonyítani akarták, hogy az első magyar zsidó-

törvény megalkotója — maga is zsidó származású. A baloldali nagytökével szoros kapcsolatban álló uralkodó osztályok hamar észrevették a Szálasi Ferenc személyében rejlő veszedelmet, pedig abban az időben még csak egy jelentéktelen kis pártocsksa — a Nemzet Akaratának Pártja — vezetője volt és szűkebb hívei főként munkásokból és parasztokból álltak. De észrevették ennek az embernek végtelen következetességét és egyedül a magyar népbe vetett hitét. Egész légiókat mozgósítottak családi, pénzügyi és magánügyei felderítése végett. De semmi kompromitálót nem találtak. Nekiestek tehát az ősök sírjainak, kiforgatták a régi temetőket, az erzsébetvárosi levéltárakat, hátha ott akad valami felhasználható adat. De ott sem találtak semmit. Tehát hamisítottak. A magyar parlamentben Sulyok Dezső felmutatta Szálasi Ferenc nagyapjának örmény nyelven írott keresztlevelét, mint nagy ütőkártyát. De később kiderült minden. Sulyok Dezső parlamenti „leleplezéséből” bírósági tárgyalás lett, mert Sulyok Dezső bíróság elé állította az Összetartás akkori szerkesztőjét, aki több cikkben okirat hamisítással vádolta Sulyokot. A per felmentéssel végződött, amennyiben sikerült bebizonyítani Sulyok Dezső állításaival szemben a következőket:

A Szálasi ellen egyesült kormány- és baloldali pártok megbízottja leutazott Erzsébetvárosba a Szálasi család származási helyére és az ottani örmény egyház anyakönyvei között megtalálta Szálasi Ferenc nagyapjának — a szintén Szálasi Ferencnek — magyar nyelven írott születési anyakönyvi kivonatát. Beható megfontolások után azzal a kíváncsággal fordult a jóhiszemű plébánoshoz, hogy fordítsa le a keresztlevelet örmény nyelvre, amelyre örökségi tárgyalásból kifolyólag van szükség. A plébános ezt meg is tette, és az anyakönyvi kivonatot lefordította örményre és azt átadta a baloldallal szövetségre lépett magyar reakció kiküldöttjének. Az örmény nyelv szokásaihoz tartozik, hogy a nevek végére „jan” szócskát függesztenek. Így lett a néhai Szálasi Ferencből Szalosian Ferenc, aki 1848-ban, alig tizennyolcéves korában, jelentkezett az erdélyi Honvéd Toborzó Bizottmánynál, végigharcolta — és megsebesült — az egész szabadságharcot és a világosi fegyverletétel után egész ezredét besorozták az osztrák ármádiába és felhelyezték Bécsbe. Fiai azután valamennyien visszatértek Magyarországra és a család régi hagyományainak megfelelően katonák lettek. A tárgyaláson Sulyok Dezső elvesztette a pert, amelyről azonban sem a baloldali, sem a kormánypárti sajtó egyetlen sort sem írt. Ez volt az a magasabb és fejlettebb sajtótechnika, amelynek segítségével embereket lehetett megrágalmazni, családok becsületét sárbarántani anélkül, hogy ezért bármikor is felelniök kellett volna.

A tragédia bekövetkezését érző, de annak jelentőségét egyáltalán föl nem mérő Horthy rendszer a Szálasi kérdéssel szemben mindvégig a legmerevebb álláspontra helyezkedett. Tekintve, hogy Szálasi Hungarista Mozgalma az akkori Magyarország szociális és közéleti struktúrájának teljes megváltoztatását követelte, így semmiféle megértésre nem tarthatott számot az uralkodó osztályok részéről. Csak a nagytőke és a nagybirtok megmaradjon — ezért a célért fel lehetett áldozni, ha kellett az egész országot. Ellenfelei nem voltak válogatások az eszközökben, különösen azután nem, hogy az 1939-es évi szabad választáson a Szálasi névvel induló Hungarista Mozgalom az addigi három képviselővel szemben ötvenegy mandátummal került be a parlamentbe. Jöttek tehát a rágalmak. A leg súlyosabb vádat Teleki Pál emelte a mozgalom ellen, mikor azt állította, hogy a pártot — itt Németországra célzott — idegen hatalmak pénzelik. Ez a vád Teleki Páltól egészen a népbíróságig ívelt. Pedig Szálasi Ferenc nem volt jobban németbarát, mint amit a reális politikai érzék megkövetelt tőle és minden józan gondolkozású magyar politikustól a két Andrássy Gyulától egészen Imrédy Béláig vagy Bárdossy Lászlóig. Szálasi németbarátsága sohasem degradálódott a vazallusok függőségéig. Uralma rövid idején számtalan olyan német kérést és követelést utasított vissza, amelyek ellentétben állottak felfogásával. De köztudomású volt az is — illetve ez mind kiderült a háború utáni irodalomból — hogy a hitleri Németország egyáltalán nem nézte jószemmel a Hungarista Mozgalmat, mert annak kiteljesedésével a magyarság népi megerősödését vélte bekövetkezni. De ugyanezt mondhatjuk Szálasiénak a zsidókérdésről vallott felfogásáról is, amelyre egyóbként az angol Macartney professor is rámutatott. Mikor a német SS magyarországi parancsnoka Winckelmann, a budapesti zsidóságunk Németországba való deportálását kívánta, akkor Szálasi ezt kereken megtagadta. Egy 1944 novemberében megtartott főszerkesztői értekezleten az egyik főszerkesztő által feltett kérdésre Szálasi Ferenc szószerint a következőket mondotta:

„Nem vagyok antiszemita, csak ellenfeleim állították ezt rólam. Aszemita vagyok, amint ezt már többször leközöltem. A zsidó éppen olyan ember, mint mi vagyunk és brutális erőszakkal nem lehet a zsidókérdést megoldani. Az egyetlen helyes megoldást a cionizmus képviseli. Önálló zsidó államot kell alakítani a világon szétosztott zsidóság összes tagjának a bevonásával, mert a népek tulaj-

donságai különbözőek és vannak fajták, amelyek egymás mellett élve örök surlódást okoznak. Egyébként is ez a kérdés jelenleg nem aktuális, de a háború után mindenesetre meg kell oldanunk, mégpedig Európához méltó eszközökkel. Legutóbb illetékes német körök a Budapesten élő zsidók kiszállítását kívánták. Ezt határozottan megtagadtam azért, mert tudom milyen sors vár a mai körülmények között a deportáltakra. Tekintve azonban, hogy a magyarországi zsidóság ezt a háborút nem tekinti az ő háborújának — mi pedig a mienknek tekintjük — kénytelenek vagyunk addig őket biztonságos elkülönítésben tartani. Hallottam, hogy különböző helyeken sajnálatos atrocitások történtek. Én a magam részéről mindent elkövetek, hogy ezek a jövőben megszűnjenek és ezért nyomatékosan figyelmeztetem a jelenlevő főszerkesztőket, hogy a zsidókérdéssel a jövőben ne foglalkozzanak.”

De Szálasi Ferencnek ezeket a megállapításait, még kevésbé a budapesti zsidóság érdekében történő intézkedéseit nem tartották számon sem a népbíróóság tagjai, sem azok a zsidók, akik egyenesen az ő intézkedései következtében nem kerültek deportálásra.

A SZÁLASI PER

1946 február 5-én délelőtt tíz órakor a népbíróóság Jankó Péter tanácsa megkezdte Szálasi Ferenc, Szöllősy Jenő, báró Kemény Gábor, dr. Csia Sándor, Beregffy Károly és dr. Gera József ügyének főtárgyalását. A vádat Frank László népügyész és dr. Nagy Vince a Magyar Köztársasági Párt vezetője képviselték. A tárgyalást a Bárdossy és az Imrédy per tárgyalásához hasonlóan, szintén a Zeneakadémia nagytermében tartották meg. A két előző per folyamán is zsúfoltak voltak a padsorok, de az úgynevezett „nagy per” kezdetén nemcsak a széksorok közötti folyosókon, hanem az ablakmélyedésekben, sőt még az épület előcsarnokában is szinte egymást tapaszták a cirkuszt kívánó kíváncsiak. Fényszórók és megafonok tucatjait állították fel és olyan rendőri készséggel vették körül a Liszt Ferenc szobrával díszített épületet, hogy a környék hadiállapot képét mutatta.

Jankó Péter tanácselnök, hogy kimutassa Rákosi Mátyásék iránti odaadását hat népbíró társával egyetemben mindjárt a tárgyalás elején olyan hangot ütött meg, ami vetekedik a Himler Márton állítólagos jegyzőkönyveiben használt hanggal. Az elnök először Szálasi Ferenc személyi adatait kérdezte. Szálasi elmondotta, hogy nős és 1897 január 6-án született Kassán. Magyar állampolgár, budapesti illetőségű, vallása római katolikus, hadiiskolát végzett, a vezérkarnál őrnagy volt, vagyona nincs, apja neve — éppen úgy mint nagyapjéé — Szálasi Ferenc.

— Mi a foglalkozása? kérdezte Jankó Péter.

Szálasi: Magyarország nemzetvezetője. (Gúnyos derűltség.)

Elnök: (Erélyes hangon) Tehát önnek ez a mániája még mindig tart, de talán nem is mániája, ez rossz tréfa a nemzettel vagy arcátlanlanság. Majd rá fog jönni, hogy melyik.

Szálasi: Szabadna...

Elnök: Nem szabad semmit. Feleljen. Büntetve volt?

Szálasi: Kérem, védekezési jogom...

Elnök: Ez nem védekezés, ez arcátlanlanság.

Szálasi: Engem törvényesen választottak a nemzet vezetőjévé. Bejelentem a bírói elfogultságot.

Elnök: Megteheti. Volt büntetve?

Szálasi: Igen az 1921 évi 3. törvénycikk alapján háromévi fegyházra.

A személyi kérdések után Szálasi védője elfogultsági kifogást tett a bíróság ellen, amit a bíróság visszautasított. (A közönség az elnök bejelentését megtapsolta.)

Jankó tanácselnök: Március 19-ének dátuma Szálasi Ferenc ön hol érte?

Szálasi: Tanácselnök úrnak egy bejelentéssel tartozom.

Elnök: Arra feleljen, amit kérdeztem.

Szálasi: A védelem teljes megbénítását látom.

Elnök: Megértette, amit mondtam?

Szálasi: Megértettem. Kérek engedélyt arra, hogy bejelentsem az elfogultsági kifogást.

Elnök: Nem engedélyezhetem, mert kérelmét a Népbíróság hivatalból visszautasította.

Szálasi: Akkor viszont a tanácselnök úrtól azt kell kérdeznem, hogy mint mániákus, mit feleljek erre.

Elnök: Ezt önnek kell tudnia.

Szálasi: Nem. A tanácselnök úrnak kell tudnia, hogy mániákus vagyok-e vagy sem.

Elnök: Elmeorvosi megfigyelését kéri tehát? Ez látja épkézláb gondolat lenne.

Szálasi: Nagyon helyes! A tanácselnök úr nem szakembere ennek.

A fenti idézetet a Magyar Népköztársaság által kiadott hivatalos jegyzőkönyvek alapján készült könyvből vettük. A per anyagát egyébként az akkori koalíciós kormány megbízásából dr. Ortutay Gyula a későbbi vallásoktatást eltörlő kisgazdapárti miniszter rendezte sajtó alá. Természetesen megjelenés előtt erősen átcenzúrázták a könyvet, de mégis sok minden benn maradt, hogy mindenki láthassa: hogyan és miként folytak le azok a politikai perek, amelyeket a Himler Márton által kiszolgáltatót úgynevezett magyar háborús főbűnösök ügyében tartottak. Úgy az elnök, mint a magyar társadalom gyanus rétegeiből toborzott népbírák olyan útszéli hangot ütöttek meg, ami már magában is szégyenteljes dolog volt a magát magyarnak nevező törvényhozásban. A perek folyamán minduntalan beleszóltak a közönség soraiból és az elnöknek nem volt bátorsága, hogy véget vessen a magyar tricoteusok működésének. Ha a vádlottat nyilvánvaló hazugsággal vádolták és ha a vádlott védekezett vagy helyesen akarta megvilágítani a szóbanforgó kérdést, akkor nemcsak az elnök, hanem a Klár Zoltánok által betanított közönség is meggátolta a védelem előadását. És mégis, minden politikai elfogultság és a bírói teremben uralkodó terror ellenére is a tárgyalás során gyakran úgy adódott a helyzet, hogy a vádlottból vádló lett s a bírói székekben ülők és az akkori hatalom urai kerültek a magyar történelem vádlottak padjára.

Mikor a sokak által hitt német győzelemre terelődött a szó, akkor Szálasi tisztán, világosan megindokolta, hogy nemcsak Németország szövetségesei, hanem sokáig maga az angol miniszterelnök Churchill is hitte, hogy ezt a háborút Németország fogja megnyerni. Szálasi azon érvelésére, hogy Németország birtokában voltak a nyelési lehetőségek, Jankó Péter tanácselnök az alábbi épületes megjegyzést tette:

— Megvoltak biztosan... körülbelül azon a nívón állunk, mint amikor a vurstliba kimenő cselédeány papagájjal kihuzatja a planétát, hogy biztosan tudja az igazságot.

Szálasi: Ha a planétában van az igazság, akkor az meg is fog valósulni...

Arra a kérdésre, hogy miért akadályozta meg a háború befejezését és miért harcolt tovább a németek oldalán, Szálasi a következőket válaszolta:

— Nekem az 1944 október 15-ét megelőző időkből az volt a felfogásom Németországról, hogy szövetségközi viszonylatban a gyakorlati életben nem tehet másként, mint ahogyan minden szövetséges cselekedne a saját érdekeinek védelme szempontjából, különösen akkor, amikor a nagyhatalom élet-halál kérdéséről van szó.

Szálasinak erre a megállapítására az egyik népbíró a következőket mondotta:

— Ön hivatkozott a nemzet becsületére, hogyan tehetné mégis, hogy a legkritikusabb évben a magyar népet hozzá igyekezett kötni ahhoz a nemzethez, amellyel szemben már az egész világ megvetéssel viseltetett?

És az az ember, akit az amerikai OSS 1945 őszén az akkori Magyarország gyűlevész társaságának kiszolgáltatóként nem mentegődött, mint Kállay Miklós Amerikában kiadott könyvében — melyben minden felelősséget a németekre hárít — hanem férfiasan — bár tudván, hogy a halál árnyékában áll — a következőket válaszolta:

„Arról nincs tudomásom, hogy az egész világ megvetéssel viseltetett a német nép iránt. Éppen ellenkezőleg. Ellenséges forrásokból tudom, hogy a német nép hatalmas harcát csodálattal figyelték az angolok és más ellenséges részekről is, ami egyáltalán nem csodálatos. Két becsületesen harcoló ellenfél mindig megbecsüli egymást.”

Arra a kérdésre, hogy miért tartott ki az utolsó pillanatig a német oldalon, Szálasi megállapította, hogy a magyar nemzet érdekeinek figyelembevétele miatt kellett így cselekednie, mert véleménye szerint csak Németország részvételével van rendszerezett európai közösség és csak ily módon tudja megépíteni Európa a maga új jövőjét. És végül: „Az én felfogásom szerint a jelenlegi események egyáltalán nem zárultak le. Még nem győzött egyik fél sem. A nagy világkérdés, a problémák, amelyek a háborúban felmerültek még egyáltalán nincsenek megoldva.”

Szálasi fenti kijelentéseit gúnyos hahotával fogadta nemcsak Jankó Péter tanácselnök, hanem a terem közönsége is. Úgy gondolták, örökké tart a felszínre került siserahad uralma és azt hitték az 1945-ös állapotok állandóak maradnak. De az azóta eltelt idő bebizonyította Szálasi Ferenc megállapítását, mert a világ nagy kérdései nemhogy lecsendesedtek volna, de sokkal bonyolultabbak lettek és szinte megoldhatatlanul merednek a nagy világhatalmak politikusai elé. A szovjetország veszély sokkal jobban fenyegeti nemcsak Európát, de a még szabad világ biztonságát, mint 1945-ben, mikor a leggyőzött antibolsevista államok antibolsevista vezetőit éppen az

európai békére és biztonságra való tekintettel kísérték az akasztófák alá, még hozzá e szabad demokráciák segítségével.

A Szálasi tárgyalás legszomorúbb epizódjai közé tartoznak azok a tanukihallgatások, amelyek során az ügynevezett régi Magyarországnak vezető emberei tettek vallomást. Ezekből a vallomásokból láthatjuk milyen óriási szakadék választotta el egymástól a két Magyarországot. Lakatos Géza, Horthy Miklós utolsó miniszterelnöke tanuvallomása során nem tudta magát kivonni az akkori idők hatása alól és olyan gátlás nélküli vallomást tett, amely történelmi távlatból már kissé másképpen hangzik, mint abban az időben, amikor az összeomlás után még egyes vezérezredek is összetévesztették a becstelenséget a becsülettel és a hűséget a hazaárulással. Lakatos vallomása során előadta, hogy úgy ő, mint a kormányzó, a magyar jobboldalt tartotta a nemzet igazi ellenségének. De ebben az időben dicsőség volt ilyeneket mondani, hogy jó pontot szerezzenek maguknak az orosz szuronyok árnyékában kinőtt új magyar hatalomnál. Lakatos Géza többek között a következőket vallotta:

„A hetedik hadtestet ismételten visszarendeltem a német parancs ellenére abból a zónából, ahova a németek orosz csapatokkal való harcba akarták belerángatni.”

Ez a volt magyar vezérezredes és miniszterelnök a kommunista bíróság előtt azzal dicsekedett, hogy mindenképpen igyekezett szabotálni a háborút, amelyet tudvalevően nem Szálasi Ferenc, hanem a vallomást tevő vezérezredes legfőbb hadura, Horthy Miklós indított meg. A belpolitikával kapcsolatban elmondotta még, hogy személyesen intézkedett a sajtófőnökön keresztül, hogy a szélsőjobboldali lapokat beszüntessék és hogy a régi baloldali lapokat életre keltsék. De sajnos — tette hozzá — erre már nem kerülhetett sor. Így vallott Szálasi Ferenc tárgyalásán Lakatos Géza vezérezredes, volt magyar miniszterelnök, aki a háború utolsó napjáig büszkén viselte nyakában a Hitler által adományozott lovagkeresztet... Ez a volt miniszterelnöki vallomás most már az idők távlatából sokmindent megmagyaráz. Ha akkor 1944 október 15-én a Szálasi kormány nem veszi át a hatalmat, amelynek célja időnyerés volt addig amíg a nyugati angolszász csapatok közelebb érnek Magyarországhoz, akkor Magyarország sorsa hasonló lett volna Bulgáriához, ahol a szovjetorosz bevonulás után rövid pár hét alatt likvidálták az egész középosztályt és a földdel rendelkező parasztságot.

És most évtizednyi távolságban — forgatva a Szálasi per jegyzőkönyveit és Himler Márton rágalmozó könyvének lapjait — önkéntelenül is felvetődik a kérdés, hogy kik voltak árulók és kik voltak hősök? Nevezhetjük-e hősöknek azokat, akik addig, amíg a szerencse csillaga ragyogott a szövetségesek fegyverei fölött addig teleszájjal hangoztatták a magyar-német fegyverbarátságot és a bolsevista veszélyt, de amikor veszély fenyegette ezt a csillagot, akkor megtagadva nemcsak a magyar katonai erényt, hanem minden politikai és katonai erkölcsöt, hajlandók lettek volna háttatámadni a tegnapi szövetségest, a belpolitikában pedig hóhérekre juttatni a magyar nacionalizmus vezetőit.

A majd egy hónapig tartó per tárgyalása után Szálasi Ferenc az utolsó szó jogán elmondott beszéde végén az alábbiakat mondotta:

„1944 október 15-én választani kellett, hogy a magyar nemzet és vezetői Kelet vagy Nyugat felé menjenek-e. Az én döntésem és elhatározásom nem lehetett más a kifejtettek alapján, mint az, hogy ki kell tartani, mert a harc időnyerésért, drága időért folyik és aki megnyeri ezt az időt, az megnyerte a háborút. Ténykedésemnek más alapja nem volt. Nem is lenne értelme, hogy más alapot adjak döntéseimnek, mert a legteljesebb ellenkezésbe jutnék azzal az ideológiával, amelyhez konokul ragaszkodom. Hogy meggyőződéssel csak ennek tudok élni, az nem lehet bűn. Én a felelősségrevonás alól nem vonom ki magamat és nem menekülök előre. Amit rólam elmondottak az valótlan és személyes becsületeset a legsúlyosabban érinti. Én köszönöm mindenkinek kivétel nélkül, aki engem ezen a súlyos úton követett. Köszönöm az özvegyeknek, az árváknak, a hősi halottnak, a rokkantoknak, hogy ezért a hitért áldozatot hoztak...”

A népbíróság Jankó tanácsa 1946 március 1-én pénteken 10 órakor hirdette ki ítéletét Szálasi Ferenc és társai bűnperében. Az ítélet szerint a magyar köztársaság nevében a Népbíróság valamennyi vádlottat bűnösnek mondotta ki a háborús bűncselekményekben, ezért Szálasi Ferencet, Vajna Gábort, Csia Sándort, Beregffy Károlyt, Kemény Gábort, Gera Józsefet és Szőlősy Jenőt jogerősen kötéláltali halálra ítélte.

A népbíróság a Szálasi-perben hozott ítéleteket nem terjesztette fel a felsőbb bírósághoz, a NOT-hoz. Ez felesleges is lett volna, hiszen az ítéleteket sem nem a népbíróságnál, sem nem a NOT-nál állapították meg, hanem a Kommunista Pártban, illetve azon továbbmenőleg a szovjetorosz megszállók politikai osztályán. A háborús főbűnösök nyilvános tárgyalása csak az alkotmányosság látogatását szolgálta.

Az ítélet kihirdetése után Szálasi Ferencet és társait a Zeneakadémiáról visszakisérték a Markó-utkába, ahol nem régi helyükön, hanem új zárkákban helyezték el őket, szigorított felügyelet alatt. Az iratokat formai jóváhagyás végett felterjesztették Tildy Zoltán köztársasági elnökhöz, aki azokat pár napon belül visszaküldötte azzal, hogy az ítélet végrehajtásának semmi akadálya nincs. Ebben a perben elég hamar döntött a palástos hóhérnak nevezett Tildy Zoltán, mert voltak halálos ítéletek, amelyek aláírása, illetőleg jóváhagyása két-három esztendő is igénybe vett s a halálraítéltek esztendőket töltöttek a siralomházban. Szálasi Ferenc és társai előtt 1946 március 11-én a déli órákban hirdették ki a bíróságon az elutasítási végzést és egyben közölték, hogy másnap kivégzik őket. A kegyelem elutasításának idejében megkettőzték az öröket, lezárták az összes zárkákat és mindenki érezte a halál lehelletét, amely hónapok óta ott lebegtette sötét szárnyait a Markó-utcai fogház fölött. Vajna Gábort a másodikemeleti folyosó kilences zárkájában helyezték el, amelyet rövid pár perc alatt kellett átadniok a régi lakóknak, Fiala Ferencnek és Hellebronth Vilmosnak. A tizes zárkában volt a siralomháza Szálasi Ferencnek, majd sorrakövetkezett Beregffy Károly és dr. Gera József. Szöllősy Jenőt, Kemény Gábort és Csia Sándort a harmadik emeleten helyezték el, ami átmenetileg azt a látszatot keltette, hogy a hét halálraítélt közül ők hárman esetleg kegyelmet kapnak. Szöllősy Jenőt két másik társával egyetemben nem március 12-én, hanem 19-én végezték ki. A hét zárka mindegyike előtt két kommunistapárti megbízott állott géppisztolyokkal felszerelve. A zárkaajtók nyitva voltak s a cellákban mindössze a szalmazsákot és az asztalt hagyták meg. Állandó ellenőrzés alatt voltak, nehogy Budapesten is megismétlődjék a nürnbergi Göring-eset. Nagyon vigyáztak arra, nehogy valaki megmeneküljön a hóhér kötelétől és csökkentse a másnapi véres látványosság értékét. Mert másnap reggel valóban ünnepnapja volt annak a másik Budapestnek, amely végre felszabadult s amely ki akarta

élvezni a bosszút, aminek a szovjetorosz szuronyok segítségével eljött az ünnepi órája.

Már korán reggel megtelt a Markó-utcai fogház. A folyosókon egymást taposták nők és férfiak egyaránt. Szálasiék kivégzésének nyitánya reggel 9 órakor Rajniss Ferenc kivégzése volt. Az egyik lap eről a következőképpen számolt be:

„Kedden reggel már a korai órákban nagyobb tömeg hullámozott a Markó-utcai fogház mindkét kapuja előtt. Százak és százak vártak, hogy tanui lehessenek Rajniss Ferenc, a hírhedt háborús úszító kivégzésének. Háromnegyed kilenckor két fogházőr bevezette az elítéltet, akit lelkész kísért. A bíró kihirdette előtte a jogerős halálos ítéletet és a kegyelmi kérvény elutasítását azzal, hogy kötél helyett golyóval hajtják végre az ítéletet. A fogházőrök a homokzsák előtt álló cölöphöz kötötték Rajniss Ferenc hátrabilincselte kezét. Az egyik fogházőr zsebkendőt vett elő és bekötötte az elítélt szemét. Sortűz dördült el és a volt nyilas miniszter, a Magyar Futár egykor habzó szájjal háborúra úszító főszerkesztője, homokzsákként omlott össze a cölöp mellett. A kivégző osztag parancsnoka jelentette, hogy az ítéletet végrehajtotta. Egy perccel később az orvosok megállapították a beállott halált.”

A beszámoló — mint általában az akkori magyar lapok beszámolója — szintén hiányos és sok mindent nem írt meg. Többek között nem írta meg azt sem, hogy Rajniss Ferencet nem ölte meg a sortűz, mert a kivégzésre jelentkező fogházőrök kezében remegett a fegyver és a golyók nem találtak nemes szerveket. Rajniss Ferenc éppen úgy, mint később Jaross Andor is, a sortűz után életben maradt és vizet kért. A tömeg — ez a megvadult, vérszomjas söpredék — közvetlen közélről szemlélte a szerencsétlen ember halálusáját, leköpdösték és nem engedték meg Cipszer őrmesternek, hogy kegyelemlovással vessen véget Rajniss Ferenc szenvedéseinek. Végül is a kivégzésnél jelenlévő régi fogházőröknek sikerült a vérben kéjelgő tömeget hátraszorítani s ekkor Cipszer — mint a vágóhídra vitt állatot — hátulról tarkónlőtte a legnagyobb példányszámban megjelenő magyar hetilap, a Magyar Futár egykori főszerkesztőjét. Ez volt a bevezető. A tömeg nem oszlott szét, hiszen tudták, hogy délután két órakor kerül a sor Szálasi Ferenc, Vajna Gábor, dr. Gera József és Beregffy Károly kivégzésére. A jelenlevő asszonyok és leányok élelmiszercsomagot hoztak s mint cirkuszi előadások szünetében, letelepedtek az udvar kőkockáira és a jelenlevő orosz katonákkal együtt kedélyesen csevegtek és falatoztak. Várták a dráma következő felvonását.

Déli tizenkét óra felé már nemcsak az udvar, az udvarra néző folyosók és bírósági termek ablakai teltek meg nézőkkel, de még a háztetők is. A civilruhák szürke sokaságát imitt-amott nemcsak orosz, angol, de különösen amerikai egyenruhák tarkították. A Budapesti tartózkodó CIC tagjai voltak, akik eljöttek kiélvezni munkájuk gyümölcsét. Egy óra felé felvonult az újságírók, filmoperatőrök és fényképészek egész serege.

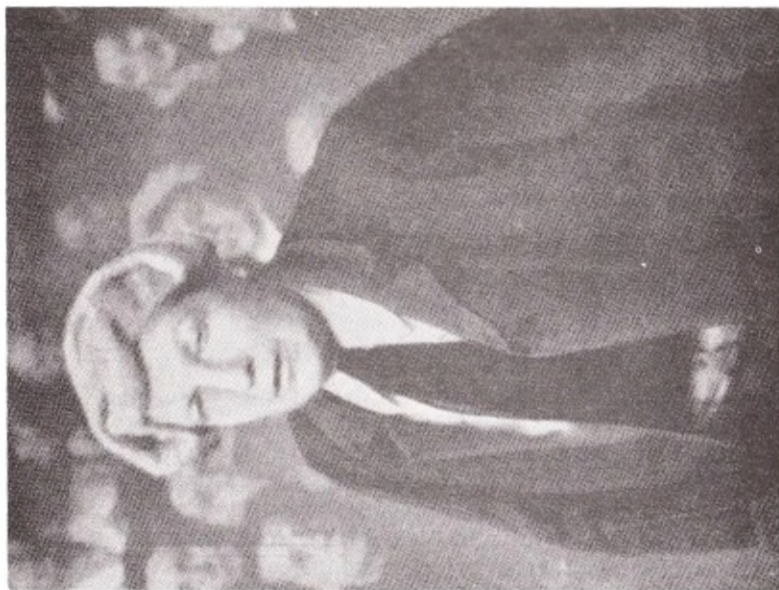
Tiszta márciusi nap volt. A fogházudvar felett hideg tavaszi, bőjtelőtti szelek fujdogáltak s csak nagynéha suhant át a fénylő napsugarak előtt egy-egy kósza felhő. Nyilván lepillantott a vérgőzös udvarra s aztán örült, hogy nem embernek született s főleg nem magyarnak és továbbvágatott békésebb vidékek felé.

Pontosan egy óra volt, mikor bent a fogházban a síri csöndben ismét lezárták a cellákat és csak a elítéltekért siető fegyőrbakancsok tompa zuhogása hallatszott. Először Gera Józsefet vitték le az udvarra, ahol már készen állott a durva fából ácsolt négy bitófa, alig pár lépésre a fogházudvar piszkos-barna színű nyerstégla fala előtt.

Szemben a bitófákkal állították fel a bíróság zöld posztóval letakart asztalát. Ott foglalt helyet a népbíróság és az ügyészek. A négy fegyőr szinte nem is kísért, hanem a föld fölé emelve a levegőben vitte az első áldozatot Gera Józsefet. Aztán megálltak a bírói asztal előtt és Jankó Péter tanácselnök felolvasta a kegyelem elutasítását, de hangját alig lehetett hallani, mert a tömeg — nehogy megismétlődjék a Bárdossy-féle jelenet — torkaszakadtából ordított. Aljas, trágár szavak röpködtek a levegőben s Gera József már ott állt az első bitófa alatt. Bogár József két pribékje összekötözte kezét-lábát, majd nagy gyakorlattal felhaladt a bitónak támasztott létrán, Gera nyakába illesztette a kötelet — s az első áldozat megtért az örökkévalóságba. A tömeg magánkívüli őrzöngésbe csapott át és közvetlen közről gyönyörködött a bitófán lógó első áldozatban. A fegyőrök azonban ismét viaszorították a kivégzési hiénákat, mert megérkezett a második mártír: Beregffy Károly, a Szálasi-kormány volt honvédelmi minisztere. Mikor ott állt a bitófa alatt, világosan látszott, hogy az utolsó Miatyánkot mormolta az ajka. Bogár — annak ellenére is gyorsan végzi feladatát, hogy a tömeg, mint egyetlen szavalókórus, kiáltja feléje: „Lassan, Bogár, lassan!“ Működnek a filmfelvevőgépek, dolgoznak a fényképészek, hiszen nemesak a kommunista, de az akkori polgári világ sajtója is drága pénzeket fizetett az elvetemült gyilkosságokról készült képekért. A harmadik áldozat Vajna Gábor. Nyugodtan, szemrebbenés nélkül hallgatja Jankó Péter szavait s azután pár perc múlva rajta

Bánk bán és János vitéz is „háborús bűnböcsk” lettek a nyugati fejedelmek jövőtől.
Kiss Ferenc és Fedák Sári a népszerűség előtt.

is beteljesedik az embertelen bosszú. A négy bitófa közül három már megtermette a maga szomorú gyümölcsét, a hóhér a halál bekövetkezése után mind a három arcot piszkos, szennyes kendővel takarta le. És most következett az igazi nagy pillanat. A bosszú beteljesedésének moraja futott végig a tömegben, mikor Szálasi Ferenc alakja megjelent az udvarra vezető ajtóban. Egyszerre felcsattant az üvöltés s 1946 március 12-ének drámája elérte csúcspontját. Valami ismeretlen ok miatt őt nem fogták közre a fegyőrök s teljesen szabadon tette meg a bírói asztalhoz, majd a bitófához vezető utat. Az ordítózás és kiabálás egy pillanatra sem szűnt meg, hiszen jól tudták, ha bármit is mond ez az ember a halál küszöbén, akkor azt pár órán belül millió és millió magyar ismétli és írja fel a lelkében, mint ahogyan azt alig egy hónappal azelőtt Bárdossy László esetében tették: „Istenem, szabadítsd meg Magyarországot ezektől a banditáktól!”

Azután Szálasi Ferenc, akinek pártjára és mozgalmára a Horthy-rendszer minden üldöztetése ellenére is az ország negyven százaléka szavazott és a sorsdöntő hetekben a nemzet mögötte sorakozott fel, ott állott a bitófa alatt, s mikor Bogár — akinek ezúttal először remegtek a kezei — a kötelet zavarában az ajkára helyezte, akkor nyugodtan felszólt, hogy: lejjebb. A kivégzésnél jelenlevő fiatal katolikus pap felnyújtotta a feszületet, amelyet Szálasi Ferenc megcsókolt, aztán a hóhér esúttal is teljesítette kötelességét...

A Szálasi kivégzéséről megjelent magyar lapok cikkeit fölösleges volna idézni. A beszámolók fedték annak a tömegnek a színvonalát, amely nem ismert megbékélést s amely már az orvostudomány hatáskörébe tartozó perverzítással figyelte a halál küszöbére érkezett áldozat vergődését. De ezzel a sajtóval szemben idézzük a kivégzésnél jelenvolt szélsőbaloldali francia Fernand Gigon Budapestre küldött francia újságíró beszámolóját:

„...végre itt van Szálasi Ferenc, a nyilaskeresztesek vezére. Az üvöltő tömeg halált követel a bűnösre s a bűnök súlya jobban nehezedik vállaimra, mint maga az ég. Egész testemben reszketek, de Szálasi még csak nem is remeg. Alig két méterről nézem lezártvonású arcát. Semmi reszketés. Semmi izomrándulás. Semmi sápadtság. Ezek a szájak nem tudom hány esetben mondták ki a halálos ítéletet és nem tudom hányezer zsidót küldtek az égetőkemencékbe. (?) Szeretném tudni, hogy mik az utolsó gondolatai ennek

az embernek néhány másodperccel halála előtt. Egy röpké pillanatra találkozom szempillantásával — utolsó szempillantásával. Úgy érzem, hogy semmire sem gondol és semmit sem érez. Gránit. Maga az emberré lett gránit. Gránit marad akkor is, amikor elhalad három kivégzett minisztere holtteste előtt. Egyenletes, biztos léptekkel megy a halál felé. Azután csak egyetlen gesztus, egyetlen mozdulat: odahajol a feszülethez, amit a fiatal pap nyújt fel ajkaihoz, hogy megcsókolja. És meghal anélkül, hogy egyetlen izma is megremezzenne vagy a szemében ott ülne a félelem vagy hogy nyelvével megérintené ajkait. A hóhér feltépi mellén a zöld inget és egy érem reszket a mellén néhány pillanatig. Tizenöt óra harminc perc...”

Nagypéntek nélkül nincs feltámadás!

A PALÁSTOS HÓHÉR

Egyetlen más népe a világnak sem olyan találékony megfélemlítő jelzők alkalmazására, mint a magyar. „Honalapító” Árpád, „országépítő” Szent István, „a haza bölcse” Deák Ferenc, „a legnagyobb magyar” Széchenyi, „aranyajuk” Hock János, „farkastorkú” Károlyi Mihály, Dessewffy Gyula a „vörös gróf”, mind megannyi bizonyítékai népünk politikai bölcseségének és ötletes találékonyságának. Igaz, hogy Széchenyi István jelzőjét Kossuth Lajos mondotta első ízben a pesti vármegyeház ódon termében tartott ülésen, de a magyar nép átvette és szentesítette azt. És jóval később, az 1945-ös koalíció idején akárhogyan is írtak és szónóskoltak a Kommunista Párt propagandistái Rákosi Mátyásról, akárhogyan is próbálták reáaggatni a „haza atyja” epitafiumot, ebből a díszes jelzőből csak szellemes vagy kevésbé szellemes viccek születtek, de népünk ösztönösen érezte ennek a mesterséges személyi kultusznak egész hazugságát. Csodálatosképpen beidegződött azonban az emberekbe — falun és városban egyaránt — még hozzá minden különösebb propaganda nélkül az orosz szuronyok árnyékában született harmadik magyar köztársaság elnökének, Tildy Zoltánnak a jelzője: a palástos hóhér.

Tildy Zoltánt, az egykori szeghalmi református lelkészt 1946 február 1-én választották köztársasági elnökké és ugyancsak ekkor kezdődtek meg azok a sorozatos kivégzések is, amelyek mindegyikét Tildy Zoltán hagyta jóvá és az ő nevével kísérték bitófa alá az otthon elfogott vagy az amerikai CIC által kiadott áldozatokat. A halálraítéltek névsorát már előre elkészítették és előre megadott ítélettel lejátszázták a tárgyalást. Akárhogyan is vallottak a tanúk, akárhogyan is védekezett a vádlott, az előre megszerkesztett ítéletek ellen nem volt fellebbezés. Arcpirítóan szegyenletes bírósági komédiák ezrei kezdődtek akkor, amikor Tildy Zoltán elfoglalta elnöki székét. És ez a volt református lelkész, aki keneteljes beszédével annyiszor szerepelt a nyilvánosság előtt, soha egyetlen esetben sem mert ellenszegülni a halálos ítéletek tulajdonképpeni megszerkesztőinek, a Magyarországi Kommunista Párt vezetőségének. Mint engedelmes báb írta alá az eléterjesztett kivégzéseket és úgy utasította el a kegyelmi felfolyamodásokat, mintha nem is emberéletéről, sok esetben nem is becsületes családapákról, kötelességüket teljesítő katonákról, vallásuk szolgálatában álló katolikus, református és evangélikus papokról, meggyőződéses, becsületes politikát folytatott államférfiakról, hanem rablógyilkos cigányokról lett volna szó. Tévedés ne essék nem egy, tíz vagy száz, hanem ezer és ezer halálos ítéletet hagyott jóvá Tildy Zoltán, akit a nép már ekkor - palástos hóhérnak nevezett. A Kommunista Párt vezetői ismerték Tildy Zoltán multját s Tildy Zoltán tisztában volt azzal, hogy számontartják régi beszédeit, tudják, hogy ő is megszavazta a zsidótörvényt és hogy pártjával egyetemben az összes akkori magyar pártokhoz hasonlóan helyeselte a Szovjetunió ellen megindított háborút. De Tildy Zoltán gyáva volt ahhoz, hogy otthagyni a közéleti szereplést, főleg azután, hogy ő az ország első férfia, felesége pedig — Tildy Zoltán rossz szelleme — az ország első asszonya lett. Ez az elérhetetlen vágyakat kergető házaspár olyan kényelmesen ült a Sorg-családtól ellopott leányfalusi villában, ami minden gyávaságot és árulást megért.

A történelem talán sok mindent megbocsájt Tildy Zoltánnak. Megbocsátja a felesége által fűtött nagyratörő vágyakat, a régi bajtársak elárulását, a minden szakértelem nélküli két fiának és vejének országos pozícióba helyezését. Magasabb politika szempontjából még talán a szégyenteli koalíciós esztendőket is megbocsátja, de sohasem fogja neki és szűkebb munkatársainak megbocsátani azt a sok-sokezer sírdombot, amelyek alatt az eltört nyakcsigolyájú vagy átlőttszívű halottak hevernek, akik a túlvilágra való belépési jegyüket a Palástos Hóhérnak nevezett köztársasági elnöktől kapták.

Ezen szégyenteli úton nem haladt egyedül Tildy Zoltán. Egy ideig — amíg mint aktív miniszterelnök, Sztalintól kapott autóján külföldre nem szökött — odaadó munkatársa volt őt a miniszterelnöki székhelyen követő Nagy Ferenc. Ez az ember, akit Tildy Zoltánhoz hasonló ambíciók fűtöttek, emigrálása után tett megnyilatkozásai-ban mindenért Rákosi Mátyásékat és az orosz megszállókat tette felelőssé. Utólagos mosakodást végzett, de sohasem fogja tudni, ma-gáról lemosni azt a sok vért, ami miniszterelnöki állásában tapadt nevéhez, de nem tudja elfelejtetni azon beszédeit sem, amelyeket a koalíció első éveiben mondott. Ezek a beszédek messze túlmentek az óvatos politika határán és azt bizonyítják, hogy annakidején ezek-ben a véres esztendőkhöz úgy Tildy Zoltán, mint Nagy Ferenc és monsignore Varga Béla, egy követ fűjtak Rákosi Mátyásékkal és az egész Kommunista Párttal. Nagy Ferenc volt az, aki egyik vidéken megtartott beszédében büszkén kijelentette, hogy Magyarországon büntették meg a legkeményebben a világ összes nemzeti közül a háborús bűnösöket. És ebben igaza volt Nagy Ferencnek, azzal a különbséggel, hogy az nem büntetés, hanem közönséges ember-mészárlás volt s ehhez a véres színjátékhoz annakidején ők is segéd-kezet nyújtottak, sőt uszító propagandájukkal versenyt futottak a Kommunista Párttal is.

Azt is nehezen lehet elfelejteni, hogy Tildy Zoltán köztársasági elnök és Nagy Ferenc akkori miniszterelnök tüntették ki a magyar Köztársasági Érdemrend II. osztályával a bolsevizmus elől nyugatra menekült magyarok kifosztóját és hóhérekre juttatóját: Himler Mártont.

Szálasi Ferenc, Beregffy Károly, Vajna Gábor és dr. Gera Jó-zsef kivégzése után pontosan egy héttel — 1946 március 19-én — ugyancsak egy keddi napon, kísérték a Markó-utcai udvaron fel-állított bitófák alá Szöllösy Jenőt, Csia Sándort és báró Kemény Gábort. A kivégzések pontosan ugyanolyan körülmények között zajlottak le, mint annakidején március 12-én. Az a bizonyos fel-szabadult másik Magyarország aljas törzsközönsége, megköstolta a vért és minden nap vért akart. És ebben nem is volt hiány.

Még március 12-e előtt, március 1-én, felakasztották a Szálasi-kormány földművelésügyi miniszterét, gróf Pálffy Fidelt, mely tényről később, Matolcsy Mátyás ügyének tárgyalásán, a szegedi zsidó származású Bojta-Burger Béla cinikusan azt mondotta: „Pálffy Fidél nem csinált semmit, mégis felakasztottuk“. Március 6-án

ugyancsak kötéllel végeztek a Szálasi-kormány igazságügyminiszterével, dr. Budinszky Lászlóval, aki ellen csak egyetlen vádat tudtak felhozni: hogy tagja volt a nyilas-kormánynak. Hiába bizonyította az ügyvéd, hogy Budinszky László mindent elkövetett, hogy a letartóztatott politikai foglyok ne kerüljenek német deportációba — ez mind nem számított. Budinszky Lászlónak meg kellett halnia, mert Szálasi Ferenc minisztere volt. Az úgynevezett Szálasi miniszterperek után került sor vitéz Endre László és vitéz Baky László népbíróvási tárgyalására. Az ítélet itt sem lehetett más, mint halál. A bíróság s a tárgyaláson ezúttal is főszerepet játszó napibéres közönség súlyosbító körülménynek tekintette — különösen Endre Lászlónál — hogy mindvégig férfiasan viselkedett és még a halál árnyékában sem tudott gyáván és megtörten viselkedni.

JÓ ESTÉT, GRÓFNŐ

Az amerikai OSS könyvirásza természetesen a legkönnyebben kiválasztható áldozatot, vitéz Endre Lászlót igyekszik leginkább meggyalázni és lealacsonyítani.

Endre László könnyen eltalálható célpont. Heinrich Himmler deportáltatói azt követelik a magyar kormánytól, hogy magyar részről is legyen valaki felelős a magyarországi zsidóság németországi munkára szállításának rendjéért. Az SS programjában benne volt, hogy a „piszkos munkát“ lehetőleg magyarokra kell bízni és a „brutális magyarok“ árnyékában üzletelni a Jewish World Congresssel. Horthy Miklós kormányzónak, akkori kényszerhelyzetében valakit találnia kellett erre a feladatra. Valakinek vállalnia kellett ezt a munkát. A kormányzó egyik leghívebb emberét, vitéz Endre László gödöllői főszolgabíró, majd Pest-vármegye népszerű alispánját a régi, kemény antibolsevista harcost, az első világháború sok-sok kitüntetésétől ékes katonáját hívta meg erre a nagyon nehéz feladatra. Jobb lett volna, ha valaki mást választ ki, szürke, jelentéktelen hivatalnokot vagy még inkább valami kétes jellemet és nem a magyar gentleman-típusnak ezt a kemény alakját kompromittálja bele a németek elszállítási akciójába.

Aki csak egy kicsit is ismeri az akkori idők valóságos helyzetét, tudnia kell, hogy a kormányzó egyes esetekben úgy dezinált miniszterelnököket vagy magasabb rangú hivatalnokokat, hogy egy szerűen rájuk parancsolt. Olykor titkos tanácsosi, olykor katonai esküjükre hivatkozással egyszerűen megparancsolta nekik, hogy ezt vagy azt a pozíciót vállalják. Itt nem volt ellentmondás! Így parancsolt rá Horthy Sztójay Dömére, Endrére és másokra is.

A magyar nemzet, a megszállott ország kényszerhelyzetében és a kormányzó kifejezett parancsára vitéz Endre László vállalta a feladatot, noha egyáltalán nem mondható, hogy a németek izzó barátja vagy éppen „náci” lett volna. Valamikor Amerikában járt és Henry Ford I. fogadta bizalmas barátságába. Londonban a British Múzeumban kutattott régi iratok után, amelyekkel meg akarta világítani a bolsevizmus alapokait.

Ki sejthette akkor, hogy mire készülnek a németek? Hiszen a Harmadik Birodalom történetének legsötétebb és legkétesebb figurája, Hitler Adolf Judenkommiszarja, a Budapestre küldött Eichmann Adolf, aki kitűnően beszélt héberül, jiddisül és aki a héber iratok szenvedélyes műgyűjtője, a Majestic-szállodába tanácskozásra hívta meg a Zsidó Tanács vezetőségét.

„A németek részéről Eichmann Adolf valósággal kormányprogramot is adott a jövőre vonatkozólag” — írja Lévai Jenő zsidó író Fekete könyv a magyar zsidóság szenvedéseiről című művében.

— Legfőbb feladatának tartja, — mondotta Eichmann — hogy az ipari és haditermelés a legnagyobb rendbe jöjjön. Evégből munkaszolgálatot fog felállítani, főleg zsidó munkásokból. Ha a zsidóság megfelelő magatartást tanúsít, akkor semmiféle bántódása nem lesz, hanem a munka arányában része lesz mindenben, mint az egyéb munkásoknak.

Ezután Eichmann, a dr. Boda Ernő által gyorsíróilag jegyzett beszéde szerint, külön gondoskodást ígér a zsidó iskolákról, a pénzügyi kérdésekről, a magyarországi zsidóság kultúrintézményeinek megőrzéséről.

— Mindezek a dolgok addig tartanak csak, — mondja Hitler magyarországi zsidó helytartója — amíg a háború tart. A háború után a zsidók szabadok lesznek és azt tehetnek, amit akarnak.

Ugyanezt mondja Churchill az internált Sir Oswald Mosleynek is, aki ugyan nem zsidó, csupán „fasiszta”. Mindaz, ami a zsidókérdésben történik, tulajdonképpen csak a háború idejére szól, a háború befejezésével a németek megint a régi „gutműtígek” lesznek és mindent meg fognak engedni, mint azelőtt.

„Eichmann előadásával elérte célját — írja Lévai Jenő — valósággal megbűvölte a Tanácsot és azon keresztül a magyar zsidóságot.“

Ha Eichmann magatartása — amely talán nem is volt kétszínű — valósággal megbűvölte a magyar zsidóságot, akkor miért ne hihetett volna Horthy Miklós, vitéz Endre László vagy bármelyik magyar, hogy a zsidóságnak, mely maga hitt legjobban Eichmann ígéreteiben, semmi baja nem történhetik azon az általános háborús kellemetlenségen kívül, amelyet minden magyarnak is végig kellett szenvednie.

DE MIT ÍR HIMLER?

„Soha gyávább, szégyenletesen gyávább embert életemben nem láttam. A kihallgatás alatt a legtöbben vinnyogtak, de Endre László olyan minősíthetetlenül alázatos és olyan gyalázatos magatartást tanúsított, hogy én — szégyeltem.“

Ebben az egyetlen mondatban látszik a legépületesebben a kommunista szellem. Vitéz Endre Lászlót minden mással meg lehetett vádolni, csak éppen gyávasággal nem. Egész Magyarország tehet tanubizonyságot, hogy ő nem mondhatott volna Himlernek „kérem alássant“. Endre László sorsát a Hámánok sorsává akarta változtatni az amerikai OSS és GPU összeesküvése. Őt a magyar gentlemant kellett meggyalázni legjobban, aki a tragikus szerepre vállalkozott, éppúgy mint a bibliai Hámánokat, Eszter királynő lakomája után. Az OSS sötét vezérlegénye vitéz Endre Lászlóval szemben hazudik legélénkebben. Egyszer azt írja, hogy vitéz Endre László morfinista volt, másszor, hogy kilószámra találtak nála morfiurnot, harmadszor, hogy fiánál találták ezt.

Mit sorolt Endre László bűnei közé az OSS cionistája, Himler Márton?

„Beszámolt, — írja — hogy Angliában Sir Mosleyval és másokkal ugyanezekről a ‚zsidóproblémákról‘ beszélt. Beszámolt arról, hogy Amerikában meglátogatta Henry Fordot, akivel hosszabban tárgyalt a nemzetközi zsidó összeesküvésről. Beszámolt, hogy valamennyi tárgyalásán az európai zsidók gettóba zárását ajánlotta és azt a francia és angol körök a legnagyobb szimpátiával fogadták.“

Csodálatos dolog! Miért csak a magyar vitéz Endre Lászlót adta át a GPU-nak Mr. Martin Himler? Miért nem vitte mindjárt a GPU-hóhérok kezére a másik tárgyalófelet: Sir Oswald Mosleyt és Henry Ford I-et és azokat a „köröket”, amelyek helyeselték Endre László elgondolásait?

Vitéz Endre László tragédiájáról két értékes dokumentum maradt egy jobb magyar korszak számára: Családjához frott levele, a budapesti ÁVH börtönből és szabad földön élő hitvesének feljegyzései a himleri elfogatás napjairól.

És most idézünk:

„A kitűzött órában Himler három fejevadásza érkezett meg. Az első egy alacsony, kövér mosolygós zsidó volt, mögötte fiatal zsidókinézésű civil „jóestét grófnő” szavakkal köszönt, majd azt mondta:

— Ne féljen, én nem vagyok zsidó. Mi régi ismerősök vagyunk a Gellért-Szállóbeli Garden Partyról. Nem emlékezik rám? Bochkor Károly vagyok.

— Nem emlékezem — felelte vitéz Endréné.

Közben újabb három „amerikai” érkezett: egy zsidó őrnagy, egy nemzsidó hadnagy és egy magyarországi újságíró, aki az USA-ban kommunista újságnál dolgozott.

Bochkor vitéz Endre Lászlóra pillantva csak ennyit mondott az utóbbiaknak:

— Ő az!

— Önt letartóztatom! — mondta a zsidó őrnagy Endre Lászlónak, majd fegyver és mérég után érdeklődött. Kérdezősködött Baky László után is.

Bochkor nyíltan megmondta, hogy kézrekerítője ötezer dollár jutalmat kap.

Itt volt tehát az amerikai OSS fejevadászainak nagy üzlete. Bochkor szerint egyes magyar fejekért 5000 dollárt, másokért 400, de mindenesetre a személyi értékek, jegygyűrűk, pecsétgyűrűk, órák, ékszerek könnyörtelen elrablása.

„A zsidó őrnagy — folytatja a napló — melegen érdeklődött az Endre Lászlónál látott szönyegek után is. Ezután jeepre rakták Endre László könyveit. Mikor felesége szerzői jog címén egy példányt követelt azokból, őt is letartóztatással fenyegették. A könyv, amelyet Endre László írt, ezt a címet viselte: „A zsidókról.” Abból egyetlen példányt még megtaláltak a szoba sarkában. A zsidó őrnagy azonban „emlékül” magával vitte vitéz Endre László értékes díszkardját és a megtalált arany-ezüst családi emlékeket is.”

Másnap Endre Lászlóné felkereste Bochkort, aki kijelentette, hogy Endre László nemzetközi bíróság elé fog kerülni s ez esetben angol, amerikai vagy francia ügyvédet fogadhat.

Bochkor személyére jellemző, hogy vitéz Jaross Andort úgy adta Himlerék kezére, hogy meghívta teára és — letartóztatta. Hasonlóan járt el Antal István propagandaügyi, majd igazságügyminiszterrel szemben is.

1945 július 19-én vitéz Endre Lászlóné ismét felkereste Bochkort, aki azt mondta neki, hogy nem ér rá hosszasan beszélni vele, mert vár rá Friedmann, akinek apja 1919-ben Magyarországon. Kun Béla diktatúrája alatt vezető személyiség volt. Távozásra szólította fel Endre Lászlónét, mert „végzetes lehetne, ha Friedmann itt találná.”

Ez a Friedmann László, a budapesti kommunista kormány követe volt Salzburgban. Vele — illetve alárendeltségében dolgozott Gellért Andor „hazatelepítési kormánybiztos”, aki pályája kezdetén a berlini Donaueuropa munkatársa volt, a nagyon is kétséges szerepet vitt Vajta Ferencsel együtt. Gellért Andor később a müncheni Free Europe magyar osztályának vezetőjévé lépett elő. A levágott magyar fejekért gálánsan fizetett az OSS, majd szellemi jogutódja: a Free Europe.

Amikor 1944 áprilisában hivatalába lép meginterjúvolja az Egyedül Vagyunk s többek közt a következőket mondotta Endre László:

— Minden erőmmel azon leszek. — mondotta — hogy az új zsidótörvények végrehajtásából származó sok-sok előnyből elsősorban a magyar dolgozó nép, a magyar munkásság részesüljön. Nem szeretném, hogy ennél a harmadik zsidótörvénynél megismétlődjön ugyanaz, ami az első kettőnél, hogy magasabb társadalmi rétegekből élő ingyenélők, strohmannok, aladárok fölőzzék le az átállítást. Nagyon örülök, hogy vitéz Jaross Andor munkatársa lehetek. Örülök, hogy minisztériumán belül mindjárt megszüntette a kegyelmes, méltóságos stb. címek használatát. Új világ szele érzik a belügyminisztériumban.

A dráma azután már a budapesti ÁVH börtönében folytatódik, ahol halálra ítéelve vitéz Endre László külföldön maradt családjának az utolsó üzenetet írja:

„Mindhármunkra kimondották a halálos ítéletet azért, mert nem gátoltuk meg a németek által követelt és a kormányzó által elrendelt zsidó deportációt, melynek végső céljáról, a zsidóknak Németországban való sorsáról — ezt még a Népbíróság sem tudta ránk bizonyítani — halvány sejtelmünk sem volt.

A per tartalmi részével nem sokat törődtem. Mindazt, ami igaz volt s rám nézve terhelő, nyíltan bevallottam, még azt is, ami bizonytalan volt. Azt tagadtam csak, ami becsstelenség, embertelenség lett volna, ha elkövetem, de soha sem követtem el. Két hamis tanu, három érdekelt tanu lett volna hivatott ennek valószínűsítésére. Még így sem sikerült. Ujságokban, röpiratokban is jelentek meg gyalázkodó, hazug cikkek, hogy gyáva, alkoholista, meghunyászkodó, más-hol hogy erőszakos, vagy prepotens vagyok. Néhányról kerülő úton értesültem s helyreigazítást követeltem, az ügyészt halottgyalázásért feljelentettem, de mindez sziszifuszi küzdelem innen a fogságból, bentről, ügyvéd nélkül, ujságolvasási tilalom mellett, minden külső kapcsolat nélkül. Igazán csodálom, hogy nem hiszi mindenki el az aljasságokat. De hol egy rendőr, hol egy fogházőr vigasztal és biztat, hogy minden jó lesz, velem éreznek, nem kell csüggednünk, hol pedig kívülről érkeznek hírek váratlan, új fegyvertársokról, volt zsidó és angolbarátokról, baloldaliakról, kik most mind azt látják s bizonyítják, hogy mégis nekünk volt igazunk. Amit pedig a kisemberek hűségéről, kitartásáról, bátorságáról most tapasztaltam, az igazán csodálatra méltó. Csak a két asszonyt, Szabó nénit és Emerenciát említtem, vagy a kis borbélyt, akik valóságos fanatizmussal álltak mellém veszélyes helyzetekben. Ők inspiráltak akkor is, mikor a tárgyalás napján az utolsó szó jogán felszólalásomnál saját védelmem helyett támadásba mentem át és egy óra húsz percen keresztül világtítottam meg a zsidó veszélyt a majdnem kizárólag zsidó hallgatóság előtt. Tartozom az elveknek azzal is, hogy kegyelmet nem kértem ezektől az ellenségektől. A fellebbezés jogával is csak azért éltem, hogy a hamis tényállást, amennyire lehet korrigáljuk. Jellemző, hogy az általam bejelentett 50 tanu közül egyetlen sem hallgattak ki.

A multkori tárgyaláson — írja megrendítő búcsúlevelében — az egyik zsidó népbíró kezében vastag füzetet láttam, címlapján az én nevemmel és képpemmel, amelyen zöld ruhában, nyilas karszalaggal tartok beszédet egy asztal mellett. Nem vezet bosszú, hogy e szemétirodalom szerzőit megtoroljam, de azt szeretném, hogy ha évek múlva akadna yalaki, aki a család becsülete érdekében a közreadott gyalázatosságokat megcáfolja.“

Vitéz Endre László a kormányzó és a magyar nép iránti hűségében megrendítően tragikus szerepet vállalt. Azonban fölötte majd csak akkor lehet „ítélni“, ha a katyni gyilkosok, a szovjet katorgák, az amerikai és angol koncentrációs lágeretek, a szudétanémetek, a keletporoszországi asszonyok, gyermekek gyilkosai, a szovjet katorgák, németek deportáltatói, Tito marsall partizánjai, a potsdami depor-

tálatók, a légiháborúk tömeggyilkosai is odaülnek egy új Nürnbergben a vádlottak padjára vagy követik vitéz Endre Lászlót a kötelességteljesítésnek, a megparancsolt hivatásnak azon az útján, amely végül is a kommunista akasztófára vitt.

A SZTÓJAY-KORMÁNY PERE

Még ki sem pihenhette fáradozásait a Népköztársaság Viktor Hugo hóhéralakjaihoz hasonló köztársasági ítéletvégrehajtója, Bogár József, máris újabb magyar államférfiak kerültek a keze alá. Mert Bogárnak — Tildy hóhéranak — nem volt pihenése. Állandóan akasztott. Fővárosban és vidéken egyaránt. Nemcsak minisztereket és tábornokokat küldött a másvilágra, hanem kis nyilasokat, keretlegényeket, becsületes magyar katonatiszteket, kötelességüket hűen teljesítő csendőröket, parasztokat, munkásokat — szóval százait és ezreit azoknak a névteleneknek, akiknek nevét ma már csak a népbírói aktagyűjtemények szégyenalmazatában — emléküket pedig gyászoló asszonyaik és gyermekeik szívében találjuk meg.

A Sztójay-kormány tárgyalását már nem a Zeneakadémián, hanem a Markó-utcai bíróság esküdtszéki termében tartották meg. Természetesen ennél a tárgyalásnál sem hiányoztak a cirkuszi kelések. Felvonultak a rendőrök, a géppisztolyos pártalakulatok, lezárták a Markó-utcat és talpig vasban vezették elő a nagybeteg, már járni is alig tudó Sztójay Dömét és volt minisztertársait: Rácz Jenőt, Kunder Antalt, Szász Lajost, Reményi-Schneller Lajost. Az ítélet itt sem lehetett más, mint halál. Jellemző a tárgyalás komolytalanságára, hogy annak folyamán Kunder Antal egyszer megkérdezte a tanácselnököt: „Mondja kérem, tanácselnök úr, komolyan tárgyalunk?” És csodálatosképpen a jelenlevő Klár Zoltán-lovagok felháborodása ellenére sem utasította rendre az elnök Kunder Antalt, mert a hozzáintézett kérdések valóban olyanok voltak, amilyen kérdéseket csak a Király-utca és a Károly-körút sarkán társalgó harisnyaügynökök szoktak egymásnak feltenni. Kunder Antal volt kereskedelmi és Rácz Jenő volt honvédelmi miniszter halálos ítéletét kegyelemből életfogytig tartó kényszerszolgálatra változtatták át, míg Sztójay Dömét, Reményi-Schneller Lajost és Szász La-

jost egy késő nyári reggelen a Markó-utcai fogház udvarán agyonlőtték. Valamennyien férfiasan haltak meg. Ha látta volna az őket kiadó, Júdás-pénzért dolgozó Himler Márton, hogyan halt meg a nagybeteg Sztójay Döme, akit könyvében olyan alávaló módon meg-rágalmazott, akkor mélységesen szégyelné magát.

ÉLVE HOZZÁTOK HAZA ÖKET

Sztójay Döme talán Magyarország legtragikusabb sorsú miniszterelnöke. Mint Damjanich János, a szerb származású magyar mártír, ő is a magyar sorsot választja 1918-ban. A vezérkari főnökség második osztályának vezetője lett, aztán berlini katonai attasé, majd berlini magyar követ.

Miként Bárdossy, ő is abba a vezető rétegbe tartozik, amelynek tagjai hangtalanul, feltűnés nélkül szolgálják a nemzeti érdekeket, bármely posztra állítsa őket a sors.

Sven Hedín, a világhírnévű svéd tudós „Ohne Auftrag in Berlin” című könyvében a legteljesebb szimpátia hangján emlékezik meg Sztójayról, aki felelős berlini posztján a legnagyobb aggodalommal nézi a szovjet-finn háborút és igyekszik lehető-lehetetlent elkövetni a finn testvérnép megmentéséért.

Kivételes férfi azokban az időkben, amikor mindenkit kikezd a kétkedés, gyanúsítás vitriolja. Egyenességében éppúgy megbíznak Berlinben, mint magyarságában Budapesten.

Ez a végzete. 1944-ben már súlyos beteg, a Semmering egyik szanatóriumában kezelik szívuját, mikor megtörténik a klessheimi találkozó. 1944 március 19-én Sztójay Döme jelentkezik a hazatérő Horthy Miklós kormányzó előtt, hogy engedélyt kérjen szívujának további gyógyítására. Horthy Miklós, az ismert módszerei szerint, azonban ráparancsol Sztójay Dömére, hogy szálljon fel a Turán-különvonatra és vállalja Magyarország miniszterelnöki tisztét. A nehéz helyzetben lévő kormányzónak legfőbb érve: ő százszázalékig megbízik Sztójay magyar lojalitásában és Sztójay az, aki legelfogadhatóbb a németek számára.

Éppúgy, mint Bárdossynak, aki szintén a diplomáciából jött és nem a pártpolitikából, neki sincsenek ellenfelei. Mikor az első meg-

beszélését tartja a magyar nemzeti politika vezetőivel, ezek kissé meglepődve néznek Sztójayra, aki „azt sem tudja már, hogy hol van a Nagykörút“. Felül áll a politikai pártharcokon és egyetlen kötelességet ismer: szolgálni a magyar nemzetet, úgy, ahogy lehet ezek között a tragikus körülmények között. Görgey Artur és Tisza István tragikus sorsa nehezedik a szívbajos derék katonára. A különbség csak annyi, hogy minden hősi erőfeszítése ellenére ő már szolgálni se igen tud. Az orvosok ágyba, szanatóriumba parancsolják, mikor a nemzetnek most harcra, kiállásra, de legalább is okos, embermentő diplomáciára vagy — mindenekelőtt — katonai elszántságra volna szüksége.

Sztójay alig négyhónapos miniszterelnökségének jórészét a városmajori szanatóriumban töltötte. Miniszterei csak ritkán jelenhettek meg nála, hogy a legeslegfontosabb iratokat parafáltassák vele.

Az amerikai OSS barbárul tudatlan és gyűlölködő kis fejevadásza ezt a fáradt, beteg, targikus feladatot vállalt magyart úgy jellemzi, hogy Sztójay Döme volt „a magyar zsidóságnak mindenkinél aljasabb hóhérja“. Aztán nyomban beismeri, nem lehetett kihallgatni, mert olyan beteg volt, hogy „kihallgatni nem lehet, ha azt akarjuk, hogy élve jusson vissza Magyarországra“.

És nemcsak a „magyar osztály vezetőjének“, hanem az egész amerikai OSS-nek ebben az egyetlen himleri félmondatában benne van minden antihumanizmusa, gyűlölködő bosszúvágya, tudatlansága és helyzetnemismerése. A régi vadállatfilm címe illik az OSS és Péter Gábor cselekvéseihez:

— Élve hozzátok haza őket!

Mindegy, ha betegen, megalázva, ha a hazugságok ciángázfelhőjébe burkolva is. De élve jusson vissza Magyarországra, hogy aztán ott ki lehessen végezni hamis ürügyekkel, hamis vádakkal.

Sztójayval kapcsolatban legjellemzőbbek az OSS kommunistájának vad hazugságai. Tizenkét pontban kérdőívet intéz Sztójay Döméhez. Erre az alpárian ostoba és keresztényellenes kérdéssorozatra állítólag Sztójay felelt volna. „Alább megtalálják az olvasók feleleteit, amelyeket sajátkezűleg írt“ — mondja az OSS.

Hol a fotókópia? Hol van Sztójay személyes aláírása? Miféle bárgyú és műveletlen hazugság ez Amerika és az OSS nevében?

S ha még azt is válaszolta volna Sztójay, ami az OSS bolsevikigyalázkodásában írva áll, akkor sokszorosan a magyar nemzet mártírjai közé kell számítani őt. „Hittem a németeknek s úgy éreztem, hogy a nemzet érdekében velük kell az első perctől haladnunk.“ Ezt hitte minden józan és tisztességes magyar. „Én nem kértem a németeket, hogy az országot megszállják... s azért vállaltam a kor-

mányalakítást, hogy legalább formailag önállóak maradjunk” — mondja az állítólagos írásban Sztójay.

— Volt-e tudomása róla, hogy Románia undorral utasította vissza a németek ajánlatát, hogy adják ki Románia zsidó lakosságát Auschwitzba való szállítás céljából?

— Nem volt róla tudomásom — feleli Sztójay erre a nyakatekerten alacsonyszínvonalú magyar mondatra.

Románia semmit sem utasított vissza, sem undorral, sem undor nélkül. Románia egyszerűen a saját hatáskörben legyilkolta a zsidókat. Errevonatkozólag elég elolvasni a zsidó Lévai Jenő könyvét: Fekete könyv a magyar zsidóság tragédiájáról.

Sztójay Döme népbíróági tárgyalásán megmondotta, hogy a kormányalakítás után megjelent nála Ernst Kaltenbrunner SS-tábornok, Heinrich Himmlernek az első héten Budapesten intézkedő helyettese, aki azt mondotta, hogy „Magyarországnak a környező államok példája szerint elsősorban a zsidókérdést kell megoldania”.

A környező államok példája szerint?

Hát itt van a magyar tragédia és Sztójay tragédiájának lényege: „a környező államok példája szerint!” Szlovákia Lévai Jenő könyve szerint is sokkal hamarabb deportáltatta a zsidókat, mint Magyarország. A románok, saját hatáskörükben, minden német befolyás nélkül a zsidók tíz- és százezreit irtották ki.

Ezzel szemben Lévai Jenő és más zsidó írók szerint 1943 végéig Magyarország a „zsidók paradicsoma” volt. Midőn Sztójay Döme nagybetegen 1944 június 6-án meglátogatta Hitlert, a Német Birodalom Führerjét, az kijelentette neki:

— A német csapatok kivonásáról a zsidókérdés elintézéséig tárgyalni sem lehet!

Magyarországnak ennél szebb felmentést nem adhat semmiféle történelmi tényező. Mert ebben a mondatban — a németbarát miniszterelnökkel szemben is — ott volt a hitleri ítélet, hogy Magyarország és annak kormánya német kényszer alatt áll, hogy a németek nem távoznak addig Magyarországról, míg a zsidókat nem deportálják. És Sulyok Dezső néppügyész azt írja a Magyar tragédia című könyvében, hogy az oroszok sem távoznak addig Magyarországról, amíg a zsidókat a legcsekélyebb veszély fenyegeti.

Egy népi kisebbség érdekében Szent István Magyarországa így lett előbb a németek, aztán az orosz bolsevisták foglya.

Az OSS mérhetetlen ostobaságaival szemben nem kell védelmet kérni Sztójay Döme számára. Hős és mártírként „éljen a hazai” kiáltással halt meg a kivégző oszlop előtt, ahová Himler Márton félbolsevistái hurcolták.

A népbíróági gépezet fokozott tempóval dolgozott tovább. Nem volt megállás, ki kellett használni az alkalmas történelmi pillanatot s ki kellett irtani azokat, akik eszükkel és tudásukkal akadályt jelentettek a Rákosi Mátyás és Tildy Zoltán által bejósolt új Magyarország útján. Nemcsak a bosszú, de a tervszerű előrelátás is vezette őket. A céltudatos politikát Rákosiék és Gerőék csinálták és Tildy Zoltánék csak beleegyezésüket adták. A Kommunista Párt vezetői nem léptek a nyilvánosság elé, ők a háttérben dolgoztak s raffinált ügyes kezekkel mozgatták a koalíciós kormány kiscgazdapárti marionettjeit. Nem Rákosi volt az, aki elutasította a kegyelmi kérvényeket és nem Gerő hirdette, hogy keményen megbüntették a magyar háborús bűnösöket, hanem Tildy Zoltán és Nagy Ferenc. Vajjon Tildy Zoltán a kőbányai börtön mélyén és Nagy Ferenc amerikai farmján látja-e már, hogy milyen szegyénteljes végrehajtószerepet játszottak annakidején? Mert Rákosiék elgondolása szerint ezeknek a magyar népből származó politikusoknak kellett elvégezniök — szinte Bogárhoz hasonlóan — a hóhér szerepét. A külvilág előtt Rákosi Mátyás ezekben az években az országépítő munkával volt elfoglalva s a külvilág előtt nyugodtan moshatja kezeit, hogy öneki az 1945-től 1948-ig tartó népbíróági vérengzésekhez tulajdonképpen semmi köze nem volt. A véres pojáca szerepét a Független Kisgazdapárt játszotta.

A Szálasi-kormány tagjai közül már csak páran voltak életben. Szakváry Emil az elsőfokú bíróságon tíz évet majd a fellebbviteli tárgyalás során életfogytiglani fegyházat kapott. Soha életében nem politizált s az ő bűne is csak annyi volt, hogy vállalta az ország érdekében a szakminiszteri, iparügyi tárcát. Hellebronth Vilmos volt Szálasi-miniszterrel valami kegyetlenül csúnya játékot játszottak a magyar igazságügy akkori kufárjai. Halálra ítélték s egy reggel kihírdették előtte a kegyelmet elutasító államfői leiratot és lekísérték a siralomházba. Ott készült a másnap reggeli kivégzésre. A rendelkezésére bocsátott rövid félóra alatt elbúcsúzott hozzátartozóitól és a lelkéssel együtt várta utolsó óráját. Másnap reggel alig félórával a kivégzésre kitűzött időpont előtt megjelent a siralomházban a per ügyésze és közölte, hogy tévedés volt a tegnapi közlés, amennyiben a köztársasági elnök élt kegyelmi jogával és büntetését életfogytiglani fegyházra változtatta. Valamikor Dosztojevszki-vel játszották el a cár parancsára ugyanezt a komédiát. Doszto-

jevszki egész életén át viselte ennek az embertelen játéknak a következményeit és sohasem bírta azokat a perceket elfelejteni, amikor ott állott a pétervári kaszárnyatér kivégzőhelyén és várta a halált.

AKI ÖNKÉNT JELENTKEZETT A BITÓRA

Alig egy hónappal Szálasi Ferenc kivégzése után a magyar határon önként jelentkezett a Szálasi-kormány egyik még szabadlábban lévő tagja: Kovarc Emil. A kihallgató rendőrség tagjai azt hitték, hogy valaki rossz tréfát űz velük. A jelentkezőt mindenesetre letartóztatták és Budapestre szállították. Kovarc Emil elmondotta, hogy mikor tudomására jutott Szálasi Ferenc és volt miniszter társainak sorsa, hosszú lelkitusa után arra az elhatározásra jutott, hogy neki is osztoznia kell volt miniszter társai sorsában. Elhatározta, hogy hazajön — ítéljenek felette. A Népbíróság nem vette tekintetbe Kovarc Emil önkéntes hazatérését, sőt abban még csak enyhítő körülményt sem látott és a bírósági ítélet nem is golyóra, hanem kötélre szólt. Az ő kivégzéséről a budapesti lapok az alábbiakban számolta be:

„Miután Kovarc hozzátartozóit már nem lehetett értesíteni, az elítélt utolsó kívánsága az volt, hogy cigarettázva mehessen az akasztófa alá. Kérését teljesítették. Amikor pontban nyolc óraker elővezették, szájában cigaretta füstölgött. Jankó Péter elnök kihirdette előtte a végső döntést s mikor dr Frank ügyész parancsot adott az ítélet végrehajtására, Kovarc még egy utolsót szippantott cigarettájából, majd földredobta és eltaposta a cigarettacsutkát. Ezután Bogár ítéletvégrehajtó végrehajtotta az ítéletet. Néhány perc és a magyar nép egyik legelvetemültebb hóhéra elvette földi büntetését.“

Micsoda lélektani ellentmondás ez az egész cikk, amely pontosan megírja, hogy milyen belső nyugalommal lépett a halál küszöbére az az ember, aki társai iránti becsületből és hűségéből önként jelentkezett. Milyen lelkierő és férfias elhatározás kellett ahhoz, hogy valaki önként válassza az utat, amely a bitófa alatt végződik. Nem félt, sőt a halál küszöbén még arra is volt gondja, hogy eltapossa az utolsó cigaretta parázsló csutkáját. Ez a jelenet nyilván megragadta a cikkíró figyelmét, talán bővebben is szeretett volna

írni ennek a férfinak a viselkedéséről, talán még felébredt benne az újságírói kötelesség utolsó szikrája, de bizonyára ekkor óvatosan körülnézett, nyelt egyet és az akkori sajtópolitikának megfelelően odaírta cikke végére az akkori idők divatos mondatát. Kovarcz Emilt nem fogta el Himler Márton, nem írhatott róla hamis és gyalázkodó megállapításokat a „hiteles jegyzőkönyvek“ gyűjteményében, de Kovarcz Emil a CIC kopói nélkül is hazatért Magyarországra és osztozott Szálasi Ferenc és miniszter társai sorsában.

A Szálasi-miniszterek sorát a volt propagandaügyi miniszter, Kassay Ferenc zárta le. Népbíróági tárgyalása bővelkedett az izgalmakban, hiszen Kassay Ferenc személyesen ismerte Lenint, Trockijt és ifjúkorában a szélső marxizmus híve volt. Mint öreg marxista hagyta ott a Szociáldemokrata Pártot, mert belátta — amire azóta már sokan rájöttek — hogy más a marxista teória és más a gyakorlat. Töprengő, elmélyedő természetű ember volt. Egész életében nem vitt magával mást csak a szegénységet és a becsületet. A tárgyalásán megjelentek régi elvtársai — s különösen régi barátja, az író és költő Kassák Lajos — tanukihallgatásuk során dühös vádbeszédet tartottak ellene. De egyéni becsületéhez nem tudtak hozzáférfni, s az utolsó szó jogán elmondott beszédekör csend borult a hatalmas esküdszéki teremre. Még a fizetett közönség is emberré vált egy pillanatra s egyetlen közbeszólás sem zavarta Kassay Ferenc utolsó szavait. Ő volt az egyetlen nyilas miniszter, akit nem kötéllel, hanem golyóval végeztek ki...

De a véres népünnepély még mindig nem ért véget. A Markóutcai tragédiák folytatódtak Tildy Zoltán patronussága alatt. Az első nyári napokban ugyanazon a napon végezték ki Hubay Kálmánt és Ruszkay Jenőt. Hubayval Bogár, Ruszkayval a fegyőrök sortüze végzett. Rendre következett Gaál Csaba, a Szálasi-kormány személyi ügyeinek kormánybiztosa. Az erősen szívbajos ember a kivégzés éjszakáján szívszélhűdésben meghalt a siralomházban. De azután előkerült dr. Kerekes fogházorvos s miután megvizsgálta a halottat, cinikus hangon kijelentette, hogy a kivégzésnek semmi akadálya nincs. Az udvar már feketéllett a vérszagra váró söpredéktől s a meggyalázott Justitia akkori képviselői tudták, hogy mit kíván a tömeg s a huszadik század gyalázatára a halott Gaál Csabát is felakasztották. A lapok akkor azt írták, hogy a Szálasi-kormány volt kormánybiztosa félelmében elájult s ezért kellett őt négy fegy-

• örnek a bitófa alá támogatni.

Már nyár volt, tündöklő magyar nyár, de a gépezet tovább végezte a maga véres munkáját. A legközelebbi áldozat Basch Ferenc, a magyarországi németiség vezetője volt, akit a többiekhez hasonlóan ugyancsak Himler Mártonnak emberkopói szállítottak Magyarországra. Basch Ferenc kivégzése után a tett színhelyét áttették a Gyűjtőfogházba, mert a Budapestre érkező külföldiek előtt el akarták titkolni a kivégzéseket. A Gyűjtőfogház területén álló úgynevezett kis fogház mellett majd egy fél évszázadon át egy bitófa számára készült mélyedés volt. Tildy Zoltán köztársaságának kevés volt ez az egy bitó s ezért a régi bitóhely mellett öt újabb bitófa számára ástak betongödört. De néha még hat bitó is kevés volt és többször előfordult, hogy egy bitón két ember szégyelte magát, hogy embernek született... Ezen a helyen végezték ki sortűzzel Jány Gusztáv vezérezredest, aki Kovarcz Emilhez hasonlóan szintén önként jelentkezett a magyar hatóságoknál. Jány Gusztáv azért tért haza Bajorországból, mert hitte, hogy élete biztos feláldozása árán megmentheti alantasait. Az aradi 13-hoz illő hősiességgel halt meg s mint a közölt fénykép is elárulja, régi katonái sírtak midőn a vesztőhelyre kísérték. Itt akasztották fel a hordágyról a mozdulni sem tudó Hain Pétert és mindazon többi ezer és ezer névtelent, akiknek multja nem felelt meg a békét hirdető és halált osztó hatalom akkori urainak.

HIMLER MÁRTON MESÉJE A „KIS TOLVAJRÓL”

Itt végeztek Omelka Ferencsel, akiről talán a legmocskosabb szavakat írta Himler Márton „hiteles” jegyzőkönyvgyűjteményében. Azt állítja, hogy Omelka „kis tolvajnak” vallotta magát és hogy államtitkár volt a Szálasi-kormányban. Mind a két állítás merő hazugság. Omelka sohasem volt tolvaj, minél fogva sohasem is ítélték el közbűntényes cselekedet miatt. A Horthy-rendszer alatt két esztendő telt a börtönben, de ezt a büntetést politikai állásfoglalása miatt kapta. Omelka Ferenc sohasem volt államtitkár. A Himler-könyvben írt Omelka fejezetre vonatkozóan Omelka Ferenc Angliában élő özvegye közjegyző előtt tett hivatalos nyilatkozatában a következőket mondja:

„Alulírott Nagy Józsefné, előzőleg Omelka Ferencné teszem az alábbi nyilatkozatot a teljes igazságnak megfelelően abból kifolyólag, hogy Himler Márton USA állampolgár, így néztek ki a magyar nemzet sírásói' című könyvében előző férjemmel is foglalkozott. A könyv a magyarországi kommunista kormány által, kommunistaellenes cselekmények miatt 1946-ban, szeptember 5-én kivégzett első férjemet, Omelka Ferencet súlyosan gyalázta, amennyiben többrendbeli közönséges bűncselekmény elkövetésével vádolta. Volt férjemmel kapcsolatban az általam tudott és a teljes igazságnak megfelelő adatokat az alábbiakban adom:

1. Omelka Ferenc sehol és sohasem volt államtitkár. Ezt nyilván csak azért mondja, hogy annál kirívóbb legyen, mintha a Szálasi-kormányban még „egyszerű kis tolvajok” is államtitkárok lehettek volna.

2. Az úgynevezett számonkérési ügyek sohasem tartoztak Omelkára, hanem Orendy Norbert csendőrezredesre, akit 1946 őszén ezért ki is végeztek.

3. Volt férjem néhai Omelka Ferenc sohasem volt elítélve közönséges bűncselekményért. Őt senki nem nevezte és nem nevezheti — tolvajnak.

4. Omelka Ferenc 1942 február 13-tól 1944 június 6-ig volt a Csillagbörtönben azért, mert mint hadapródör mestert tényleges katonai szolgálata alatt kormányzósértésért és hadsereg-lázításért elítélték.

5. Szálasi Ferencsel sohasem volt együtt a Csillagbörtönben, mert Szálasi 1938 augusztusától 1940 szeptember 17-ig tartózkodott a Csillagbörtönben. Stb. stb.“

Így néznek ki tehát a Himler-féle hiteles jegyzőkönyvgyűjtemények az igazság fényében...

AZ EXPORTKÉPES KÖZTÁRSASÁG

A Himler Márton által kiadott magyarországi börtönök foglyainak az útja azonban nemcsak a Markó-utcai vagy gvűjtőfogházbeli kivégző oszlopokhoz vezetett. Akiiket akár a román akár a jugoszláv kommunista kormány kikért, azt Tildy Zoltánék nemhogy szó

nélkül kiadták, hanem egyenesen meg is köszönték a kikéréseket és örömmel teljesítették azt. Bogárnak elég munkája volt így is, tehát még ő sem írgykedhetett. Gyalázatos módon szolgáltatták ki Titoéknak Szombathelyi Ferenc vezérezredest, Feketehalmy-Czeidner Zoltánt, Grassy Józsefet, Zöldy Mártont, Gaál Lajost, Bajsay Ernőt, Nagy Miklóst, Bajor Ferencet, Perepatics Pált és még sok másokat. Szombathelyi Ferencet az újvidéki fogház udvarán lötték agyon, míg a többi vádlottat a Balkánon uralkodó akkori állapotoknak megfelelően, igazi balkáni módra, éjjélkor akasztották fel a zsablyai temető árkában. Az ítéletvégrehajtók közönséges vándorcigányok voltak. A szégyen nemcsak ezeknek a katonáknak a kiadásában és aljas módon való kivégzésében rejlett, hanem abban is, hogy az akkori magyar sajtó — kommunista és kisgazdapárti egyaránt — külön tudósítokat küldött le a kivégzésre, akik a legnagyobb elragadtatással és lelkenedzéssel számoltak be a temető árkában történt kivégzésekről. A Szabad Nép című kommunista kormánylapban egy Palásti László volt zsidó kereskedősegéd olyan riportot írt erről az eseményről, amely az akkori idők teljes erkölcsi és politikai viszonyok mélypontját mutatja.

Számtalan embert adtak ki Romániának és Csehszlovákiának anélkül, hogy erről a nyilvánosság valaha is értesült volna. Ha volt Magyarországon korszak, amelyet aljasnak nevezhetünk, akkor Tildy Zoltán köztársaságának a kora volt ez.

S a kivégzések még mindig folytatódtak. 1946 nyarán a politikusok mellett majdnem minden nap csendőrazasztás is volt a Gyűjtőben. Óriási tömeg jelenlétében végezték ki Ferenczy László csendőrezredest, továbbá dr. Radó Endrét, Orendy Norbertet és úgyszólván százait a volt csendőröknek. Bűnös volt itt mindenki, aki kötelességét és parancsot teljesített a multban. 1946 augusztus 26-án két órán belül akasztották fel Hindy Ivánt, Budapest védőjét, akit az orosz hadbírótság felmentett, visszaadta kardját és két orosz ezredes kíséretében hozták vissza Magyarországra. Erről a kivégzésről így írt a polgári Kisgazda Párt akkori lapja, a Kis Ujság:

„Hindy Iván volt altábornagy, Budapest nyilas védője ügyében Budapesten a déli órákban hirdetett ítéletet a népbírótság Horváth László-tanácsa. A Népbírótság Hindy Ivánt halálra és vagyonelkobzásra ítélte háborús bűntett miatt. A Népbíróság Budapest tönkretévőjét nem ajánlotta kegyelemre és az ítéletet két óra multán kötéllal végrehajtották.“

A régi események írója néha megkérdezi magától: szabad-e még tovább írnia, szabad-e még tovább sorolni az akkori rendszer bűneit? Néha úgy érzi magát az adatgyűjtő, hogy kiesik a toll a kezéből...

Aztán elmúlt a nyár és 1946 ősze pontosan olyan volt, mint a tavasz és a nyár. Akasztottak, akasztottak, akasztottak. Tildy Zoltán, a Palástos Hóhér, dunamelletti nyaralójában feketézés közben írta alá az elutasító iratokat.

De nem hozott enyhülést a tél sem. A megfélemlített magyar társadalom riadtan nézte ennek a szégyenteljes kornak kavargó eseményeit és mély megvetéssel fordult el azoktól, akik akasztófákkal és golyóval realizálták a magyar megbékélést és a magyar szabadságot.

Az esztendő utolsó nagy pere Kolosváry-Borcsa Mihályé volt. Egyedüli bűne pedig, hogy annakidején megpróbált rendet csinálni a zsaroló, revolverező zugsajtó berkeiben. A népbíróság először életfogytiglani kényszermunkára ítélte. Az ítélet megvadította az uralomrajutott és magukat ujságíróknak nevező „tarháló” bandát és az ítéletet követő napon úgy a kommunista, mint a polgári sajtó új tárgyalást kívánt, azaz halálos ítéletet akart. Gömbös Gyula háziujságírója, a zsidó Vásárhelyi Ferenc, a Képes Figyelő című lapjában perújrafelvételt követelt és egyenesen felszólította Ries István igazságügyminisztert, hogy tűzzön ki új tárgyalást Kolosváry-Borcsa ügyében. Ries István teljesítette a felszólítást, új tanácsot jelölt ki, amely újból lefolytatta Kolosváry-Borcsa perét, megváltottatta az előző tanács ítéletét és a legtisztességesebb magyar ujságíró és volt sajtófőnököt halálra ítélte.

NE KÖSSÉK BE A SZEMEMET

Kolosváry Borcsa Mihályról azt írja az amerikai egyenruhát öltött krypto-kommunista: „Jelentéktelen ujságíró volt Debrecenben, míg a németek által ajándékozott Stádium nyomda piacra nem dobta a szélsőséges náci lapokat.”

A Stádium nyomdát nem a németek ajándékozták a magyaroknak. A Stádium nyomda, amelyet magyar kisemberek, középosztálybeliek apró részvényjegyzéseiből hoztak létre, már 1920-ban működött. Vezetői voltak: Bajcsy Zsilinszky Endre és vitéz Zsilinszky Gábor. A Völkischer Beobachter, a Stürmer még sehol sem voltak, amikor a Stádium Széchenyi István szellemében két nagy elterjedtségű magyar jobboldali lapot adott ki: a Szózatot és az A Népet. Az első világháború hős tüzére, a kolozsvári főhadnagy úr, aki bolgár kötelékben, Mackensen hadseregében szolgálta vitézül hazáját, innen a Szózat szerkesztőségéből került Debrecenbe, hogy ott a keresztény-nemzeti gondolat oldalára hódítsa a civi s várost.

Mi, akik ott éltünk mellette csodálatosan tiszta magyar lelket ismertünk meg a bőrkabátos „főhadnagy szerkesztőben”. Valami egészen új volt a stílusa, magatartása, viselkedése. Kossuth Debrecenjében, ahol előzőleg három évvel a bécsi nemzetközi kommunista ezred sortűzei dörögtek, a főhadnagy szerkesztő a maga rövid bőrkabátjában az új antibolsevista ujságírás legjobb minőségét képviselte.

A liberalizmus viláगतól megrontott ujságírásban új, csodálatos és gyűlöletes volt mindaz, amit dr. Kolosváry Borcsa Mihály, személye jelentett a Hajdúföld című — és legyen igaza egyszer Himlernek — valóban jelentéktelen debreceni keresztény nemzeti lap élén. Amit ő hozott az a tiszta becsületes hit és iránymutatás volt: a magyar ujságíró legyen elvhű, legyen az elnyomottak, szegények szószólója, de legyen egyben erkölcsiében olyan, mint az az egykori huszártiszt, akitől a legteljesebb becsületességet követelte a szolgálati szabályzat és legyen olyan műveltségű, hogy legalább is levelező tagnak bármely nap meghívhassa a Magyar Tudományos Akadémia.

Ott az ősi civis város falai között valóban egy „jelentéktelen” ujságíró élte a maga puritánul egyszerű életét. De ennek az életnek voltak olyan irányelvei, amelyeket nem ismertek a budapesti New-York kávéházat megszálló úgynevezett szellemi emberek.

Hűség a néphez! Hűség a magyarsághoz! Hűség a krisztusi gondolathoz! Ezek voltak a debrecni főhadnagy-szerkesztő vezércsimei. S mindezen túl volt egy másik „hobby”-ja, a szakmai szolidaritás tisztelete. Helyesen, vagy talán helytelenül, hitt abban, hogy az ujságíró törzs tagjai valamennyien egytűvé tartoznak, legyenek keresztények vagy akár — mint az a liberális Debrecenben is sokszor előfordult — zsidók! Ő, aki mindenkinél jobban ismerte a veszedelmet, amelyet a magyar szellemi élet elidegenülése és megfertőzése jelentett, szinte tragikusan ragaszkodott a szakmai szolida-

ritáshoz. Bármilyen szilárd hittel állt a keresztény nemzeti gondolat mellett, a kollegialitás terén nem ismert különbséget zsidó és keresztény között.

Mikor 1934-ben Debrecenből a miniszterelnökség sajtóosztályára kerül, már terjed, szervezkedik, egyre nagyobb tömegeket hódít a keresztény nemzeti sajtó. A Függetlenség főszerkesztői tisztségében Kolosváry váltja fel Hubay Kálmánt. A felvidéki visszacsatolás idején az Imrédy kormány sajtófőnöke. Imrédy bukása után újból a Függetlenség főszerkesztője, majd az Országos Magyar Sajtókamara első elnöke. Jellemző módon a budapesti zsidó újságírók teljes bizalommal szavaznak rá. Ugyanazok, akik később szennyel, gyűlölettel fröcskölnek be emlékére.

— Mint újságíró nem gondolt arra, hogy szegény újságírókat foszt meg életlehetőségüktől, ha őket a munkából kizárja? — kérdezi 1945-ben vitéz Kolosváry Borcsa Mihálytól az OSS főnöke.

— Nem föltétlenül írással vagy újságírással kell foglalkoznia minden embernek! — hangzik rá a válasz.

A magyar sajtókamarai törvényt, elsősorban a zsaroló újságírók, a Társadalmunk, a klárizmus ellen vitéz Kolosváry csinálta meg. S akkor — az ő javaslata alapján — úgy határozott a magyar országgyűlés, hogy az Országos Magyar Sajtó Kamara tagjai közül 20 százalék lehet zsidó, az ország 6 százalékos zsidó kisebbsége közül.

És most azt kérdezi, — állítólag — vitéz dr. Kolosváry Borcsa Mihálytól az OSS-vigéc, az úgynevezett 1944 júniusi „könyvégetéssel” kapcsolatban.

— Nem gondolta-e, hogy szégyene a nemzetének könyveket elégetni?

E sorok írója ott állt vitéz Kolosváry Borcsa Mihály mellett, amikor nem elégették, hanem a papírzúzdába küldtek bizonyos könyveket. Nem az úgynevezett „zsidó könyveket” égették meg, hanem azokat a kommunista könyveket dobták papírzúzó malomba, amelyek bolsevista íróktól származtak. Az első könyv, amely berepült Kolosváry kezéből a papírzúzdába Reb-Meyer Litván unokájának, Kiss Józsefnek verseskötete volt. Ebben találtatott az első magyar nyelven írt kommunista vers, a „Knyáz Potemkin.”

Az úgynevezett zsidó szerzők könyveit nem égették meg, csupán a nyilvános könyvtárakból kellett beszolgáltatni azon zsidó íróknak könyveit, akik kommunisták és marxisták voltak. Hogy dr. Kolosváry betiltotta volna Herczeg Ferenc írásait, — akár csak három napra is — az az OSS legostobább hazugsága. A szerencsétlen pupuc nem tudta, hogy Herczeg Ferenc nem volt fajilag üldözött és

már csak azért sem lehetett volna könyveit elégetni vagy írásait betiltani.

„Szeretném tudni — kérdezi az OSS hazugsággyűjtemény szerint — Martin Himlert Kolosváry Borcsa Mihály — hogy voltaképpen a nyugati hatalmak, az Egyesült Államok kormánya miért tart fogva és mivel vádol?

„Az emberiség ellen elkövetett legszörnyűbb bűnök tömkelegével” feleli erre a kommunista jellegű bíró.

Azonban: az Isten szerelmére, mondják meg már végre: mi az emberiség ellen elkövetett bűnök „tömkelege”? Ha Hans Fritsche, a Harmadik Birodalom rádiókommentátora szabadon, emelt fejjel távozhatik Nürnbergből, mi lehet az emberiség ellen elkövetett bűne egy magyar újságírónak: vitéz dr. Kolosváry Borcsa Mihálynak? Mi jogon, melyik londoni egyezmény alapján meri ellopni a nürnbergi igazságszolgáltatás alól és a kommunisták kezére adni őt az OSS fejevadásza? Tessék már felelni rá az OSS vagy Jackson főbíró úr tájáról, a nürnbergi jog melyik paragrafusa vonatkozott a magyar szellemi emberekre? Vagy megeshetik, hogy egyszerűen csak ellop-ták őket, mint fehér négereket?

Az 1930-as évek tájékán egy símanyelvű, sunyi kis amerikai figura érkezett Debrecenbe, hogy ott — látszólag átvegye a Debreceni Független Ujság kiadóhivatalának vezetését. Ez a kopasz, alázatos amerikai „magyar” szinte naponta ült Kolosváry Borcsa Mihály debreceni szerkesztőségének előszobájában.

Ezt a szálnalmas figurát Fáy-Fischer Andornak hívták és Fáy-Fischer Andor — ez csak később derült ki — az amerikai emigráns kommunista gyűrűnek Magyarországra küldött megbízottja volt. Különös véletlen, — ugyebár — hogy egyben Fáy-Fischer az amerikai Magyar Bányászlap szerkesztője s egyben Himler Márton OSS bandavezér unokaöccse.

Debrecen, aztán később a budapesti keresztény sajtót Fáy-Fischer Andor „térképezte” fel, ráírván a kommunisták fekete listájára mindenkit, aki — antibolsevista volt.

Igy azonban Himler Mártonnak kellett volna legjobban tudni, hogy Kolosváry Borcsa Mihály volt az, aki soha, semmiféle olyan állást nem töltött be, amelyben egyáltalán módjában lehetett volna „bűnöket” elkövetni. Egyetlen igazi „bűne” volt az amerikai OSS szemében: tíz éves tudományos kutatás árán megírta „A zsidókérdés magyarországi irodalma” című alapvető, rendkívül magas színvonalú és hűvös tárgyilagossággal készült tanulmányát.

Ugyanazokat a német írókat, akik sokkal élesebb tudományos műveket írtak, sok esetben még a „nácítlanító bíróságok” (Spruchkammerek) elé sem állították.

A keresztény, magyar ujságírás legnemesebb mártír alakjától az első világháború vitéz katonájától azt kérdezi az OSS ügynök:

— Fél haza menni?

— Félni nem félek! Elvesztettük a háborút, a magyar életnek nincs sok célja. De nem szeretném ellenségeimnek megadni az alkalmat, hogy halálomban gyönyörködjenek.

— Olyan biztos benne, hogy csak halálos ítéletet várhat Magyarországon?

— A forradalmi bíróságok csak egy büntetést ismernek! — mondja Kolosváry és itt árulja el az OSS ügynöke, hogy a magyar mártírokat ők tudatosan azért szolgáltatták ki Péter Gáboréknak, mert biztosak voltak benne, hogy a népbíróságok csak halálos ítéletet hozhatnak. A cél a nemzet lefejezése, a szellemi elit megsemmisítése volt.

Az ujságíró mártírok élén vitéz Kolosváry Borcsa Mihály az AVH börtönében is példáját adta annak a nemes, hősies és emberi magatartásnak, amely egész életének jellemzője volt.

És Kolosváry Borcsa Mihály a siralomház éjszakáján megírja búcsúlevelét feleségének. Talán a magyar irodalom legszebb, legmélyebb szerelmes levele. A halálfélelemnek, bánatnak semmi nyoma. Nincs benne egy betűnyi politikai öngazolás. Ő tudta, hogy erre nincs is szüksége. Az Országos Magyar Sajtókamara elnöke olyan égi nyugalommal lép ki a siralomházból és az életből, mintha csak a másik szobába menne át. Csak egyet változtatott meg Kolosváry Borcsa Mihály a börtönben. Mikor Magyarországon Tildy Zoltán, a palástos hóhér írja alá a halálos ítéleteket, az erdélyi protestánsok keményhitű unokája, Szűz Mária keblére hajtja fejét és — katolizál a börtönben.

„Szép volt az életünk és nyugodt lesz az eltávozásom — írja miközben Petőfit idézi. — Pár óra még s megnyílik előttem a nagy titok, ahol újra találkozni fogunk. Gondolj reám addig úgy, mint aki időlegesen eltávozott, de aki onnan is, ott is, örökre szeret.”

A magyar toll hőse szerzetesi szegénységben hal meg, mint annyi elődje, kartársa.

„Istenem, mit hagyhatok én Neked?” — kérdezi búcsú levelében.

Amije volt, azt elrabolták a Himler-betyárok, hát így folytatja: „az első amerikai tábor óta hordoztam pár szem színes cukorkát magammal a Te részedre: ennyi minden vagyonom!”

S mikor a kivégzés megtörtént, a búcsú levél elküldője hozzáteszi, hogy még ezt is ellopta egyik börtönőre.

Kolosváry Borcsa Mihály 1946 december 6. hajnalán odaáll a fegyverek csöve elé, melyekkel oly sokszor nézett szembe a harc-
tereken.

— Mi az utolsó kívánsága — hangzik feléje a kérdés.

— Népügyész úr! Ne kössék be a szememet! — mondja érces hangon.

Utána Kovách Béla lapja írja meg, az akkor még csodálatos merészségnek számító igazságot:

„A fasiszta sajtófőnök bátran halt meg.”

A sortüz eldőrdült. Vitéz Kolosváry Borcsa Mihály pedig, a sok újságíró vértanú élén, bevonult az égi Sajtókamarába.

És amíg így folytak a dolgok, a koalíciós Hunniában, ahol a nemzet legjobbjait úgy akasztották, mint a gyilkos cigányokat, addig az írástudók egy része hallgatott, a többiek pedig úgy írtak, mintha végre megérkezett volna a szabadság a Duna-Tisza közére. Zilahy Lajos, aki az oroszok bevonulásakor megírta „Krisztus a bunkerban” című emlékezetes vezércikkét és vezetője volt a Szovjet-Magyar Társaságnak, egyetlen sort sem írt magyar honfitársai védelmében.

Ha volt valaha írástudók árulása, akkor ez az volt. Sokan hallgattak és riadtak voltak és ez a riadalom — a gyávaság riadalma volt. Valami furcsa, érthetetlen pszichózis lett úrrá a lelkeken, mintha az ötágú vörös csillag megbabonázta volna az embereket, még azokat is, akik esztendőik óta sóvárogtak a szabadság után és összetévesztették a szabadságot a rabszolgasággal és embertelenséggel. Senki sem tiltakozott a hatalom túlkapásai ellen és a sajtó olyan hangot ütött meg, ahogyan eddig még nem írtak sem a magyar, sem egyéb más nemzet sajtójában. Felkai (Volksmann) Ferenc a Függelenség éveken át volt külpolitikai rovatvezetője, a leglelkesebb hitlerista, a Képes Figyelő című hóhér-közlönyben „Isten vele Mihály” cím alatt aljas, gyűlölködő vezércikket írt jótévője és főszerkesztője kivégzéséről. Jutalmát 1951-ben ő is megkapta, mert a bolsevisták deportálták. Igaz, hogy ez a sajtó már régen azoknak a kezében volt, akik reggeli kávéjuk után a Markó-utcai vesztőhelyre tértek be napi szórakozásként. Nem volnának érdekesek ezek a dolgok, ha ebben az időben kommunista többség kormányozta volna az országot vagy ha proletárdiktatúra lett volna az országban. De Nagy Ferencék és társaik ma már úgy állítják be ezeket az éve-

ket emigrációs megnyilatkozásaikban, mintha ez az idő a magyar szabadság új renaissanceja lett volna. Pedig ennek a kornak minden sunyi rémségeért és köteteket megtöltő gyilkosságaiért azok is felelősek, akik ma Amerikában élnek és onnan próbálják igazolni a koalíciós években követett politikájukat. Nemcsak Rákosi Mátyásról és moszkovita társairól, de a nagyferencekről, a tildyzoltánokról és a vargabélákról van szó.

Azokról az emberekről akik annakidején a magyar zászló színeivel díszített érdemkeresztet adtak egy Himler Mártonnak.

AKIK ÉLETBEN MARADTAK...

1946 utolsó napjaiban végetért Tildy Zoltán köztársaságának első tisztogatási etappja — s a hóhérok meg lehettek elégedve munkájuk eredményével. Alig kilenc hónap alatt valóban sikerült lefejezniök a kommunistaellenes Magyarország vezetőrétegét és háborús bűnösség címén bitóra juttatni mindenkit aki útjukban állott. A Himler Márton által kiadott Szálasi-kormány tizenöt tagja közül tizenketten a vesztőhelyen fejezték be életüket. Kötéláltali halállal végezte életét Szálasi Ferenc, Szöllősy Jenő, Beregffy Károly, Vajna Gábor, Pálffy Fidél gróf, Kemény Gábor báró, Budinszky László és Kovarc Emil. Golyóval végeztek Kassay Ferencel, Szász Lajossal, Reményi-Schneller Lajossal és Rajniss Ferencel. A Szálasi-kormány két másik tagja, Szakvály Emil életfogytiglani kényszermunkát, míg Hellebronth Vilmos halálos ítélete után kegyelemből ugyancsak életfogytig tartó büntetést kapott. A Szálasi-kormány egyetlen minisztere, aki a sors különös kegyelméből nem került Himler Mártonék hálójába Henney Árpád miniszter volt. A minisztertanácsban jelenlevő államtitkárok és egyéb beosztottak — mint azt megírtuk — hasonló sorsra jutottak. Kolosváry Borcsa Mihály államtitkár és a Sztójay-kormány volt sajtóügyi kormánybiztosát ugyancsak golyó által végezték ki. Kötél jutott Csia Sándornak, Gera Józsefnek s Gaál Csabának, míg Szögi Géza volt miniszterelnökségi államtitkárt a Hungarista Párt óriási többséggel megválasztott fiatal szegedi képviselőjét tíz évi kényszermunkára ítélték. Fiala Ferenc sajtófőnök golyóáltali halálbüntetését életfogytiglani kényszermunkára változtatták. Serényi Miklós grófot is kétszer ítélték kötéláltali halálra nem kevesebb váddal illetve, minthogy ő okozta hat mil-

S mikor a kivégzés megtörtént, a búcsú levél elküldője hozzáteszi, hogy még ezt is ellopta egyik börtönőre.

Kolosváry Borcsa Mihály 1946 december 6. hajnalán odaáll a fegyverek csöve elé, melyekkel oly sokszor nézett szembe a harc-
tereken.

— Mi az utolsó kívánsága — hangzik feléje a kérdés.

— Népügyész úr! Ne kössék be a szememet! — mondja érces hangon.

Utána Kovách Béla lapja írja meg, az akkor még csodálatos merészségnek számító igazságot:

„A fasiszta sajtófőnök bátran halt meg.”

A sortüz eldőrdült. Vitéz Kolosváry Borcsa Mihály pedig, a sok újságíró vértanú élén, bevonult az égi Sajtókamarába.

És amíg így folytak a dolgok, a koalíciós Hunniában, ahol a nemzet legjobbjait úgy akasztották, mint a gyilkos cigányokat, addig az írástudók egy része hallgatott, a többiek pedig úgy írtak, mintha végre megérkezett volna a szabadság a Duna-Tisza közére. Zilahy Lajos, aki az oroszok bevonulásakor megírta „Krisztus a bunkerban” című emlékezetes vezércikkét és vezetője volt a Szovjet-Magyar Társaságnak, egyetlen sort sem írt magyar honfitársai védelmében.

Ha volt valaha írástudók árulása, akkor ez az volt. Sokan hallgattak és riadtak voltak és ez a riadalom — a gyávaság riadalma volt. Valami furcsa, érthetetlen pszichózis lett úrrá a lelkeken, mintha az ötágú vörös csillag megbabonázta volna az embereket, még azokat is, akik esztendőik óta sóvárogtak a szabadság után és összetévesztették a szabadságot a rabszolgasággal és embertelenséggel. Senki sem tiltakozott a hatalom túlkapásai ellen és a sajtó olyan hangot ütött meg, ahogyan eddig még nem írtak sem a magyar, sem egyéb más nemzet sajtójában. Felkai (Volksmann) Ferenc a Függelenség éveken át volt külpolitikai rovatvezetője, a leglelkesebb hitlerista, a Képes Figyelő című hóhér-közlönyben „Isten vele Mihály” cím alatt aljas, gyűlölködő vezércikket írt jótévője és főszerkesztője kivégzéséről. Jutalmát 1951-ben ő is megkapta, mert a bolsevisták deportálták. Igaz, hogy ez a sajtó már régen azoknak a kezében volt, akik reggeli kávéjuk után a Markó-utcai vesztőhelyre tértek be napi szórakozásként. Nem volnának érdekesek ezek a dolgok, ha ebben az időben kommunista többség kormányozta volna az országot vagy ha proletárdiktatúra lett volna az országban. De Nagy Ferencék és társaik ma már úgy állítják be ezeket az éve-

ket emigrációs megnyilatkozásaikban, mintha ez az idő a magyar szabadság új renaissanceja lett volna. Pedig ennek a kornak minden sunyi rémségeért és köteteket megtöltő gyilkosságaiért azok is felelősek, akik ma Amerikában élnek és onnan próbálják igazolni a koalíciós években követett politikájukat. Nemcsak Rákosi Mátyásról és moszkovita társairól, de a nagyferencekről, a tildyzoltánokról és a vargabélákról van szó.

Azokról az emberekről akik annakidején a magyar zászló színeivel díszített érdemkeresztet adtak egy Himler Mártonnak.

AKIK ÉLETBEN MARADTAK...

1946 utolsó napjaiban végetért Tildy Zoltán köztársaságának első tisztogatási etappja — s a hóhérok meg lehettek elégedve munkájuk eredményével. Alig kilenc hónap alatt valóban sikerült lefejezniök a kommunistaellenes Magyarország vezetőrétegét és háborús bűnösség címén bitóra juttatni mindenkit aki útjukban állott. A Himler Márton által kiadott Szálasi-kormány tizenöt tagja közül tizenketten a vesztőhelyen fejezték be életüket. Kötéláltali halállal végezte életét Szálasi Ferenc, Szöllősy Jenő, Beregffy Károly, Vajna Gábor, Pálffy Fidél gróf, Kemény Gábor báró, Budinszky László és Kovarc Emil. Golyóval végeztek Kassay Ferencel, Szász Lajossal, Reményi-Schneller Lajossal és Rajniss Ferencel. A Szálasi-kormány két másik tagja, Szakvály Emil életfogytiglani kényszermunkát, míg Hellebronth Vilmos halálos ítélete után kegyelemből ugyancsak életfogytig tartó büntetést kapott. A Szálasi-kormány egyetlen minisztere, aki a sors különös kegyelméből nem került Himler Mártonék hálójába Henney Árpád miniszter volt. A minisztertanácsban jelenlevő államtitkárok és egyéb beosztottak — mint azt megírtuk — hasonló sorsra jutottak. Kolosváry Borcsa Mihály államtitkár és a Sztójay-kormány volt sajtóügyi kormánybiztosát ugyancsak golyó által végezték ki. Kötél jutott Csia Sándornak, Gera Józsefnek s Gaál Csabának, míg Szögi Géza volt miniszterelnökségi államtitkárt a Hungarista Párt óriási többséggel megválasztott fiatal szegedi képviselőjét tíz évi kényszermunkára ítélték. Fiala Ferenc sajtófőnök golyóáltali halálbüntetését életfogytiglani kényszermunkára változtatták. Serényi Miklós grófot is kétszer ítélték kötéláltali halálra nem kevesebb váddal illetve, minthogy ő okozta hat mil-

lió zsidó pusztulását. A vádból természetesen egyetlen szó sem volt igaz, mert Serényi tisztán tudományos alapon foglalkozott a zsidókérdéssel és semmiféle aktív része nem volt — még csak a zsidótörvények meghozatalában sem. De volt egy nagy bűne. A harmincas évek közepén országos botrányra kerekedett a váci terménykereskedő Löwinger ügye, aki a parasztok százait árvereztette el a fehér váltóra adott kölcsön miatt. Ezt az ügyet Serényi leplezte le s a végén a független magyar bíróság egyévi börtönre ítélte az uzsorás Löwingert. Természetesen ebből kifolyólag Serényi is felkerült a proskribáltak listájára. Tárgyalása folyamán Serényi falujának — Vácdukának — egész lakossága — kivétel nélkül mindenki — kérte Serényi felmentését. De a pesti Népbíróság akkor nem a magyar nép kívánságának volt a foruma...

Hogy milyen embereket állítottak népbíróság elé Himler Mártónék, arra Serényi Miklós is említésre méltó példát mutatott. Mikor a tárgyalás végén, az egyik parasztpárti népbíró, hogy mentse Serényit megkérdezte tőle:

— Ügye Serényi ha ma kezdené politikai pályáját, másként cselekedne?

Serényi pillanatig maga elé nézett s azután a következőket mondotta.

— Pontosan ugyanúgy cselekednék, mert mindég tiszta lelkiismeretem volt az útmutatóm. Semmit sem bántam meg és nem érzem magam bűnösnek...

Ez a felelet mutatja, hogy erkölcsileg milyen magasan állottak a vádlottak a Himler Mártonok népbírósága felett.

És éppen ezért Serényi Miklós grófot is halálra kellett itélniök. Később az ítéletet életfogytiglani fegyházra változtatták.

Külön fejezetet lehetne írni Kerekes Béla sorsáról, aki életben maradt és hat év után mégis kivégezték.

Kerekest ugyancsak Himlerék szállították a budapesti halálmalomnak. A vád mindössze annyi volt, hogy Kerekes Béla államtitkári állást kapott és vállalt a Szálasi kormányban Kassay Ferenc propagandaügyi miniszter mellett. Az ítélet „mindössze” 12 évi kényszermunkára szolt, hiszen négyhónapig tartó propaganda államtitkárság alatt azokban az időkben nem igen lehetett valami sokat csinálni. Ezt még maga a Népbíróság is megállapította s Kerekes Bélát az ítélethirdetés után kiszállították a Gyűjtőfogházba, ahol hosszú éveken át sorstársa lett az ott sinylődő ezreknek. 1950-ben mikor már végképpen az ÁVO vette át a politikai foglyok őrzését — illetve gyötrését — a foglyokat három csoportra tépték. Az egyik csoport ott maradt a Gyűjtőben, egy másikat Vácra, míg a

harmadik csoportot az ujjonnan kibővített márianosztrai börtönbe vitték. Kerekes Béla Mária-Nosztrára került. A váci fegyház mellett ez volt a legembertelenebb intézmény. A foglyok semmit nem dolgozhattak, egész napon át a zárkában kellett ülniök s a fegyelmi büntetések úgy hullottak mint az átok. A régi börtöntemetőt ki kellett bővíteni, mert az elbánás gondoskodott arról, hogy minden nap temessenek egy úri vagy fasiszta bitangot — ahogyan nevezték őket. Így mult el két esztendő. Azután egy őszi napon Kerekes Béla eltűnt zárkájából és senki sem tudta mi lett vele, hová vitték. 1954-ben arról kezdtek suttogni a rabok a különböző börtönökben, hogy dr. Kerekes Bélát kivégezték. Eleinte senki sem hitt ezeknek a híreknek, de valahogy úgy volt, hogy a rossz hírek mindig igaznak bizonyultak. S azután kiderült a következő: Kerekes Béla és még kb. 400 társa ellen, orosz intervencióra, újabb vádat emeltek, mert annak idején az orosz fronton partizánellenes egységekben működtek — természetesen felsőbb katonai parancsra. A nyilvánosság teljes megkerülésével ezeket a volt tiszteket, altiszteket és katonákat Székesfehérvárra vitték és ott folytatták le ellenük az eljárást. Odavitelük után fatáblát akasztottak a nyakukba, „Hős szovjet partizánok ellen harcoltam” felirattal. A titkos vérbíróság mind a négyszáz vádlottat kötéláltali halálra ítélte és mind a négyszáz volt magyar katonát kivégezték a székesfehérvári törvényszéki fogházban. Nem az udvaron, hanem az egyik tárgyalóteremből vesztőhelyé átalakított helyiségben. De ezekről a közönséges gyilkosságokról sem írt se Himler Márton, se az Emberi Jogokat Védő Liga...

Ha nem is ilyen szigorú, de hasonló szerencsétlen sorsot juttattak a volt Sztójay-kormány tagjainak és mindazon politikusoknak is, akiket valamilyen módon vonatkozásba tudtak hozni a zsidótörvényekkel, illetve ismerték antibolsevista beállítottságukat. Ilyen vádpontok alapján ítélték halálra a Szegedről elindult dr. Antal Istvánt, aki negyed évszázadon át egyik szellemi vezetője volt a jobboldali Magyarországnak. Legnagyobb bűne a nemzeti alapon álló Stádium Sajtóvállalat megteremtése volt, továbbá az, hogy bizalmas munkatársa volt Gömbös Gyulának. Halálra ítélték, de később kegyelmet kapott. Tasnády Nagy Andrást, a képviselőház volt elnökét, a magyar jogász és református élet legjelentősebb képviselőjét ugyancsak életfogytiglani fegyházra ítélték, mert a magyar képviselőház részéről alkotmányjogilag ő készítette elő Szálasi Ferenc nemzetvezetővé választását. Hasonló büntetést kapott Tárczay Felicides Román, közoktatásügyi államtitkár is. De a névsorban még nincsenek benne a katonák — közlegények és tábornokok egyaránt, — akiket ebben a vérgőzös esztendőben, vagy később

juttattak bitófára a magyar nemzet igazi sírásói. Gyertyánfi Kornél volt prágai követ adatai szerint tizennyolc volt minisztert ítéltek halálra, akik közül öt kegyelmet kapott. További hat miniszter életfogytiglani fegyházban, hárman tízéven felüli börtönbüntetésben részesültek. Halálra és a fentiekhez hasonló súlyos büntetésekre ítéltek tizenegy vezérezredest, harmincegy tábornokot, kétszázhetven vezérkari tisztet és kellőképpen ellenőrizhető adatok híján körülbelül nyolcszázötvenre tehető a volt alacsonyabb beosztású tisztek, őrmesterek és közlegények kivégzésének a száma. Rendkívül magas számban állottak a népbíróság előtt az ujságírói kar tagjai.

Harminchét ujságíróit ítéltek súlyos börtönbüntetésre, míg hármat kötéllel végeztettek ki a sajtószabadság nemes eszméjével visszaélő — „felszabadult Magyarország” vezetői.

A Himler Mártonék által kiszolgáltatottak sorsához hasonló volt azoké is, akik otthon maradtak és akiket a nyilvánosság megkerülésével likvidáltak az új hatalom megszállottjai. Akiket semmiféle törvény alapján nem lehetett bíróság elé állítani, azokat „csendben” intézték el. Ilyen végzet jutott Bosnyák Zoltánnak is, akinek egyetlen bűne volt, hogy tudományos folyóiratokban és könyvekben foglalkozott a magyarországi zsidóproblémával, pontosan úgy ahogyan azt a világ minden részében teszik szociologusok és társadalomtörténészek. De Bosnyák Zoltán, ez a szelídekintetű polgáriiskolai tanár ezt a „bűnt” abban a Magyarországon követte el ahol annak idején 1945-ben ezer évre visszamenőleg a vádlottak padjára állították azt, aki bármilyen vonatkozásban a szájára merre venni a zsidó szót. Bosnyák Zoltán ellen nem tudtak vádat emelni, tehát elfogták és zárt tárgyaláson halálra ítélték. Az ítélet közlése után őt is a Gyűjtőfogház hirhedt Kisfogházában helyezték el. Írógépet adtak és felszólították, hogy amennyiben visszavonja állításait és írásban is lerögzíti revideált álláspontját — abban az esetben meghagyják életét, sőt pertörleést renedelnek el ügyében. Bosnyák Zoltán szomszédos cellatársa heteken át hallotta az írógép kopogását Bosnyák cellájából. Hogy mit írt a reánehezédő terror hatása alatt — azt mind a mai napig titok fedi. Tény, hogy egy szép napon bizottság jelent meg Bosnyáknál s két óra hosszát tartó tárgyalás után hatalmas iratcsomóval távoztak tőle. Aznap éjjel — a normális kivégzési időpontnál korábban — behelyezték a bitófát a beton mélyedésbe és éjjel három órakor villanyvilágítás mellett, a legnagyobb csendben felakasztották Bosnyák Zoltánt. Százan és ezren végezték így az életeüket abban a népidemokratikus hazában, ahol a sztalinai módszerekkel építették és építik ma is a — szocializmus országát. Kifelé a nagy tömegek felé hirdetik a szabadságot, a jólétet — de

befelé gyilkolnak és pusztítanak mindent ami értéket és magasabb szellemi nívót jelent a magyarság számára.

És ezt a világot nevezi Himler Márton — szabad, független Magyarországnak...

Az embervadászok nem voltak válogatósak. Kontroll nélkül szállították azokat, akiket kikérték. Háborús bűnösség? Elég volt a vád, az indoklásra már nem voltak kíváncsiak. Így adták ki többek között, Oleszy Sándor festőművészt, aki azért lett háborús főbűnös, mert Szálasi Ferencet lefestette. De rajta volt a háborús főbűnösök listáján a világhírű zongoraművész és zeneszerző Dohnányi Ernő is, csupán azért, mert véletlenül, egy alkalommal Szálasi Ferenc társaságában fényképezték le. Dohnányi Ernő egyébként ma a Florida University tanára és egész Amerika zeneéletének egyik legünnepeltebb személyisége.

Hazaszállították Himlerék nagybányai Gergely Gyulát, aki évtizedeken át a partiumi magyarság egyik vezetője volt és nemcsak szavakkal, de egész vagyonával szolgálta az ott élő magyarság céljait és érdekeit. Hogy mi volt Gergely Gyula háborús főbűne, azt még a népbíróság sem tudta megállapítani, de ha már haza szállították, akkor ítéletet is kellett hozni. És az ítélet „mindössze” életfogytiglani kényszermunka volt. Elvégre az ezer éves Magyarország jogszolgáltatásában a kényszermunka szó csak az 1944-es népbírószági törvényben fordult elő első alkalommal.

Az 1956 októberében pár napra uralomra jutott szabadságharc szabad napjaiban az átvizsgált népbírószági akták és igazságügyminisztériumi iratok megdöbbenő képet tártak a kutatók elé. Kiderült, hogy a népidemokratikus köztársaság alig egy évtized alatt majdnem hatezer bolsevistaellenes egyént gyilkolt meg. Ezen emberek javarésztét vagy háborús bűn vagy szabotálás, hazaárulás, szovjet-orosz-ellenes megnyilatkozás stb. vádak miatt ítélték halálra. De ez a hatezres lista kizárólag azok neveit tartalmazza, akiket bírósági tárgyalások után végeztek ki. Ebben a számban nincsenek benne azok akiket minden tárgyalás nélkül „sülyesztettek el” a gellérthegyi Citadella kazamatáiban felállított bitófákon, a Gyűjtőfogház kislejtőjében, az ÁVO börtönné átalakított hüvösvölgyi Manrézában és mindazon többi helyeken, ahonnan az áldozatok csak halva távozhattak. Sajnos igen rövidek voltak az októberi forradalom napjai ahhoz, hogy a pontos számot össze lehetett volna állítani a vörös uralom alatt kivégzett személyekkel kapcsolatban. De a fenti számban nincsenek benne azok sem, akiket Oroszországba deportáltak vagy akiket suba alatt kiszolgáltattak a kommunista uralom alá került Csehszágának, Tito Jugoszláviájának és Groza Romániájá-

nak. Egyes kutatók nem járnak messze az igazságtól, mikor összegezve az áldozatok számát, azt ötvenezer főben állapítják meg.

Himler Márton barátai az elmúlt tízesztendő során alapos munkát végeztek...

ÉS BEBÁDOGOZTAK MINDEN ABLAKOT

Azok, akiknek sikerült átvészelnük az első hónapok és az első esztendő koalíciós vészbíróságait részben a Budapest-kőbányai Gyűjtőfogházban, részben pedig a szegedi, a váci és a kibővített márianosztrai börtönökbe kerültek. Tekintve, hogy az elítéltek között rendkívül nagy számban voltak asszonyok és leányok is, így a rendszer nagyobb dicsőségére 1948-ban a kalocsai fogházat is kibővítették. Esztendőkön át két-háromezer politikai vétségek miatt tartóztatott nő lakott a szomorú épületben. Szaporodtak a börtönök és szaporodtak a foglyok. Addig, amíg a börtönökben a régi személyzet volt alkalmazásban — úgy ahogy — türhető állapotok uralkodtak. De 1948-ban, mikor Rákosi Mátyás bejelentette a fordulat évét, akkor a börtönökben is megváltozott az élet. A magyar börtönügyek legfőbb intézője egy Garasin nevű szovjetorosz NKDV ezredes lett, aki Magyarországon is orosz mintára alakította át a letartóztató intézeteket. Mindenütt leváltották a régi börtönigazgatókat, elbocsátották a régi fegyőröket és kékparolis ÁVO-pribékekkel helyettesítették őket. Az új igazgatók kivétel nélkül a Kommunista Párt szűkebb terroszervezetéhez tartoztak. Tanulmányúton jártak a szovjetorosz börtönökben és onnan hozták magukkal azt a szellemet, amely eddig ismeretlen volt, a szabályzataiban szigorú, de emberséges magyarországi börtönökben. Külön nevet vívott ki magának ezen a téren egy Lehota és egy Bánkúti nevű ÁVO-s őrnagy illetve százados. Lehota a váci fegyházat, Bánkúti pedig a Budapest kőbányai Gyűjtőfogházat szervezte át az új idők új szellemének megfelelő módon. Ez annyit jelentett, hogy leszállították a régi élelmisznormákat, de ugyanakkor megtiltották az élelemcsomag beadást és 1949-től 1955-ig a foglyoknak teljesen tilos volt a külvilággal való érintkezés. Nem írhattak és nem kaphattak levelet. Gyakran előfordult, hogy valaki legközelebbi hozzátartozójának haláláról csak hosszú évek múlva értesült. Az úgynevezett fekete leve-

lezésért olyan fegyelmi büntetés járt, amelyet nehéz volt élve átvészelni. Bevezették — szibériai mintára — a legszigorúbb testi fenyítéket. Ha valaki a fegyőrök sorfala közötti sétán félrenézett vagy éppen szót váltott valamelyik rabtársával, akkor Lehota őrnagy elvtárs hathónapi „Doberdóval” büntette. A világtól teljesen elzárt, drótsövényvel körülvett és őrtornyokkal megerősített váci fegyház Dunára néző pincesorának fegyelmi részét nevezte el a börtönzsargon — Doberdónak. A két négyzetméternyi zárkákban még nyáron is kibírhatatlan hideg volt. Télen a csajkába befagyott a víz s a falak csillogtak a salétromtól. A zárkák nem ablakon, hanem tennyérenyi nagyságú légaknán keresztül kapták a levegőt. S ha valaki megszegte a fegyelmet — olykor saját tudtán kívül — akkor háromheteg hat hónapig kellett ebben a helyiségben tartózkodnia. De a büntetéseknek mellékágai is voltak. A hat hónapból két hónapot a lepeső alatt elhelyezett sötétzárkában kellett töltenie s minden másod- vagy harmadnap két órától nyolc óráig terjedő vasraverésben részesült. A „vasalás” abból állott, hogy a méterhosszú járomláncot minden vasbilincs nélkül csavarokkal srófolták bokájára és csuklójára, azután a jéghideg kövezeten a jobbkez csuklóját a bal bokához, a balkéz csuklóját pedig a jobb bokához húzták. Ha valaki elájult pofonokkal, rúgásokkal vagy vödör vízzel magához térítették. Sokan nem bírták a szenvedéseket s egy Belák nevű bűnöző borbély oldotta le a halottról a bilincseket, hogy azután éjjel a Nógrád-Verőce közelében fekvő rabtemetőben bekaparja a földbe a szerencsétlent. Egy magyar Victor Hugo kellene, hogy megírja a váci fegyházban történt emberteienségeket, amelyek messze túlhaladták még a legnagyobb fantáziájú francia grand guignol drámákat is. Az akkori helyzettel tisztában nem lévő jámbor olvasó azt mondhatja, hogy azért mégsem lehetett olyan rettenetes az a váci és az a budapesti börtön, — a márianosztrairól nem is szólva — ahol mindennap megsétáltatták a foglyokat. De ezek a séták! Cirkusz volt azok számára, akik ki akarták élvezni a maguk szadizmusát a foglyok szenvedésében. 1950-ben a sétákat is megreformálták. A foglyoknak derékban meghajlított törzsszel, derékszögben kellett róniok az udvar kockás kövezetét. Mocsári őrmester elvtárs — a váci fegyintézet elkülönített osztályának szolgálalelkű pribékje — ha valaki felnézett rákiabált „a földet nézze, ne az eget”. Ha másodszor rászólt valakire az délután már a Doberdóban készülhetett a halálra. Néha az udvarra néző emeleti folyosóablakok mögött aranyparolis ÁVO-s tisztok és civilek csoportja jelent meg és röhögve nézték a sétát, amit Dante is megírhatott volna a legmélyebb pokolról. Ha előkelő vendégek jelentek meg — Mocsári diszmenetet parancsolt és a sze-

rencsétleneknek a földdel párhuzamos magasságra emelt lábakkal kellett masírozni. Ilyen díszlépést vágattak ki a majd hetven éves Tasnády Nagy Andrással és a csontbőrre lesóványodott, szinte kísértéként ható Baranyai Jusztinnal — a budapesti egyetem tudós bencés professzorával, akinek nem sokkal a börtönök kinyitó októberi forradalom előtt elborult elméje.

De az ötletek kifogyhatatlanok voltak. 1950 őszén rájöttek, hogy a foglyok utolsó menedéke — a végtelen magasságban kéklő égbolt. Tehát bádogellenzővel láttak el minden ablakot, hogy elvegyék az utolsó vigasztalást is. Erről az esetről írta a váci fegyház lakója, Tollas Tibor az azóta világhírré jutott versét:

— Bebádogoztak minden ablakot...

*Az életből csak annyi fény maradt,
Csillagos ég, tenyérnyi napsugár.
Ezt vártuk nap-nap, homályos falak,
Üregéből esténként, délután.
S elvették ezt is, a tenyérnyi napot,
Bebádogoztak minden ablakot.*

*Tapintanánk a bársonyos eget,
Ujjunk hegyéből kiserken a vér.
Mint koporsóba be vagyunk szegezve,
Csak daróc szúr, vagy poloska ha ér.
Símogatnánk a sugaras napot,
S bebádogoztak minden ablakot.*

*A rádiók csak üvöltsék rekedten,
A szabadságot, s az ember jogát,
Itt érzi csak befalazott testem
A milliókkal Moszkva ostorát.
S Váctól Pekingig zúgják a rabok:
— Ha nem vigyáztok, az egész világon
Bebádogoznak minden ablakot!*

Vác ebben az időben a megkülönböztetett politikai foglyok megemmisítő tábora volt. Ide hozták Himlerék háborús főbűnöseit, a demokrácia-ellenes kémeket, hazaárulókat és mindenkit, akit nem végeztek ki, de akiknek el kellett pusztulniuk. Lehota — ez a minden emberi érzésből kivetkőzött vadállat — ezt nem is titkolta. Hányszor, de hányszor mondta séta közben vagy a fogháztemplomból alakított embertelen fonóműhelyben, hogy Vácról csak egy út vezet kifelé — a temetőbe. A napi élelmiszerkalória nem érte el a nyolcszázat s ha az osztályok számára kiutalt élelemből — ami leginkább szárazborsó, répaleves volt — valami megmaradt, azt tilos volt kiosztani. Azt Lehota elvtárs disznóinak vitték. Hasonló volt az egészségügyi gondoskodás is. A főorvosi tisztet egy dr. Halász nevű volt munkaszolgálatos orvos látta el. Ha valaki orvosi vizsgálatra föliratkozott, első kérdése nem az volt, hogy mi a baja, fájdalma, hanem hogy milyen népbírósi paragrafus alapján ítélték el. Orvosság helyett gyakran összepofozták vagy összerugdalták, mint szimulánst. Ha pár nap mulva meghalt — ez csak jó pont volt úgy dr. Halász, mint Lehota számára. Így végeztek a kilencvennégyesztendős magyar egyetemi tanárral, a nemzetközileg is elismert tudós professzorral, dr. Méhely Lajossal. Zárkájában halt meg dr. Tóth László a katolikus sajtó egyik ismert alakja. Egy őszi vasárnap délután agyszélhűdést kapott s mikor két nap mulva át akarták vinni a kórházba, akkor már nem volt szüksége orvosi kezelésre. A gorilla kinézésű Bellák-borbély papírzsákba burkolva vitte ki a temetőbe. Hóman Bálint a magyar történelemtudomány egyik legnagyobb alakja, akinek a Magyar Nemzet története című munkája fordulóponthoz jutott a magyar történelemtudományban, ugyancsak a váci rabtemetőbe került. A hatkötetes történelmi munka társszerzője Szekfű Gyula ugyanakkor Rákosi Mátyás jóvoltából Magyarország moszkvai követe volt. Neki bizonyára tudnia kellett, hogy milyen sorsra jutott a Hóman-Szekfű című történelmi munka társszerzője. S hogy érdekében semmit sem tett — ezzel a kérdéssel majd bizonyára szünetet vet, ha valahol az Örökkévalóságban találkozik Hóman Bálinttal. A hatalmas termetű Hóman, a Magyar Nemzeti Múzeum igazgatója, volt kultuszminiszter — akit ugyancsak Himler Mártonék adtak ki — 1951 végén már csak mint szánalmas emberi roncs gubbasztott mindössze egy szalmazsákkal berendezett zárkájában. Mert mint írástudóra, őreá külön vigyáztak. Mindvégig magánzárkában volt. Hetenként kétszer fel kellett sűrölnia nemcsak zárkáját, de a

szigorított fogház harminc méter hosszú tölgyfával burkolt folyosóját is. A trepnit. Ilyenkor mindig számos látogatója volt. A valamikor 130 kilós test már mindössze hetven kilót nyomott. Egy nap már nem tudta felsúrolni a trepnit, mert összeesett. Átvitték a kórházba s Halász főorvos úr harmadik vizitje alkalmával amúgy orvosi módra megkérdezte tőle:

— No Hóman, még mindig nem döglött meg?

A negyedik napon aztán megnyugodhatott ez a főorvosi vadállat. Hóman Bálint meghalt. — Hasonló sors érte Rácz Jenőt, a magyar vezérkar volt főnökét és volt honvédelmi minisztert. Súlyos gyomorfekélye ellenére sem kapott diétás kosztot. De ugyanakkor a szomszédos zárkában lévő két valutasíber bocher fiatalembernek Lehota őrnagy úr — valószínűleg Garasin beleegyezésével — kóserkosztot engedélyezett, amit az egyik váci kóser vendéglőből hoztak be nekik. Itt halt meg az 1919-es kommunizmus utáni magyar politikai élet egyik főszereplője és volt magyar miniszterelnök, Friedrich István is. Felesége — aki valamiképpen megtudta ura betegségét — külföldről kapott gyógyszert küldött be férje számára. De a gyógyszert Halász főorvosék ellopták. Külön fejezetet lehetne írni a váci fegyház tüdőbeteg osztályáról. Annakidején az igazságügy-minisztérium Dunára néző hatalmas tüdőbeteg pavillont épített a kórház mellé, mert köztudomású volt, hogy Vácon a gyöngébszervezetűek rövid időn belül tüdőbajosak lesznek. Lehota nem engedte meg, hogy az ide beutaltak a terraszon pihenjenek. Beszögeztette az ajtókat és az ablakokat — bebádogoztatta. A tüdőbeteg osztályon fejezte be életét a magyar közgazdasági élet ugyancsak európai hírnű munkása dr. Ereky Károly is. Tasnády Nagy András is itt szerzett betegségében halt meg a Mosonyi-utcai rabkórházban. De rövid a hely, hogy felsoroljuk mindazokat, akik nem bírták ki a váci poklot és akiknek teste ma ott porladozik a váci fegyház Dunára néző szomorú temetőjében.

ÖTSZÁZ BOTÜTES

A fordulat éve után a váci fegyházhoz hasonló viszonyokat teremtetett meg a budapesti Gyűjtőfogházban Bánkúti elvtárs is, aki előzőleg Rákosi Mátyás személyes testőre volt. Úgy is nézett ki, mint egy Rákosi-testőr. Alacsony, görbehátú, sunyi tekintetű, lelkiismeret

nálküli, mindenre kész gangszter. Civil ruhában járt s mint testet
NEM lelkiismeretlenség suhant végig a börtönfolyosókon s minden
várkába belesett. Jaj volt annak, akinek kinyitotta az ajtaját. A
marxizmus végrehajtó hatalmának képzelte magát s még legszűkebb
munkatársaival is a marxista dialektika alapján beszélt. Művelet-
len volt, mint egy fatuskó s így ő képviselte azt a díjasi réteget,
amely pár kommunista frázis betanulása után a műveletlenség és
az igazi modern barbárság szószólója lett. Tudatlanságát kegyetlen-
séggel pótolta. Amikor megkezdte hivatalát, természetesen ő is át-
csoportosított. Külön részlegekbe osztotta a tiszteket, a papokat, az
intellektuelleket és a munkásokat. Üzemeket létesített, amely üze-
meket a börtönzsargon „Kis-Szibériának” nevezett. Valóban nem is üze-
mekhez, hanem a legsötétebb cárizmus alatt működő ólomhányákhoz
hasonlítottak. Ha valaki nem teljesítette az embertelen normát, két-
hónapi sötétzárka és minden második nap kurtavas volt a büntetése.
Lehetőhöz hasonlóan ő is szeretett a temetővel példálózgatni, hiszen
a szomszédban, közvetlenül a fal mögött ott volt a rákoskeresztúri
temető és annak egyik szögletében a Gyűjtőfogház állandóan nö-
vekvő rabparcellája.

A börtönben azonban nemcsak fájdalmak, de versek is születtek,
mint a szenvedés gyöngyei. Ebben az időben írta a kétszer ha-
lálrítélt, majd életfogytiglani kényszermunkára kegyelmezett Dövé-
nyi Nagy Lajos, — akinek bűne a „Tarnopolból indult el” és a „Ka-
ganovicsok” című regényei voltak — kis versét a falakon túli te-
metőről.

*Dús fák, mögöttük messzeség,
darabka kéklő nyári ég.
Alant márványok és tarka kő
keresztek bús glédája nő.
Ezt látom künn a rács előtt
a szabadságból: temetőt.
Még sem horgaszt fel lázadón:
Én az életről álmodom...*

Bánkúti és Kovács százados úr — Mindszenty hercegprímás go-
noszul kegyetlen őrzője — bőven gondoskodtak arról, hogy a teme-
tői keresztek bús glédája legalább jelképesen szaporodjon, hiszen
az elhantoltak nem kaptak keresztet, csak számmal ellátott szürke
fa cöveket. Ide temették el az életerős tiszta gondolkodású s mind-
össze tízévre elítélt Szögi Gézát, akit 1952-ben, negyvenfokos lázzal,
bilincsbe verve, nyílt teherautón hoztak Vácról éjszaka a Gyűjtő-
fogházba. Tüdőgyulladást kapott és meghalt. Nem messze tőle pi-

hent az újkori magyar agrármozgalmak egyik legtisztább és legbecsületesebb harcosa, Matolcsy Mátyás. Az ő haláláról a kórház egyik házimunkása az alábbiakban emlékezik meg:

„Matolcsy Mátyás tudomásom szerint a börtönben szívbajt kapott. Angina pectorist. Még a váci magánzárkában kezdődött ez a betegsége. A kezelésre nem volt mód. Amennyire lehetett, Kémery Dezső fogolyorvos, volt egyetemi magántanár, a hiányos gyógyszerellátás mellett is igyekezett Matolcsyt megmenteni. Később mikor a Gyűjtőbe kerültünk, Matolcsy az úgynevezett „Kisszállóba” jutott, ahol mint mérnök dolgozott. Itt azonban még rosszabb volt a helyzete, mert az ugyancsak letartóztatott Aczél György (aki később a forradalom után kultuszminiszterhelyettes lett) volt rendőralezredes, börtönbeli házimunkás, az ő megfigyelésével volt megbízva. Az ő jelentése alapján nem kaphatott Matolcsy kezelést és gyógyszert beteg szívére. A Gyűjtőfogház főorvosa akkor Benedek Imre ÁVO-s orvos volt, akit a rabok Mengelének neveztek. Benedek Imre a leghatározottabban megtiltotta az egészségügyi őrmesternek, hogy Matolcsynak gyógyszert adjon. Matolcsy Mátyásnak már erősen dagadt a bokája. Szegény azt gondolta, ha fáslizza, meg tudja akadályozni a baj terjedését. 1953 nyarán, egy délelőtti hirtelen rosszul lett és be kellett szállítani a kórházba. Előzőleg jelentettük Benedeknek, aki jelentésünkre, mint jószágos emberbarát, azonnal elrendelte, hogy hordágyon hozzuk át az eszméletlen Matolcsyt. Megparancsolta azonnali megfürdetését s azután Benedek nem mint orvos, hanem mint nyomozó állott Matolcsy ágya mellett. Azt kérdezte tőle, hogy van-e még abból az arnyból, amit a zsidóktól ellonott. Matolcsy érthetetlen dolgokat válaszolt, teljesen félrebeszélt. Benedek a kihallgatás végén intézkedett, hogy Matolcsyt magánzárkába helyezték el, hova társul egy közönséges rablógyilkost — de az ÁVO leghűségesebb besúgóját — tették be. Rátkai Mártonnak hívták az illetőt, aki szigorú parancsot kapott Benedektől, hogy próbáljon beszélgetni a haldokló Matolcsyval. Még aznap délután Benedek ÁVO-s százados főorvos megjelent Matolcsy zárkájában Buri József egészségügyi ÁVO-s őrmesterrel és egy száz köbcentiméteres üvegfiolával. Az üvegben közönséges sóoldat volt. Az oldatot belenyomta a beteg Matolcsyba, aki rövidesen meg is halt. Itt említem meg, hogy több ízben előfordult, hogy Benedek a magánzárkában levő betegekhez injekciós-tűvel és sóoldattal ment be. Ezek a szerencsétlenek szintén megkapták a Benedek-injekciót s két óra múlva már szállítottuk is őket a hullakamrába. Számos ilyen eset fordult elő, amit egy-két jobbérzésű őr kifogásolt, de szigorúan leintették őket és közölték velük, hogy ez (már mint a kórház) nem kórház, hanem vesztőhely.

Ugyanitt végzett Benedek a MAORT eladási osztályának volt zsidószármazású igazgatójával is. Úgy tudom az illetőnek a leánya valahol Amerikában él. Az illető bár zsidó volt, Benedek mégis kivégezte...”

Bánkúti börtönigazgató elvtárs minden szigorúsága és kegyetlenkedése ellenére is csak két évig pusztíthatta és gyötörhette az embereket. Elfelejtette, hogy Magyarország nincs Oroszországban s még a kommunista Magyarországon sem lehet olyan dolgokat csinálni, amiket ő csinált. Különösen akkor nem, ha az ilyen cselekedetek nyilvánosságra kerülnek. Sztalin halála után némi enyhülés állott be s a néphangulat lecsendesítése végett szükség volt legalábbis látszólag megbüntetni azokat, akik olyan ügyetlenek voltak hogy tetteiket nem tudták titokban tartani. A Berija-ügy moszkvai likvidálása után ezért kellett letartóztatni még a kommunista kormányának is Himler Márton budapesti szövetségesét Péter Gábort és ugyancsak egy ilyen dolog miatt kellett meneszteni a Gyűjtőfogház éléről Bánkúti elvtársat is. A Bánkúti bukását okozó ügy — amelyről egyébként egész Budapest tudott — a következő:

1952 december 19-én történt.

A világpolitika a szovjet sikerek jegyében hullámozott s ennek egy végső kis hulláma a budapesti Gyűjtőfogházba is elért. Ez volt a terror és a megfélemlítés esztendeje. Rákosi Mátyás miniszterelnök meghirdette a proletárdiktatúrát és könyörtelen leszámolást ígért mindenkinek, aki nem áll be a kommunista demokrácia igájába. Nem sokkal ezután mindenkit figyelmeztetett Bánkúti is a Gyűjtőfogházban, hogy ezentúl vasfegyelemnek kell lennie, mert a legkisebb hibáért is testi fenyítés jár. Aztán elmosolyodott és hozzátette: „A testi fenyítés olyan kemény lesz, mint a proletárok ökle. A szomszédban itt a temető — és kezével a hatméter magas fal mögött húzódó temető felé mutatott — s mi nem csinálunk lelkiismereti kérdést abból, ha valaki a testi fenyítések hatása alatt odakerül. Még nem is kell fizetnünk érte, mert ingyen parcellánk van.” Aztán még egyebeket is mondott és a háromezerfőnyi meggyötört testű rab fejét lehajtva vonult vissza a poloskák és a szalmazsákok birodalmába. Mindenki érezte, hogy nagyon kell vigyáznia, nehogy elpusztuljon. Azután elmúlt a nyár, lehullottak a temető fáinak levelei és megérkezett a december. Nem hozott havat, csak esőt, esőt és esőt, amelynek minden cseppje úgy hullott a rabokra, mint az örökké tartó szenvedés fájának egy-egy levele.

1952 december 19-et írtak a naptárban. Tizenegy óra felé hirtelen leállították az udvaron folyó munkákat, bezárták az üzemeket, a zárkákat és mindenki tudta, hogy valami különös dolog történik.

Rövid félóra mulva minden harmadik zárkából kivezették az embereket, felsorakoztatták őket és a péküzem folyosójára kísérték, ahol már több rab állt. Valamennyien fal felé fordulva. Pár pillanatig a halálraítéltek csendje ülte meg a hosszú folyosót, de máris csattant a parancs: hátra arc. A helyiség közepén ott állt Bánkúti, nyolc gumibotos fegyőr és a híres kommunista „vörös kereszt” ápolónő társaságában.

— Most idefigyeljenek — szólt Bánkúti — egy rabtársuk ma délelőtt meg akart szökní, de észrevettük s most elveszi azt a büntetést, amit a proletárdiktatúra helybeli megbízottja — itt meghajtottta magát és kezével magára mutatott — reá kimért. A büntetés ötszáz gumibotütés, amelyet a következő két hónapban ugyanezen a napon megisméltünk. Ezenkívül csökkentett koszt és féléven át nehéz rabbilincs. Most pedig — fordult a kíséretében lévő gumibotos ÁVO-s pribékek felé — elvtársak vezessék elő a bűnöst.

Pár pillanat mulva a hat tagbaszakadt gumibotos ÁVO-s kíséretében megjelent a bűnös. Fiatal húszesztendős parasztyerek volt. Nagy fekete szemei rémülten meredtek az intézetvezetőre, aki felszólította; mondja el mit akart csinálni. A fiú ezután — gumibotokkal reákényszerített önkritika hatása alatt elmondotta, hogy az asztalos üzem előtt álló teherautóban Jugoszláviába akart szökní. Az intézetvezetőnek nevezett pribék felszólította az önként jelentkező őrmestereket, hogy hajtsák végre a büntetést. Berkes őrmester vezetésével négyen nekiestek a húszéves gyereknek és számolatlanul zuhogtak a gumibot ütések. A szerencsétlen fiú bőre az első öt percben lilára, majd pirosra vált, azután a hátán végigrepedt a bőr és a feketébe játszó piros vér ráfröccsent az ÁVO-sok arcára. Az ötpercig tartó első menet után a fiú elvágódott a köpadlón, mire az ÁVO-s vörös kereszt nővér a kezében tartott csajkát megmerítette a vödör vízben és annak tartalmát a fiú fejére öntötte. Az kinyitotta szemét, mire felrángatták és tovább zuhogtak az ütések. A négy pribéket újabb négy pribék váltotta fel, de ekkor már nem lehetett embernek nevezni az áldozatot, mert a többszáz ütestől egyetlen húscafattá változott az egész teste. A vörös kereszt gondolatot meggyalázó „vörös kereszt nővér” nyolcszor locsolta fel. Kilencedszer már nem sikerült. Alig lélekzett s többé nem tért magához. Bánkúti százados elvtárs a tanúként odahívott katolikus papok csoportjához fordult.

— Van valaki a tisztelendő urak közül, aki sajnálja ezt a gazembert? — kérdezte gúnnyal a hangjában.

De azok nem válaszoltak, fejüket lehajtva a haldoklók imáját mormolták, hiszen ők is emberek voltak és éppen úgy reszkettek,

mint a többiek. A rémület csöndje fekete madárként terjesztette ki szárnyait azok fölé, akik jelen voltak ezen a huszadik századbeli autodafen. A véres húscafatra ráverték a lábbilincseket és kezénél lábánál fogva visszacipelték zárkájába. Mindenki tudta és érezte, hogy ami ott történt, az holnap akármelyikükkel megtörténhet, hiszen a kíméletlenség és a gonoszság az Ázsiából hozott politikai rendszerrel együtt a magyar törvényhozásba is bevonult.

De az agyonvert húszéves fiú még sem teljesítette Bánkúti százados elvtárs további parancsát, mert nem volt hajlandó megjelenni a következő hónapok 19. napján a büntetés még egyszeri elszenvedésére. A fiatal parasztyerek kijátszotta a börtön vasfegyelmét — mert még azon az éjszakán meghalt.

A hír pár napon belül szétfutott a városban, mire egy bizottság szállt ki, amely lefolytatta a nyomozást s Bánkúti elvtársat baloldali elhajlás miatt vád alá helyezték és egyévi börtönbüntetésre ítélték. De az ügynek nem lett semmi különösebb folytatása, hiszen a népidemokratikus Magyarországon százával, ezrével fordultak elő ilyen esetek.

A fiatal parasztyerek tragédiája — csak egy a sok közül...

CONFESSION

Az évek lassan peregtek. Sokan meghaltak, sokan örök betegséget kaptak. Minden új kommunista igazságügyminiszter újabb rendeletet hozott. — Az új főnökök a teljesen tehetetlen börtönlakók lesóványodott, agyongyötört testén akarták kipróbálni karmaik élességét. És az ostor mindig a börtöntársadalom volt katonatisztjein, életben maradt háborús bűnösein és a nagy számban elítélt katolikus papokon csattant leginkább. Mint előbb már megírtuk a szentéletű Baranyai Jusztinnak a szenvedések következtében elborult elméje, de legtöbbször csodálatos hősiességgel bírta a szenvedéseket. Mint követendő példa járt a foglyok előtt a volt magyar nemzeti hadsereg nagynevű tábori püspöke, a ferences Zadravecz István, akit ugyancsak mint háborús főbűnöst ítélték el. Kemény egyéniségét nem törték meg a börtön szenvedései, pedig rabtartói mindent elkövettek, hogy a testi bántalmazások segítségével szellemileg is megálázzák. De Zadravecz, kolduló ferencesből lett tábori püspök egy

Savonarolára emlékeztető lelki erővel gyűrte maga alá a keserves éveket. Egyidőben papírfoszlányokra leírva keringett a foglyok között ennek a nagylelkű embernek a népbíróság előtt elmondott beszéde. Sokan megtanulták és sokak, ha gyöngének érezték magukat a zárka magányában, titokban, óvatosan — nehogy a Júdás-lyukon keresztül észrevegyék — olvasták fel ezeket a nagyszerű sorokat, hogy erőt merítsenek azokból. Mit is mondott annakidején páter Zadravec?

„... Rajtam nem lát pirosgombos, lilasallangos cifra ruhát az ügyész úr. Az én ruházatom a franciskánus csuha. Ebben mondtam negyvenéves igehírdető misszióm alatt beszédeimet, ebben vigasztaltam a magyar népet, töröltem könnyeit, enyhítettem fáradozásait. Ez a terem nem fogadhatná be a könnyeket, sóhajokat, amelyek a magyar nép fájdalmával jöttek hozzám segítséget kérni. Én nemcsak beöltöztem a mezítlábas apostolok ruhájába, hanem éltem és élem is az Egyház életét, amelynek neve, vita communis, vagyis kommunizmus. Mi tehát a kommunizmus? Az egyén teljes kiürítése — Christus exinavit cometipsum — lemondás mindenről, hogy mindent a köz, az emberiség javára feláldozhassunk.

Én ezt tettem. Lemondtam a világról, a családi életről, a vagyonyszerzésről, sőt önmagamról is, hogy átadjam magamat Egyháznak, amely mindezekkel rendelkezik a köz, a magyar demokrácia — vagyis a magyar nyomor javára. Nekem ne farizeuskodjanak a kommunizmusról azok, akik ennek éppen az ellenkezőjét teszik és élik. Akik kirabolják a tömeget inflációval, akik a munkások és robotosok verítékét, könnyeit arannyá dagasztják és ezzel megtömik zsebeiket s mindezek tetejébe még az Istent is kilopják tömegáldozataik szerencsétlen lelkéből, szomorú életéből.

Továbbá ügyész úr, a felhánytorgatott és gúny tárgyává tett püspöki aranykereszt. Tessék idenézni. Ez itt az én nyakamon ez nem aranylánc. Igaz volt aranyláncom is, de elvették. Volt gyűrűm is, azt is elvették. Nem baj, ha a mostanit is elakarják venni, vegyék el, majd madzagon fakeresztet akasztok a nyakamba és úgy járom tovább a magyar utakat. De ettől a fakeresztől féljenek jobban, mint az aranykeresztől, mert Krisztus valójában fán, a keresztfán váltotta meg a világot...

Néhány perc múlva az ügyem felett kettérepedő pálca recse-nése nem ítélet lesz, hanem confessió. A népbíróság nem ítélezhet az én világnézetem felett. Ezek felett már ítelt az Isten és Jézus, amikor engem felkent és misszionáriusnak küldött ehhez a néphez. Erre az ítéletre milliók és milliók figyelnek, akik jól tudják, hogy ebben az országban börtönről-börtönre hurcolnak egy püspököt és

pedig nem egyéni vagy személyi bűneiért, hanem csak azért, mert mindig az evangélium parancsai szerint prédikált...”

Zadravecz püspök szavai nem gyakoroltak különösebb hatást a népbíróság tagjaira. A puritán életű, áldozatos magyar püspököt 10 évi börtönre ítélték... Előfutára lett a magyar katolikus Egyház legfőbb pásztorának, Mindszenty Józsefnek, aki nemsokkal Zadravecz elítélése után szintén a Gyűjtőfogház embermalmába került.

EGY MÁSIK CONFESSIO

Zadravecz a ferences barát s a magyar Nemzeti Hadsereg volt püspöke beszédében a lelkek megbékélését, a szeretetet a krisztusi evangéliumot hirdette, úgy ahogy azt tette egész életében. Ráfogták, hogy antiszemita, pedig nem volt az. Ráfogták azt is, hogy izgott a háborúra, pedig nem tett mást, mint a reménytelenség perceiben is reményt öntött a hozzáforduló katonák lelkébe. De nem is tehetett mást, mert magyar volt és krisztusi szellemben nevelkedett katolikus püspök volt, aki nemcsak hirdette, de gyakorolta is Krisztus szocializmusát. Beszéde egyik nem közölt részében megbocsájtott mindenkinek, aki ellene vétett.

A nagy kivégzések után tizenkét esztendő telt el, s ha az áldozatok teste el is porladt a váci és a kőbányai temetőekben, emlékük tovább él. Tizenkét év nagy idő s tizenkét év alatt sok mindent nemcsak szabad, hanem el is kell felejtenünk, hogy a gyűlölet és az askálódások helyett a szeretet szavával építsünk új életet. Ezt hirdette Zadravecz páter, Mindszenty József hercegprímás, Ordas Lajos evangélikus és Ravasz László református püspök is, mert az ébrentartott gyűlöletből csak újabb gyűlölet fakadhat.

Es most a magyar püspökök beszéde mellett szorítsunk helyet Schönfeld Lázár magyarországi származású new yorki főrabbi beszédének is és aztán hasonlítsuk össze a két beszédet. Az Amerikában élő főrabbi 1958 szeptemberében a zsidóvallási újév napján szótartot intézett az amerikai magyar zsidósághoz. Ilyen alkalmakkor a nyájak pásztorai a szeretetről és a megbékélésről kell, hogy beszél-

jenek. Az Írás szerint zsidó újév napján minden hithű zsidónak bocsánatot kell kérnie azoktól, akiket megbántott és el kell felejteniök az őket ért bántódásokat is. Schönfeld Lázár főrabbi a zsidó vallási újév napján megjelent köriratában többek között így értelmezte az írást:

„Nehéz idöket élünk. Mindent elpusztító atomháború fenyegeti az emberiséget. Romlottlelkü emberek gonoszsága feneketlen. A gyűlölet piszkos hullámai elnyeléssel fenyegetnek.

Hogy csak a mi szűk körünkről beszéljünk: magyar náci betyárok garázdálkodnak a magyarok szűk keretein belül!

Az illetékes hatóságok félrevezetésével belopódtak a szabadság, a demokrácia áldott országába, Amerikába és itt folytatják gyűlöletet szító, rablógyilkos szellemű fasiszta munkájukat!

Csúffá teszik a magyar nevet!

Hisz egyebet sem tudnak ezek a fickók, mint csaholni a zsidókra, miként kóbor kutyák a járó-kelő emberekre!

Keresztény templomokban misét rendeznek a legaljasabb nemzetárulóknak a náci németek szolgálékú kiszolgálóinak, hatszázezer magyar zsidó meggyilkolójának...”

Nem Himler Márton írta a végtelen gyűlöletnek ezeket a szavait, hanem a Magyarországról elszármazott zsidóság főpásztora.

Ha valaki sikerrel öntözgeti az antiszemitizmus sárga virágait, akkor azt Himler Mártonon túl csak a new yorki főrabbi cselekszi eredményesebben.

AHONNAN CSAK MEGDÖGÖLVE LEHET KIMENNI

Tizenkét hosszú év pergett le az idő homokóráján, 1945 tavaszától 1956 véres októberéig, mikor a magyar szabadságharc fiataljainak véráldozata megnyitotta a börtönök kapuit és végre kiszabadultak azok, akik életben maradtak Himler Márton áldozatai közül. A kommunista igazságszolgáltatás nemcsak azokat végezte ki, akiket átadott a hóhérnak, hanem azokat is, akiket csak börtönbüntetésre ítélték. Csak a nagyon erős és szívós természetű foglyok vészték át a Gyűjtőfogház, Vác és Mária-Nosztra embertelen poklait. És akik kiszabadultak párnapos reménykedés után vagy visszakerültek a börtönökbe vagy az emigráció szomorú útját választották.

A Nyugaton élők közül sokan talán azt mondják, hogy túlzás így írni a börtönökről, az ottani állapotokról, hiszen Rákosi Mátyás és Vas-Weinberger Zoltán is több mint 10 évet töltöttek a Horthy-rendszer börtöneiben és mégis szellemi képességük teljében, egészségesen hagyták el azt. Ez így is van. De a régi Magyarország börtöneiben minden szigorúságuk ellenére is európai állapotok uralkodtak, ahol a foglyoknak nemcsak kötelességeik, hanem — jogaik is voltak. Rákosi Mátyás — amint azt Vas Zoltán emlékirataiban megírja, negyedévenként küldte jelentéseit, panaszait és kívánalmait az igazságügyminisztereknek. Panaszait kivizsgálták és amennyiben jogosak voltak, orvosolták azokat. Ugyancsak Vas Zoltán könyvében olvashatjuk, hogy Rákosi Mátyás a váci börtönből feljelentette az akkori váci polgármestert. Az ügyet kivizsgálták és a polgármesternek távoznia kellett. A Horthy-rendszer alatt letartóztatásban lévő nevesebb kommunistákat minden három hónapban meglátogathatta a Nemzetközi Emberi Jogokat Védő Liga egyik albizottsága. Följegyezték kívánságaikat és ezeknek a kívánságoknak a teljesítését az igazságügyminiszter mindig engedélyezte. Angol, francia és német folyóiratokat kaptak, szóval mindent, amit akartak és semmi akadályuk nem volt annak, hogy könyveket, emlékiratokat írjanak. Bár Rákosi makk-egészséges volt, hosszú fogsága alatt mindig külön ellátásban részesült és soha semmiféle fizikai bántódás nem érte, hiszen abban a sokat szidott régi időben a politikai foglyok — még ha kommunisták voltak is — semmiféle különösebb fegyelmi büntetés alá nem estek.

A Magyar Kommunista Párt 1948-ban megtartott kongresszusán a budapesti parlamentépület külügyi delegációjának helyiségeiben rendezték meg a „Kommunisták a börtönben” című kiállítást. A Kommunista Párt statisztikusai összeállították az adatokat és hatalmas plakátokon hirdették, hogy a Horthy-rendszer huszonöt éve alatt 128 év szabadságvesztés büntetést osztott ki a magyar „osztálybíróság” a kommunistáknak. A kiállítással egyidőben a Gyűjtőfogház B-csillagának földszinti folyosóján több mint száz halálraítélt várta kivégzése pillanatát, a szomszéd folyosón pedig pár zárkában pillanatok alatt több, mint ötszáz évnyi büntetést lehetett összeszámolni. Az összes év azonban évtizedezreket tett ki.

1948 után a magyarországi politikai börtönökben megszüntették a foglyok minden jogát annyira, hogy még nevüket is elvették. Mindenki számot kapott és megszünt embernek lenni. A kékpáros ÁVO-s fegyőrök szabad kezet kaptak a foglyok személyét illetően s ha zárkájában agyonverték valakit, abból senki sem csinált ügyet. A Mindszenty per során fegyházba került Eszterházy Pál herceget

hónapokon keresztül úgyszólván mindennap megpofozták és összeverték. Mert akármilyen nagy volt is a demokratikus érzelem a fegyőrök között, egy herceget megpofozni még sem volt mindennapi eset. Erről lehetett beszélni, sőt kérkedni is vele.

Az 1896-os évben épült Gyűjtőfogházat annakidején hatszáz ember számára tervezték. 1945-től 1956-ig állandóan négy-ötvezres létszámban hullámozott az ott sinylődők száma, ami annyit jelentett, hogy a két méter széles és négy méter hosszú magánzárkában állandóan 8–10 embert zsúfoltak össze a legembertelenebb körülmények között. Amíg azelőtt a jogerős letartóztatásban levő rabot csak külön miniszteri engedéllyel lehetett az intézetből kikérni, addig 1948 után a különböző ÁVO-s hatóságok a zárkájukból vitték el azt, akire szükségük volt. Rendszerint kihallgatásra vitték az illetőt, aki később lila és kék foltokkal a testén tért vissza. De sokat hoztak vissza — hulla kocsiiban. Egyszerűen agyonverték őket. Nem kellett beszámolniuk az illető haláláról, hiszen fasiszta kutya, vagy néppellenes bűnöző, vagy a magas munkanorma ellen panaszkodó „osztályidegen munkás” volt. De a rend kedvéért az orvosi hivatást megcsúfoló dr. Halász és dr. Benedek főorvosok minden esetben kiállították a halotti levelet azzal, hogy az illető szívszélhűdésben vagy egyéb polgári betegségben halt meg. Senki nem érezhette magát biztonságban, mert mindenki tudta, hogyha agyonverik akkor ezért egyetlen fűszál sem görbül meg a világon.

A fizikai gyötrelmek mellett nem feledkeztek meg a lelki kínzásokról sem. A nyomozók néha fölkerestek egy-egy nevesebb letartóztatottat és szelíd hangon, ájtatos szemekkel közölték vele, hogy felesége, anyja, apja vagy gyermeke vasúti szerencsétlenség vagy egyéb okok miatt meghalt. Néha esztendőik után derült ki, hogy egyetlen szó sem volt igaz ebből a meséből. 1949-ben a kórház egyik orvosa — Ferenczy volt főállamügyész öccse — Ferenczy Friedmann György, az összes politikai foglyoktól vérpróbát vett, mert be akarta bizonyítani, hogy a nacionalista Magyarország politikai vezetői és hívei — vérbajosak. Annyira biztosra vette ezen föltevését, hogy már előzőleg könyvet írt utólagos kísérleteiről „Vérbaj és politika” címmel. Könyvét azonban nem tudta befejezni, mert balul sikerült vérbajkutatói kísérletei után — gyógyszerlopás miatt letartóztatták, elítélték, de büntetése megkezdése előtt orosz elvtársai révén egy lemergi kórházba került.

A népidemokratikus köztársaság börtönei nem börtönök, hanem megsemmisítő telepek voltak. Jól mondotta a váci fogház ÁVO-s igazgatója, Lehota örnagy elvtárs, — innen csak megdögölve lehet kikerülni...

A Himler Márton által írt könyv — a többi hasonló szerzőktől megjelent írásművekhez hasonlóan — az egész magyar tragédiát a zsidókérdés szemüvegén nézi. A fejezetek között egy néhány helyen a magyar nép szenvedéseiről, sőt humánusmáról is beszél, de a lényeg mindig az előző szempont marad. Teljesen függetlenül az ilyen könyvektől, tudjuk és elismerjük, hogy a zsidóság valóban súlyos szenvedéseken és megpróbáltatásokon ment át a hitleri Németország megalakulása óta s nemcsak most, de már akkor is tudtuk, hogy azoknak a dolgoknak nem lett volna szabad megtörténniök, mert minden kiontott vér megbosszulja magát s a kegyetlenkedésekre soha sincs megbocsájtás. De ha a háború vérzivatarjai között bekövetkezett embertelenségekről beszél valaki, akkor nemcsak súlyos hibát, de megbocsájtathatlan bűnt követ el, ha az Európára zúdult szenvedések és gyötrelmek áradatából csak a zsidóság szenvedését emeli ki és csak a zsidó áldozatok sírja fölött hajlandó imádkozni. Himler Mártonék pedig pontosan ezt cselekszik. A többi nem érdekli, sem őt, sem társait. Soha egyetlen könyvből — de még egyetlen sorban sem emlékeztek meg vagy kiabáltak bíró után akkor, ha az áldozatok franciák, németek, japánok vagy magyarok voltak. Ezekekről hallgat a huszadik század himleri krónikása. Ez a fájdalom nem az ő fájdalmuk és a legyilkolt tízezrek szenvedése nem az ő szenvedésük — mondják, minek következtében ezeket az ügyeket nem tárják a világ elé, sőt még csak beszélni sem hajlandók róla. Mennyivel őszintébben ír Bardeche francia egyetemi tanár, aki pontos adatokkal bizonyítja, hogy a háború után a francia kommunista maquisok több franciát gyilkoltak meg, mint ahányat a német megszállás alatt ellenálló tevékenységük miatt a németek agyonlőttek. „Mi megbotráncozunk a hitlerista internálótáborokon, de ugyanabban a pillanatban úgy cselekszünk, mintha egyáltalán nem volnának szovjetország koncentrációs lágerrek. Vajjon volt-e hang a francia nyilvánosságban, amely megemlégette volna Franciaország felszabadításának a háttérét? Tiltakozott valaha valaki a genfi konvenció értelmében gázságnak minősíthető eljárás ellen, ahogyan a német hadifoglyokat kezelték? Hol van az a bizonyos örök Franciaország hangja, amely a maga etikai álláspontjával együtt utat mutathat?”

A francia történész az európai egyetemesség alapján írta meg azokat az eseményeket, amelyek Franciaországban történtek akkor, amikor Nürnbergben és Budapesten és — mindenütt Európában — kenetteljeshangú nyilatkozatok útján ítélkeztek a „háborús főbü-

nösökön" túl a legyőzött népek felett is. Vajjon akad-e majd orosz író, aki ugyanolyan őszinteséggel írja meg a huszadik század azon kegyetlenkedéseit és még papírra sem igen vethető embertelenségeit, amelyek a szovjetország megszállás alatt történtek Kelet-Poroszországtól egészen a magyar sikságig. Még nem jelent meg összefogó munka az európai etnografiát átformáló vandalizmusról, amely a demokráciák hallgatóságos beleegyezésével történt a nürnbergi per védelme alatt. Vajjon akad-e majd az előbb említett francia íróhoz hasonló cseh író, aki tülemelkedve a szláv fajgőgön és a cseh szovinizmuson, megírja majd a német megszállás után lejátszódott prágai eseményeket? Lesz-e majd bátorsága megírnia ennek az írónak, hogy 1945. májusában hogy akasztották föl lábbal a prágai Venczel téren a német gyermekeket, asszonyokat és férfiakat, hogy öntötték le őket benzinnel oly módon, hogy haláluk minél később következék be. Megírják-e majd a cseh történészek a szudetanémetek és a felvidéki magyarság sorsát: védtelen asszonyok, férfiak és gyermekek összeterelését és legéppuskázását?

Akad-e majd az idők mélyében egy európai gondolkodású jugoszláv író, aki papírra meri vetni a jugoszláv partizánok által likvidált magyar és német községekben és városokban lezajlott eseményeket, melyek nem a háborúban, hanem a háború után — a nürnbergi per idején — történtek hosszú hónapokon keresztül.

A háború után a himlermártonok támogatásával Európa keleti felén végigszárguldó vörös-szláv vihar úgy meggyöngítette az európai biztonságot, hogy azt talán sohasem lehet többé talpraállítani. Az akkori győztesek elfelejtették, hogy a keletporoszországi német paraszt vagy a felvidéki és a bácskai magyar gazda éppen olyan élő és szenvedő sejtje Európának, akár a londoni dokkmunkás vagy a párisi divatszalon tulajdonosa. Ha cserbenhagyjuk az előbbieket, akkor ennek visszahatását előbb-utóbb megérzi a földrajzi helyzeténél fogva ma még előnyös helyzetben lévő nyugateurópai polgár is.

De a sok millióra tehető európai áldozat tragikus sorsáról eddig még nem írtak könyvet a himlermártonok.

Hol, melyik fóruma a világnak foglalkozott valaha azokkal a megdöbbenő jegyzőkönyvekkel, amelyeket a délmagyarországi vérengzések egy-két életbenmaradt áldozata mondott tollba a klagenfurti laktanya irodájában. Hol volt a Nemzetközi Emberi Jogokat Védő Liga akkor, amikor Tito kommunista partizánjai tízezrével gyilkolták a délvidéki magyarságot és németiséget? Hol volt az erkölcsi szellem és hol maradt a humánusra való hivatkozás abban az időben, mikor Nürnberg és Potsdam árnya lebegett Európa felett és amikor tízezrek életénél fontosabb volt a húszesztendőes ráczersébetek háborús bűnősként való összefogása, mert azt merte írni, hogy katonáink lelkesen harcolnak az oroszok ellen a fronton.

És vajjon hol sárgulnak azok a jegyzőkönyvek, amelyekről ma már beszélni sem szabad, mert veszélyeztetik a nacionál-kommunista Titóval való megbékélést.

A sokszáz hasonló tartalmú jegyzőkönyv közül csak egyet idézünk. De ez a jegyzőkönyv hiteles!

Készült 1952 évi okt. 25-én Klagenfurtban az MHBK irodájában.

J. V. a.

Molnár Lajos, aki 1928 május 10-én született, Péterrévén, Jugoszláviából 1952 október hó 5-én menekült el és a következőket adja elő:

Péterrévén 1944 október hónapban; amint a magyar csapatok harcolva visszavonultak és kiürítették a falut, úgy délelőtt 10 órakor már jöttek be a partizánok. — Ez egy vasárnap volt és másnap hétfőn aztán kezdték összeszedni a magyarokat, nőket és férfiakat egyaránt. Először természetesen a volt magyar uralom alatti rendőröket, így pl. egy Csonta nevű rendőrt — a többi rendőr nevére nem emlékszem — kb. 5—6 rendőrt vittek, akiket biztosan tudok, hogy elvittek. Azután kezdték összeszedni a civil lakosokat. Vermes János sógoromat, gazdálkodó volt, 30 éves volt akkor — a római katolikus papot, Takács Ferencet, Koncsik Jánost — ez egy juhász volt. Körülbelül ami magyarokat így összeszedtek, számszerint kb. 400—500 lehetett. Ezeknek egy részét ismeretlen helyre hurcolták el, amiről nem tudnak még a mai napig sem, amíg a másik részét levitték a Tisza partjára és itt agyonlőtték őket. A Tisza partján kb. 60—70 főt lőttek agyon. A kivégzések mindig éjjel történtek. A hullákat pedig a Tiszaparton volt elhagyott katonai lövészárkokba temették el, de ezt a lakosok, keresve hozzátartozóikat kiásták. El-

szállítani nem tudták és akkor ezt Tito partizánjai észrevették és a Tiszába dobálták.

Előadom továbbá, hogy saját magam is jelen voltam a katolikus papunknak a kivégzésénél, mert ki volt hirdetve és a lakosság fel volt híva, hogy a főtéren fontos rendeleteket fognak felolvasni, kihirdetni és így a lakosságnak kötelező volt ott lenni, megjelenni. Így kerültem én is oda. A katolikus papnak a neve Takács Ferenc volt, falunk lelkésze és egyben a járás országgyűlési képviselője is volt. A papunk kivégzése egy vasárnap délelőtt volt, nagymise után 11 órakor, amikor már a falu lakossága ott összegyűlt és várta, hogy mi lesz kihirdetve. Ekkor aztán láttam, hogy a katolikus plébánosunkat, esperesünket, papi reverendában, hátrakötött kézzel kísérte vagy 15 partizán. Ekkor a templommal szemben lévő akác-fához vezették, odaállították még a szemét be sem kötözték és valami négy vagy öt partizán agyonlőtte. Még egy partizán abból mindig ott van a falunkban, aki szintén kivégző volt, névszerint Vlasztan. Ennek a Vlasztannak a foglalkozása azelőtt valami paraszt gazdálkodó, 40—45 év körüli, kb. 176 cm magas, nős, családos, 4—5 gyermeke van és jelenleg az állatorvossal együtt dolgozik. Jár ki a faluba tyúkokat, sertés és más háziállatokat oltani. Úgyisintén ismerem azt a partizánt is, aki amikor ez esperes urat kivégezték, ő maga a pisztolyát elővette és a fejébe lőtt még kettőt. Ez egy Vitamir nevű szerb, jelenleg Óbecsén a városházán valami tisztviselő. Úgyisintén láttam egy másik kivégzést is, Koncsik János, ezt is nyilvánosan végezték ki a falu főtéren agyonlövésssel.

Ezen jegyzőkönyvbe mondott vallomásomra bármikor hajlandó vagyok esküt is tenni, vagyis esküvel is a fenti leírtakat megerősíteni.

Más előadnivalóm valóm nincs a jegyzőkönyv helyesen van felvéve. Jegyzőkönyv felolvasás után aláíratott.

Kmf.

Fesztóry Béle s. sk.
jegyzőkönyvvezető

Molnár Lajos s. sk.

Ez csak egy jegyzőkönyv, de száz és száz ilyen jegyzőkönyvet közölhetnénk nemcsak a délmagyarországi, de az erdélyi és a romániai magyarság szenvedéseiről és embertelen haláláról. Külön könyvet töltené meg az Oroszországba deportált vagy a szovjetország hadifogságba került magyar katonák és civilek sorsa is.

Magyar sorsok, magyar tragédiák. Férfiak, gyermekek és asszonyok végzete, akik ezrével hevernek jeltelen tömegsírokban itt-ott mindenütt, Erdélyben, a Kárpátok alatt és a Tisza alsó folyásánál.

De az ő sorsuk már nem érdekelte a himlermártonokat...

MI TÖRTÉNT NAGYDOBRONYBAN?

A nürnbergi világlelkiismeret Lidicéről, a Heydrich meggyilkolása miatt németek által lebombázott cseh falu férfiainak sorsáról beszélt. De ki beszélt — pontosan a nürnbergi ítélet kihirdetése előtt Nagydobronyról, a kárpátaljai magyar falu ötezer asszonyának, férfiának sorsáról?

Nagydobrony, ez a színmagyar község, nem akarta tudomásul venni az oroszok által kiadott beszolgáltatási rendeletet. A bolsevisták már előzőleg minden élelmiszerükből kifosztották őket s így nem is tudtak volna mit beszolgáltatni. Erre az MVD orosz zászlóaljai vasgyűrűt vontak a falu köré, az ungvári repülőtérrel nehéz bombázók szálltak fel s a falu ötezer főnyi lakosságát gyermekektől, asszonyostól együtt a szó szoros értelmében kiirtották a földszínéről. Ime a Magyar Harcosok Bajtársi Közössége által felvett eskü alatti jegyzőkönyv:

T. J., aki 1946 végén menekült ki Magyarországról és jelenleg Belgiumban él, előadja a következőket.

1946 nyár végén Nyiregyházán személyesen volt alkalmam beszélni több nagydobronyi menekülttel, akik a község tönkrebombázása közben, illetőleg azután menekültek magyar területre. A községből összesen kilenc személynek sikerült a földön csúszva elmenekülni és átjutni Csonka-Magyarországra.

Egy ludovikát végzett volt pataki diák, aki tisztból lett egyszerű határőr a népidemokratikus hadseregben és tudomásom szerint a kommunista párt tagja volt, elmondotta nekem, hogy szovjetorosz részről, a határközi értekezleten közölték velük: amennyiben a nagydobronyi menekülteket nem kerítik elő, őket hurcolják Szibériába. Elmondotta nekem, hogy csupán egyetlen menekült vesztett rajta. Ez egy dobronyi parasztfiú volt, aki a csapi állomáson cipőkrémmel bekent arccal belopakodott a Záhony felé induló vasúti

szerelvényt vivő mozdony víztartályába az éj leple alatt. A vízből csak a feje volt kint és így érkezett meg a záhonyi határállomásra, amikor kiszállt csurom vizesen a mozdony víztartályából éppen a vasúti szerelvényt kísérő szovjetorosz NKVD-s orra előtt ugrott le a földre s az a géppisztolyát fogta rá. Nyomban bezárta a záhonyi vasútállomás egyik fülkéjébe, rendőrizetet adtak mellé s a legközelebbi szerelvénnel, anélkül, hogy magyar részről kihallgatták volna, visszaszállították. A vasútállomáson szolgálatot teljesítő magyarországi rendőrség egyik tagja, aki a fiút őrizte, elbeszélte, hogy a fiú sírva könyörgött neki, engedje megszökni, mert Nagydobronyból minden életben maradt embert Szibériába visznek, őt pedig agyonlövik Ungvárott, ha visszaadják.

Nagydobrony lángjai az éjszakában egész Nyiregyházaig ellátszottak. A nagydobronyi vérengzést követően két héten át magyar részről látták, hogy a szovjetorosz határőrök vérebekkel cirkáltak sűrített járatban a határon, másrészt lóháton nyargaltak a határőrök őrtoronytól őrtoronyig. A kárpátaljai részen a magyar parasztoknak úgy kellett dolgozniuk a földeken, amint az NKVD nekik parancsba adta, háttal mindig Magyarország felé.

A nagydobronyi bombázás után nemcsak emberben, de állatokban is rengeteg volt, ami elpusztult. Az égő istállókból elmenekült, kitört állatok elkóboroltak s szovjet részről még a határon átjött teheneket is visszakövetelték a magyar határőrségtől. A megtalált marhák számával az orosz határőrség nem volt megelégedve. Közölték, hogy ha a tehenek nem kerülnek elő annyi embert visznek el Szibériába, ahány szarvasmarha — szerintük — hiányzik.

A nagydobronyi vérengzés után a Kárpátalján a református papokat mind összeszedték. Így a muzsályi ref. papot, Narcsik Imrét, a fiatal magyar tudóst Szibériába hurcolták. Elvitték Gönczy Pál ref. lelkészt, mondván, hogy a kulák összeesküvést ők szították Kárpátalján. Győry Dezső a neves felvidéki költő szerkesztésében ekkor még megjelent egy magyar újság Beregszászon. A beregszászi magyar lapnál a vérengzés után Nagydobrony minden előfizetőjét egyik napról a másikra kihúzták a kartotékokból, mert azokat is, akik ott életben maradtak elhurcolták Oroszországba. A nagydobronyi halottakat tömegsírba fektették, felszántották fölöttük a földet és bevetették kölessel. A köles ugyanis gyorsan kihajt és megnő, így igyekeztek eltüntetni az áldozatok tömegsírját.

A Nagydobronyt környező magyar falvakat orosz katonák szállták meg. Azok parancsnoka összedoboltatta a lakosságot s tolmács útján beszédet intézett hozzájuk, hogy a nagydobronyi események intőpélda legyen számukra. A Nagydobronyból megszököttek fejére

vérdíjat tűztek ki. A községháza falán plakátok hirdették, hogy minden egyes szökevény nyomravezetője 50.000 rubel pénzjutalmat kap.

Fenti vallomásomra bármikor hajlandó vagyok esküt is tenni.

T. J.

Péter Gábor főhóhér „amerikai” fejedáosztársa talán épp ekkor nyugtatott meg egy vele véletlenül összekerült magyar író:

— Amíg a bölcs, öreg Rákosi otthon van, addig nem történhetik nagyobb baj.

Hát persze, hogy nem is történt. Hiszen amíg az OSS fejedáoszt egyetlen központi problémája volt a magyarországi zsidó kérdés, addig a keleti rabszolgavadászok, a demokráciák szövetségesei és a nürnbergi ítélőbírák, a Rudenkok s a többiek Kelet felé deportálták a magyar százezreket.

De ezek a százezrek magyarok voltak s felesleges volt az ő sorukkal nyugtalanítani a világot.

MÁRTÍR MAGYARORSZÁG

Ha valaki le akarja mérni a magyar tragédia súlyát, nagyságát, annak elég a magyar miniszterelnökök sorsára gondolni.

Gróf Batthyány Lajost, az első felelős magyar miniszterelnököt 1949 október 6-án az osztrák császár profószaí lövik fejbe, miután orosz segítséggel legázolták a magyar szabadságharcot.

Gróf Tisza Istvánt, az első világháború vasemberét, aki Európa államférfiai között egyetlen volt, aki saját császár-királyával szemben is ellenezni merte a hadüzenetet, a szovjet-forradalom hírére a Kéri Pál által megszervezett bolsevista katonák lövik agyon 1918 október 31-én.

Károlyi Mihály, a „farkastorkú” szalonforradalmár elszabadítja a bolsevista ördögöt, hogy azután helyét Kun Béla kommunistáinak adja át.

Az utánakövetkező szovjetdiktátor, Kun Béla öl, gyilkol, Krimen, Spanyolországban és végül likvidálják Sztalinék, saját elvtársai.

Friedrich István, aki maga is forradalmár volt és 1919 augusztus 6-án kiverte a Várból a marxista „szakszervezeti kormányt“, a kommunisták váci fogházában hal meg.

Gróf Teleki Pál, az „ellenforradalom“ második miniszterelnöke 1941 áprilisában golyót röpít agyába, mikor látja, hogy a háromhatalmi egyezmény következtében Magyarország belesodródik a második világháborúba.

Gróf Bethlen István, aki tíz éven át volt a „konszolidáció“ miniszterelnöke, Moszkva mellett szovjet deportációban hal meg.

Gömbös Gyula titokzatos betegségben hal meg, éppúgy mint Darányi Kálmán.

Utódját, Imrédy Bélát, akit Teleki Pál előz meg — a kommunisták végzik ki 1946 február 28-án.

Bárdossy Lászlót, aki Telekit követi a miniszterelnöki széken, ugyancsak a kommunista népbíróság löveti agyon 1946 január 17-én.

Kállay Miklós száműzetésben él.

Sztójay Dömét halálra ítélték és kivégezték.

Szóllósy Jenőt halálra ítélték és akasztófán végezték ki.

De tekintsünk tovább azokra is, akiket a magyar nemzet semmiként nem fogad el „mártírjainak“.

Dálnoki Miklós Béla, aki 1944 október 15-én átfut az oroszokhoz és a népidemokrácia első miniszterelnöke lesz, legnagyobb valószínűség szerint öngyilkos lett.

Nagy Ferenc, aki híven kiszolgálta a Szovjetuniót, mint aktív miniszterelnök külföldre szökött.

Magyarország két bolsevizálója, Rákosi és Gerő, a szabadságharc elől futnak a Szovjetunió ölelő karjai közé.

Nagy Imre, az 1956-os szabadságharc miniszterelnöke szintén akasztófán végzi életét.

Még megdöbbenőbb, ha a nemzetsorsot az első világháború óta eltelt korszak államfőinek sorsán keresztül mérjük le.

IV. Károly, az utolsó megkoronázott magyar király, a lequetiói száműzetésben hal meg.

Horthy Miklós, Magyarország 25 éven át volt kormányzója a portugáliai Estorilban mint száműzött hal meg.

Utódja, Szálasi Ferenc, az utolsó törvényes magyar államfő, akasztófán fejezi be hősi életét.

És Tildy Zoltán, a „palástos hóhér“, a magyar népköztársaság első elnöke és Magyarország elsőszámú sírásója, ma a kommunista börtönök rabja.

Azonban mi lett magának a magyar népnek a sorsa? A névtelenké, a kis embereké, munkásoké, parasztoké, felvidéki vagy dél-

vidéki magyaroké, akiknek legfeljebb annyi bűnük volt, hogy egy szál virágot dobtak a Felvidékre, Erdélybe, Délvidékre bevonuló magyar csapatok lábai elé.

Az OSS-hóhérok nem írnak arról, hogy Márton Áron erdélyi püspök nemcsak Imrédy Bélának, Sztójay Dömének írt keserűhangú levelet, amelyben a zsidó deportáció ellen tiltakozott.

Márton Áron püspök azonban írt más levelet is. Ezt azonban nem közli Himler, mert itt már csupán a magyarság deportációjáról írta ugyanez a Márton Áron püspök. Írta pedig dr. Gróza Péter román kommunista miniszterelnöknek, midőn ugyanolyan tiszteletreméltó bátorsággal védte meg saját magyar népét, mint a németek rendeletére deportált zsidóságot.

Ebből a levélből csupán a fontosabb részleteket ragadjuk ki:

„A román kormány elrendelte a magyarság vezetőinek internálását. A rendelet végrehajtásaképpen a hatósági közegek több-ezer magyart fogtak össze és hurcoltak emberkínzásszámba menő különböző légerekbe. Egyéni internáláson kívül az egész magyarságot lakóhelyére internálták egy másik rendelettel, amely úgy intézkedett, hogy a magyarok speciális belügyminiszteri rendelet nélkül nem mehetnek egyik helyiségből a másikba... A megrémült és védelem nélkül álló magyar lakosságot azzal biztatták, hogy mentesítik a rekvirálásoktól, fiaikat a behívásoktól stb., ha valamegyik román vallásra áttérnek. A csendő-rendő-r-terror mellett külön csapásként jelentkeztek az úgynevezett Maniu-gárdák. Fegyveres bandák portyáztak a falvakban. A magyar lakosságot verték, fosztogatták. Ezek a bandák a harcoló hadsereg nyomában bevonultak Északerdély magyar lakta területeire s ott már nemcsak fosztogattak, hanem gyilkoltak s hajmeresztő kegyetlenségek sorozatát követték el, terror alatt tartva egész vidékek lakosságát. A magyarellenos román támadás legnagyobb sikerét azáltal érte el, hogy a városokról és falvakról Északerdélyben a békés magyar földművesek, munkások, értelmiségiek ezreit vitte el mint 'partizánokat' az óromániai és oroszországi táborokba. Ennek a gyűlöletszításnak és a román vérengzésnek nem a román belátás vetett véget, hanem az orosz hadsereg parancsnokságnak az a rendelkezése, amellyel 1944 november elején Északerdély területéről kiharcolta a román fegyveres alakulatokat és az oda visszatért román közigazgatást.”

A földkerekségén nem igen akad világosfejű magyar, aki hisz a „magyar háborús bűnösök” létezésében addig, amíg szabadon jár-nak a második világháború igazi bűnösei. Lidice nem bűn addig, amíg meg nem torolják Nagydobronyt, Újvidék nem az emberiség ellen elkövetett vétek, amíg Tito ott ülhet a népek tárgyaló aszta-

lánál és a német KZ is csak annyiban bűn, mint a bur háborúban éhenhalasztott 26,700 KZ-be internált bur asszony és gyermek halála, akiknek emlékműve ma ott áll Pretóriában. A koncentrációs táborokat nem a magyarok és nem a németek találták ki. Ott álltak azok már 1917 óta a dicsőséges Szovjetunió területén. Ott álltak az amerikai AFL adatai szerint 12 millió rabbal, hátuk mögött hatmillió éhenhalasztott ukrán kulákkal, a sztalini tisztogatások tarkónlőtt millióival.

Keresztényi alázattal ismerjük be azt a bűnt, amely a magyar lelkiismeretet — vagy inkább a magyar sorsot — terheli. De addig mégsem hiszünk se Szálasi, se Bárdossy vagy akármelyik magyar „háborús bűnös” bűnében, amíg nem ülnek egy új Nürnbergben a vádlottak padján a katyni gyilkosok, annyi százezer magyar deportáltatói, Benes csehei, akik német egyetemi tanárok eleven testéből gyújtottak fáklyát a világ legnagyobb demokratájának tiszteletére. Nem hiszünk semmiféle magyar bűnben, amín nem állnak bíróság elé a légiháború büntetesei, a 12 millió német potsdami kiutasítói, a kollektív bűnösséget hirdető próféták.

Amit látunk, hiszünk és vallunk, az a magyar mártírok közös hitvallása. Aki a nagy világégés után tizenhárom évvel még mindig a gyűlölet tűzcsóvját akarja széthinteni az új, soha nem látott veszély előtt álló még szabad világban — legyen az illető Kruscsov vagy az amerikai OSS magyar osztályának vezetője — az a bolsevizmus úttörője és a népek békéjének ellensége.

Mi úgy érezzük, hogy elérkeztünk ahhoz az időponthoz, hogy végre kiszabaduljunk a gyűlölet lobogásának forgatagából. A népek és fajták egymásközi megbékélése a bolsevizmus elleni keresztes-hadjárat legbiztosabb fegyvere. Magyarország roppant szenvedések árán elérkezett erre a magaslatra. Harmincezer halott élén figyelmeztette a világot az új veszedelemre és az októberi forradalom óriási áldozatával a mártírnemzetek dicskoszorúját érdemelte ki a világtól.

Magárahagyott — árva Magyarország.

Nemcsak a szerzők, de az egész emigráns magyarság érezte, hogy már régen összefogó munkában kellett volna beszámolni valakinek a második világháború utáni magyar szenvedésekről. Ezt a kíváncsiságot még külön aláhúzták azok az újságcikkek, füzetek és könyvek, amelyek kivétel nélkül a magyarországi zsidóság veszteségeit és fájdalmait tárgyalták s amely írások azt a hamis látszatot keltették az olvasóban, hogy magyar vonatkozásban a második világ háború kizárólag zsidó sebeket ütött a Duna-Tisza közén.

Elismerjük, — de egyben hozzátesszük — hogy az európai és a magyar zsidóság veszteségei függetlenül a magyar hatóerőktől a hitleri Németország zsidóellenes intézkedései révén következtek be. A háború utolsó elvadult fázisában mindkét oldalról olyan atrocitások történtek, amelyek szembehelyezkedtek a keresztény kultúra alap gondolatával és ezért a legsúlyosabban elítélendők. De ezen dolgokat — sőt azok legsúlyosabb részét — a magyarság, illetve a magyarság utolsó vezetőinek a számlájára írni olyan bűn és felelőtlenség, amelyek hangoztatói egy vonalra süllyednek a legkegyetlenebb Gestapo és NKDV ügynökökkel. Magyarországon sohasem voltak tömegsírok és kollektív kivégzések. A zsidó deportációk amint azt előző fejezeteinkben részletesen kifejtettük — a német megszállás után következtek be s a mindenkori magyar kormányok igazolására legyen mondva, azokat nemcsak Horthy Miklós, de Sztójay Döme és Szálasi Ferenc is helytelenítették és tiltakoztak azok végrehajtása ellen. Himler Márton, a new yorki Schönfeld rabbi és a normálisnak már nem is nevezhető Klár Zoltán állandóan hat százezer magyar zsidó haláláról írnak. Ezt a számot már nem is nevezhetjük túlzásnak, csak legsötétebb hazugságnak. Tény az, hogy az akkori magyar kormányok megkerülésével nem 600,000, de 20,000 zsidót deportáltak Magyarországról. De ehhez a deportációhoz sem a magyarságnak, sem azok vezetőinek semmi köze nem volt, mert az akkori német megszállók saját hatáskörükben hatalmi úton intézték azt. A himleri és schönfeldi vádakkal szemben ismételtelen megállapíthatjuk: egyedül Szálasi Ferencnek köszönheti a magyarországi zsidóság, hogy a magyarországi német SS vezetőség nem deportáltatta a Budapesten összezsúfolt háromszázezer főnyi zsidóságot. De a hatszázezres számról regélők elfelejtik, hogy abban az időben a szembenálló felek egyik legfontosabb feladata a belső stratégiai védekezés volt. A hadvezetés realitása megkövetelte — nemcsak német, de angol vonatkozásban is — hogy semlegesítsék azokat a népcso-

portokat, amelyek elég apolitikusan viselkedtek azáltal, hogy nem mérték fel az erőket és ahelyett, hogy passzív türelemmel várták volna a háború végét, nyíltan is az ellenség érdekét szolgálták. A sokszáz példa közül csupán azokat a napokat idézzük, amikor elhangzott Horthy Miklós kormányzó fegyverszüneti felhívása, amely az ország ellenszenvével találkozott. Nem általánosítunk, — tehát azt írjuk — hogy a budapesti zsidóság egy része, bízva a kormányzói felhívás sikerében és a Budapesttől alig pár kilométerre álló oroszok gyors előretörésében, alig pár perccel a szózat elhangzása után utcai tüntetéseket rendezett, sőt a Népszínház-utcában és a Teleki-téren fegyveres támadásba ment át az ott tartózkodó német csapatok és a szovjetellenes háború folytatását kívánó magyar csapategységek ellen. Budapest ebben az időben már frontváros volt s így természetes, hogy a megtámadottak a hadijog alapján vettek elégtételt.

Ha a könyv egyes fejezeteiben kénytelenek vagyunk foglalkozni az abban szereplő egyének zsidó származásával, ezt nem azért tesszük, mintha antiszemiták volnánk, — mert nem vagyunk azok — hanem csupán azért, mert erre kötelez bennünket az a bizonyos másik oldal, amely pontosan számontartja — sőt súlyosbító körülménynek állítja be — a velük nem ugyanazt a nézetet valló férfiak és politikusok származását. Szálasi Ferenc neve mellől soha nem felejtik el odaírni a tényeket egyáltalán nem fedő Szaloszian jelzöt. Imrédy Béláról ezer és egyszer megírták és elmondották — sőt külön bűnéül tudták be — egyik dédnagyszülője állítólagos zsidó származását. Állandóan csak úgy írtak: Ruszkay-Ranczenberger, Szöllősy-Naszluhac, Beregffy-Berger — de ugyanakkor antiszemita vádaskodásnak veszik, ha megemlíti valaki, hogy a Magyarországot tönkretévő moszkovita hatosfogat mindegyik tagja zsidó volt, amint egyébként az ugyancsak zsidó származása és így antiszemitizmussal egyáltalán nem vádolható Ignótus Pál is több ízben megírt. Az sem a magyarság, illetve nem a magyar krónikások bűne, hogy az ÁVO felső vezérkara úgyszólván kivétel nélkül mind zsidó volt. Nem vehetik rossz néven azt, a történelmi tényt sem, hogy az 1919-es magyar köztársaság huszonegy népbiztosa közül tizenheten a zsidóságot képviselték. De hogy a magyarságtól — és így mitőlünk szerzőktől is — mennyire távol áll a brutalitás és módszereiben nem európai antiszemitizmus, azt legjobban bizonyítja, hogy az októberi magyar forradalom miniszterelnökét, a galádul kivégzett Nagy Imrét, az egész magyar nemzet származása ellenére is magyar áldozat-

ként tiszteli. Az októberi forradalomban Nagy Imre származásából senki sem csinált zsidókérdést, mert úgy viselkedett a Moszkvában eltöltött évtizedek után is, ami méltán kiérdemelte a magyar nép megbecsülését.

Tudjuk, hogy a könyvben közölt megdönthetetlen adatok alapján talán agyonhallgatják e könyvet azok, akik ebben az írásban szerepelnek. Lehet, hogy azzal a politikával fogadják ezt is, mint az oxfordi és az edinburghi egyetemek tanárának M. C. Macartneynek a könyvét. Agyonhallgatják. Pedig Macartney nem volt se náci, se kommunista, de még magyar sem s olyan szenvtelen és hűvös tárgyilagossággal — akarva, nem akarva — szolgáltatott igazságot a magyarságnak, amiért az egész magyarság háláját megszolgált. De lehet az is, hogy a szerzők elleni személyes rágalmozásokon túl újabb nyilas bitang sajtóterméknek, nácikelevénynek, fasiszta rágalomnak kiáltják majd ki a könyvet azért, mert megírta, hogy: így történt, ez az igazság.

És még egyet. A bolsevizmus, illetve a katonai hatalmában megerősödött Szovjet politikai vonalvezetése az egész szabad világot veszélyezteti. Azok a mártírságukban is megrálgalmazott magyar politikusok, akiket a himlermártonok modern Patroklosként még a sírjukban sem engednek pihenni, nem ma, hanem már akkor figyelmeztették a világot erre a veszedelemre, mikor a canterbury érsek a Westminster apátságban megáldotta a huszadik század egyik legnagyobb hőhérának, Sztalinnak küldött kardot. Ezek a magyar politikusok, akiket a meglódult győzelem mámorában kiadtak a szovjetorosz csizmával megerőszakolt Magyarországnak, annakidején nemcsak szűkebb hazájukat, a vérző kis Magyarországot, de azon túl egész Európát, sőt az egész szabad világot védelmezték. Az ő pörükben nemcsak a legyőzött Németországról és az oroszoknak kiszolgáltatott Magyarországról, hanem az európai biztonságról folyt a láthatatlan vita.

A Himler Mártonék által összefogott magyar politikusok pöre már régen túlnőtt a csak magyar kérdésen és európai világproblémává teljesedett. Az ő pörükben az egységes, a kollektív Európáról volt szó, amelynek országaiban — és itt olyan mindegy, hogy milyen országról folyik a vita — tudós koponyák hajoltak a tudomány fölé és Galilein, Descarteson, Newtonon, Leibnitzen, Eötvösön és Lomonosovon keresztül építették fel az európai kultúrát és nevelték az emberiséget a nemzeteken felülálló egyetemes gondolatokra.

A magyar vérbíróságok előtt lefolyt pörök során arról az Európáról volt szó, ahol szellemi síkon nincsenek nagy és kis nemzetek, hanem ahol minden nemzet egyaránt teljesíti kötelességét a nagy

európai gondolat jegyében. A perek kulisszája mögött nem volt szó a nagy Angliáról és a kis Lengyelországról és az Európa keleti részén fekvő még kisebb Magyarországról. Ott Európáról, a szellem Európájáról, a lassan ködbevesző Pax Romana anyagon, téren és időn felülálló európai szellemiségről volt szó.

És Yaltában és Potsdamban az Európára rászabadított himler-mártonok segítségével ezt az Európát árulták el azok, akik a háború során meghirdették a félelemnélküli életet, kinyilatkoztatták az Atlanti Charta gyönyörű mondatait, de mikor megnyerték a háborút, akkor cserbenhagyták még az ő biztatásukra háborúba indult első szövetségesüket, Polóniát is. Elárulták és mit sem törődtek a kis balti államokkal, a tiszta demokráciát gyakorló parányi Lettországgal, Litvániával és Észtországgal. Aztán következett a mi kis hazánk — Magyarország.

És lassan kicsúszott a talaj az önálló, erős Európa lába alól.

Ma ott tartunk, hogyha ránézünk az euráziai térképre, akkor megijedünk, hogy a nagy demokráciák diplomatái és a szolgálatukban álló sunyi kis embertolvajok milyen kicsinnyé zsugorították össze a valamikor a Földközi-tengertől az Uralig terjedő Európát. Az új barbárság, az Európa felé megindult Ázsia határa már ott húzódik Goethe Weimarjánál és Schiller Jénájánál. A keleti végeken pedig, alig harminc kilométerre Bécs alatt, már a szovjet csillaggal díszített magyar lobogót lenget a szél.

A győztes nagyhatalmak pribékjei által kiszolgáltatott magyar államférfiak pörében Európáról — Magyarországról folyt a vita. Arról a Magyarországról, amelyet a potsdami szerződésben háborús bűnösnek minősítettek azért, mert ötvenegy napon keresztül tudott és mert ellenállni az Európa szíve felé nyomuló vörös hadseregnek, amely ha annakidején ellenállás nélkül vonul át Magyarországon, akkor nem Linznél, hanem valahol a Rajna partján találkozik az angolszász haderőkkel. És hogy ez mit jelentett volna, azt Eisenhower és Churchill bizonyára mindenkinek jobban tudják.

Jelenleg arról a Magyarországról van szó, amely a kivégzett magyar mártírok örkségeként tizenkétesztendő szovjet uralom után munkásokat, parasztokat, asszonyokat s gyermekeket küldött harcba az ötágú csillagos tankok ellen abban a reményben, hogy van még európai szolidaritás és a csillagos lobogó hazájában is tisztán lobog a szabadság zászlaja. Hitt a nagy nemzetközi politikusok biztatásának és azt gondolta, ha megindítja harcát a gigászi vörös hadsereg ellen, akkor nemcsak Európa, de Amerika is megérti a pillanatot és segítségére siet a benzines flakkakkal tankokat rohamozó tizenöt éves gyermekeknek. De a segítség 1956 november 4-én is elmaradt

és ötezer szovjet páncélos nyitotta meg a tüzet a nyolcmillió magyarországi otthonaira.

De az októberi forradalom gyökere nem a himlermártonok és társainak gyűlöletéből — hanem az általa gyilkosoknak nevezett, kivégzett magyar nacionalista politikusok véréből táplálkozott.

Himler Márton a magyar háborús főbűnösökről írott könyvét majd tizenkét évvel a megírt események lezajlása után írta. Ezen idő alatt semmit sem enyhült gyűlölete, olyannyira nem, hogy a halottak némaságával visszaélve soha ki nem ejtett szavakat és megnyilatkozásokat adott az örökre eltávozott áldozatok szájába. De lehet az is, hogy a sír felé közeledő kiöregedett embervadász azért kiabál annyira, hogy elnyomja jobbik lelkiismeretének emberi szavát.

Mert a bitófák vádolnak s az általuk elnémitott martírok dermedt hallgatásába bele kellett sikoltania védekezését akkor is, ha ez a védekezés — újabb hazugság és újabb rágalom volt...

A szerzők tisztában vannak azzal, hogy e könyv hiányos. Talán tizedrészét sem tartalmazhatja azoknak a gaztetteknek, jogtalanságoknak, amelyeket a magyar nép legjobb fiaival szemben Keleten és — sajnos — Nyugaton is elkövettek.

Hiányos e mű azért is, mert szinte sziszifuszi feladatot jelent a legkézenfekvőbb igazságok felderítése is. Nem teljes, mert köteteket lehetne és kellene írni azokról a borzalmakról, amelyek a magyarság legjobb fiait sujtották. És nem lehet teljes értékű ez a könyv, mert sok-sok eltört gerincű magyar nem válaszolt a feltett kérdésekre, mert titokzatos kezek elsüllyesztették a dokumentációkat.

A könyv szerzői mégis hálás köszönetet mondanak mindazoknak, akik e magyar dokumentáció létre jöttét adatszolgáltatással, vagy más formában elősegítették.

Elsősorban mélységes köszönet illeti Macartney Elemér professzort, aki a magyar sorsról írott ragyogó művével többet tett a magyar igazság érdekében, mint sok magyar.

A magyarság soraiból, őszinte köszönetünket fejezzük ki Szöllősy Jenőnének, vitéz ómoraviczai Imrédy Bélánének, Alföldy Gézának a Hídverők szerkesztőjének, Omelka Ferencnének, Gera Józsefnének és Mosonyi Győzőnek akik esküt helyettesítő nyilatkozataikkal segítettek az igazság felderítését. Ugyanilyen elismerés illeti ezenkívül Oláh Györgyöt, az Egyedül Vagyunk főszerkesztőjét, aki „Ítél a történelem” című cikksorozatában a magyar mártírokkal kapcsolatban a legérdekesebb adatokat tárta fel.

Ugyancsak köszönetet mondunk Szakváry Emilnek, Temesváry Lászlónak, továbbá Gömbös Ernőnek és Mester Jánosnak, az amerikai magyarság jobboldali vezetőinek, Fáy Zoltánnak, Hefty Frigyesnek, a Szabad Magyarság szerkesztőségének és mindazoknak, akik az Egyesült Államok területéről segítettek felderíteni a XX. század egyik legnagyobb magyar ellenes bűntényét.

Köszönet illeti Gyertyánfy Kornél volt prágai főkonzult, aki részletes és alapos kéziratával rendkívül súlyos bizonyítékokat szolgáltatott az amerikai ötödik hadoszlop és annak vezére Himler Márton ellen.

Meleg köszönet illeti Lits Ernőt, akinek esküalatti nyilatkozata történelmi értékű bizonyítékot szolgáltatott az 1944-es tragikus események egyik legismeretlenebb fejezetéről.

E könyv írói arra kérik a világon elszórt magyar olvasóikat, hogy ne csupán kritizáljanak, — bár a bírálatot is szívesen veszik, — hanem segítsenek újabb és újabb adatszolgáltatással, hiteles dokumentumokkal és a szemtanúk bizonyítékaival kiegészíteni ezt a szerény művet, hogy egykor hatásosan szolgálhasson az igaz magyarság, a szabad Magyarország és a magyar mártírok javára, dicsőségére.

Valahol Európában, 1958 őszén.

Fiala Ferenc

Marschalkó Lajos

III.

NÉV- ÉS TÁRGYMUTATÓ

ACZEL GYÖRGY. Zsidó származású kommunista „kulturpolitikuskus”. Négy elemi iskolája ellenére ő oktatta a magyar egyetemeken a professzorokat a marxista dialektikára. Kádár János kormányában ő lett a magyar kulturügyek legfőbb vezetője.

ANDRÁSSY-ÚT 60. A háromemeletes Andrásy-úti bérházat először a Magyar Nyilaskeresztes Párt Hungarista Mozgalom bérelte. A hatalmas épületben voltak elhelyezve a Párt osztályai és kerületi szervezetei. Szálasi Ferenc az épületet a szegedi Csillagbörtönből való szabadulása után Hűség Házának nevezte el. Az oroszok bejövetele után Péter Gábor rendőrségének lett a központi épülete. A pincéket börtönné alakították át s lassan az összes szomszédos házakat hozzákapcsolták. Hosszú évekig itt volt az ÁVO központja s mint ilyen a borzalmak háza lett. A budapestiek csak a legnagyobb rettegéssel ejtették ki a nevét.

ANDREANSZKY JENŐ. A Szálasi kormányban külügyi államtitkár.

ANTAL ISTVÁN. Jászberényi asztalosmester fia, ki határtalan szorgalmával és tudásával csinálta meg karrierjét. Többízben volt igazságügyminiszter. Mint háborús főbűnöst halálraítélték, de kegyelemből az ítéletet életfogytiglani fegyházra változtatták. A forradalom alatt otthonmaradt. Sorsa ismeretlen.

ATLANTI CHARTA. A béke egységokmánya, amelyet Churchill és Roosevelt szerkesztettek 1941 augusztus 14-én, s amely az egész világnak félelemnélküli életet ígért. A szerzők az ígérettel mind a mai napig adósak maradtak.

AUSCHWITZ. A hitlerizmus egyik leghírhedtebb internálótábor. Hogy mi az igazság az Auschwitzban történt kegyetlenkedésekről, annak kiderítése egy későbbi objektív történelembírálat feladata lesz.

ÁVO. Államvédelmi Osztály — később Államvédelmi Hatóság. **ÁVH.** A magyarországi kommunista rendszer terror rendőrsége. Orosz mintára alakult és egészen az októberi forradalomig működött. Eszközeiben nem volt válogatós és senkinek sem tartozott felelősséggel. Áldozatainak a száma több tízezer. Saját laktanyái és kivégzőtelepei voltak. Utolsó szereplése 1956 október 26-án volt, mikor az ÁVO-sok a földművelésügyi minisztérium ablakaiból végig géppuskázták az Országház téren összegyűlt tömeget. A vérengzésnek többszáz halálos áldozata volt.

BAKY LÁSZLÓ. Csendőrtiszt, majd országgyűlési képviselő. A Sztójay kormányban államtitkár volt. Az ő feladata volt a zsidótörvények végrehajtása. Budapesten végezték ki Endre Lászlóval egy napon.

BANGHA BÉLA. A katolikus magyar sajtó megteremtője, ragyogó tollú publicista és író. Baranyai Jusztinnal együtt ő alapította a Katolikus Központi Sajtóállalatot.

BARANYAI JUSZTIN. A budapesti Pázmány Péter nagytudású professzora, bencésrendi szerzetes. A Mindszenty ügyben 15 évi fegyházra ítélték. A börtönben elborult elméje.

BASCH FERENC. A magyarországi német kisebbség vezetője. (Volksbund) Himlerék kiadták és golyóáttal végezték ki Budapesten.

BARDECHE MAURICE. Francia egyetemi tanár. Hivatkozott könyvének címe: Nuremberg ou la terre promise. Paris.

BÁRDOSSY LÁSZLÓ. Magyar államférfiú, volt külügyminiszter és miniszterelnök. Kivégezték Budapesten 1946 január 17-én.

BENES EDUARD. Cseh politikus, miniszterelnök, majd a Csehszlovák Köztársaság elnöke. Masarykkal együtt ő valósította meg a Csehszlovák Köztársaságot és egyben az ő személye jelentette azt a cseh sovinizmust, amelynek végső célja a Felvidéken élő magyarság megsemmisítése volt. A második világháború után az ő nevéhez fűződnek a legkegyetlenebb magyar- és németellenes intézkedések és deportálások. A csehországi kommunista puccs őt is elmozdította magas pozíciójából és nem sokkal ezután gyanus körülmények között meghalt.

BETHLEN ISTVÁN GRÓF. Tíz éven át Magyarország miniszterelnöke. Az ő nevéhez fűződik a pengő bevezetése és a magyar pénzgységnek a megszilárdítása. Sajnos ezt a gazdasági műveletet úgy oldotta meg, ami — a magyarországi zsidó nagytőke kivételével — az egész ország elszegényedését okozta. Politikája feudális és reakciós volt és még az Apponyi-féle szociális olajcsöppekig sem ment el. Óriási érdeme azonban, hogy a megcsönkített kis Magyarországot bevezette Európába. A második világháború alatt németellenes álláspontot foglalt el, s ő tanácsolta Horthy Miklósnak a háborúból való kiugrását és az oroszokkal való megegyezést. Munkáját a Kreml nem méltányolta, Bethlen Istvánt az orosz katonai hatóságok letartóztatták és az egyik moszkvai börtönbe szállították. Ott halt meg 1948-ban.

BREHM BRUNO. Neves német író és történész. Ő írta a világ sikert aratott híres trilógiát az Osztrák-Magyar monarchia összeomlásáról.

BREST-LITOWSK. Ebben az orosz városkában kötötték meg a központi hatalmak 1918 március 3-án az akkor már kommunista Oroszországgal a különbékét.

BUDINSZKY LÁSZLÓ. A Szálasi-kormány igazságügyminisztere. Kivégezték 1946 márciusában Budapesten. Himler Márton áldozata ő is.

CAMP MARCUS ORR. Amerikai internálótábor Salzburg mellett. Himlerék innen szállították haza a magyar politikai foglyokat.

CARAFFA. Császári tábornok, aki az ellenreformáció alatt a legnagyobb kegyetlenséggel üldözte a felvidéki protestánsokat.

CHURCHILL. Angol államférfiú, a bolsevista veszély első felismerője.

CIC. Counter Intelligente Corps. Az Egyesült Államok katonai rendőrsége, amely a második világháború végén az OSS-el együtt a legsúlyosabb törvénytelenégeket követte el a legyőzött európai államokban. Az amerikai Common Sense szerint a legbolsevistább amerikai hatalmi szervezet, amely működése során együtt dolgozott a keleteurópai kommunista rendőrséggel. A CIC végezte a keleteurópai antibolsevista front felszámolását.

CORVIN-KLEIN OTTÓ. A magyarországi tanácsköztársaságnak Szamuely Tibor mellett legkegyetlenebb hódéra volt. Sajátkezüleg végezte ki az ellenforradalmi „vétségek” miatt elfogott embereket. Újabban, mint a magyar proletáriátus hőse szerepel ez a szadista-gyilkos, s a Rákosi uralom alatt több kórházat és utcát neveztek el róla.

CSÁKY ISTVAN GRÓF. Németbarát magyar külügyminiszter. Magyarország az ő külügyminiszersége alatt csatlakozott a Berlin-Róma tengelyhez. Fiatalon — gyanus körülmények között — halt meg.

CSIA SÁNDOR. A Hungarista Mozgalom egyik legrégebbi harcosa. Országgyűlési képviselő, majd 1944 okt. 16-a után a Koronatanács tagja. Politikai meggyőződését mindvégig bátran vallotta. 1946 márc. 19-én végezték ki. Himler Márton adta ki Péter Gábornak.

DACHAU. A hitleri Németország internálótáborá Bajorországban.

DESSEVFFY GYULA GRÓF. Baloldali magyar politikus. Az orosz felszabadítás után örömmel csatlakozott a szovjet magyarországi politrukjaihoz, de már 1948-ban külföldre szökött. Több éven át a müncheni Free Europe Radio magyar osztályának vezetője volt.

DILLINGER. Chikagoi gangsztervezér.

DOROGI FARKAS ÁKOS. Budapest volt polgármestere, régi fővárosi tisztviselő. Mint Himler Márton áldozatát a Szálasi-rendszerben való állásvállalásáért tízévi fegyházra ítélték, amelynek kitöltése előtt meghalt.

DÖNITZ. Német admirális, a legkiválóbb tengerészek egyike. A háború folyamán ő vezette a német tengeralattjáró harcokat. Hitler halála után rövid pár napig ő volt Németország kancellárja és mint ilyen különbéke ajánlatot tett az angolszászoknak azzal, hogy engedjék meg a német haderőnek a Szovjetországgal szembeni további harcot. Ajánlatát azonban visszautasították.

DULLES ALLAN. 1945-ben az amerikai Office of Strategie War Services vezetője. John Forster Dulles amerikai külügyminiszter testvére.

DZSERDZSINSKY. Az orosz kommunista forradalom győzelme után megalakult és a vérengzéseiről hírhedté vált Cseka rettegett főnöke. 1922 február 6-án a szervezet új nevet kapott. Ezután GPU-nak nevezték. 1934 július 10-én — főleg a külföld miatt — NKVD-re változtatták a nevét. Dzserdzsinsky működéséről a lengyel Ossendovsky ragyogó könyvet írt — „Lenin” címmel.

DÖVÉNYI NAGY LAJOS. Író és publicista. A Tarnopolból indult el című regény szerzője, miért is a gondolatszabadság megcsúfolásával kétszer halálra ítélték majd életfogytiglani kényszermunkára változtatták az ítéletet. Az októberi forradalom szabadította ki a börtönből, de otthon maradt. Kádárék újra elfogták és ismeretlen helyre deportálták.

EDEN, ANTHONY. Angol külügyminiszter majd miniszterelnök. Konzervatív párti politikus. A magyar forradalom alatt az ő intézkedésére próbálták megszállni angol és francia csapatok a Szuez-csatornát. Ezzel a cselekedettel Eden megpecsélte a magyar szabadságharc sorsát, mert az angol-francia megszállás miatt a nyu-

gati hatalmak nem avatkozhattak bele a magyar ügybe. A Szovjet unió szabadkezet kapott és továbbra is benn maradt Magyarországon, míg a nyugati megszállóknak ki kellett menniök Egyiptomból. A szuezi kaland Eden lemondását vonta maga után s teljesen vissza vonult a politikától.

EISENHOWER. (Dwight) 1890-been született. Mint az európai amerikai csapatok főparancsnoka ő vezette az 1944-es inváziót, majd ő lett a Németország ellen harcoló szövetséges haderők főparancsnoka. 1950—53 között a NATO csapatok parancsnoka volt. 1953-ban Truman után az Amerikai Egyesült Államok elnöke lett. 1958 novemberében újra megválasztották.

EMBERI JOGOKAT VÉDŐ LIGA. A tetszetős cím alatt szélső baloldali szervezet húzódik meg, amennyiben csakis kommunista stb. elítéltekért száll síkra. A magyar és németországi politikai kivételekért egyetlen tiltakozást sem jelentett be.

VITÉZ ENDRE LÁSZLÓ. Volt gödöllői főszolgabíró, majd Pest-vármegye alispánja. Végigküzdötte az első világháborút, részt vett a nyugatmagyarországi, majd később a felvidéki felkelésben. Korrekt, puritán jellemű ember volt és mindig a törvények alapján járt el. 1944-ben belügyminisztériumi államtitkár lett és az ő hatáskörébe tartozott az akkori zsidótörvények végrehajtása. 1945-ben Himler Mártonék kiadták és 1946 nyarán Baky Lászlóval egy napon a Markó-utcai fogházban kötél általi kivégezték.

ENTENTE CORDIALE. A Központi hatalmak ellen harcoló angol-francia szövetségesek közös neve. Az első világháború alatt.

EREKY KÁROLY. A legzseniálisabb magyar közgazdasági szakemberek egyike. Az oroszok bevonulása után Bécsbe ment, ahol az ÁVO-ügynökök elfogták és orosz segítséggel Budapestre hurcolták vissza. Életfogytiglani fegyházra ítélték s az embertelen váci intézetben éhhalállal végzett vele. Halála előtt pár nappal a fogház raborvosa megmérte. Súlya nem volt több 40 kilónál.

FAURE EDGAR. A nürnbergi perben Franciaország ügyésze. Később francia miniszterelnök.

FEDÁK SÁRI. A legnagyobb magyar színművésznők egyike. Híre nemcsak Magyarországon, de az egész világon elterjedt volt. Számtalanszor járt Amerikában, hol főleg a magyarlakta vidékeken aratott óriási sikert. Nemcsak a magyar színművész életet, hanem az

egész magyarságot reprezentálta. Fősikert mint a János vitéz Kukorica Jancsija aratta. Neve fogalom volt. A második világháború utolsó idejében az oroszok elől Bécsbe menekült s mivel meneküléséhez a Szálasi kormány adott teherautót, ezért Himler Mártonék az öreg 70 éves színésznőt is kiadták, mint háborús főbűnöst. A Népbíróság kilenc hónapi börtönre ítélte. Budapesten halt meg. Temetésén a terror ellenére is több mint százezer ember jelent meg. Fedák Sári kiadatása a CIC és az OSS külön szégyenfoltja marad.

FEDERREAL INVESTIGATION BURO. Az amerikai szövetségi nyomozó hatóság legmagasabb szerve. Edgar Hoover vezetése alatt legeredményesebben küzdött az amerikai kommunisták, atomkémek és defetisták ellen.

FIALA FERENC. Mérnök, ujságíró. Ő alapította az Összetartás című hetilapot, mely rövid pár hónap alatt százezres példányszámban jelent meg annak ellenére, hogy csak zárt helyiségekben volt szabad árulni. Az utolsó törvényes magyar kormány sajtófőnöke volt. Legfőbb bűne az 1919 évi Tanácsköztársaságról írott munkája volt. Hazaszállítása után halálraítélték, majd életfogytiglani kényszermunkára változtatták a büntetést. Az ÁVO börtönéből majd 12 évi fogság után a magyar forradalom szabadította ki. Ma szabad földön él.

FREE EUROPE RADIO. Fenntartja a FER Inc. A müncheni Englischer Gartenban a vasfüggöny mögötti népek számára rádióadó állomást tart fenn.

FRIEDRICH ISTVÁN. Magyar politikus és miniszterelnök. Ő váltotta le a magyar tanácsköztársaság után alakult szociáldemokrata kormányt. Ezen bűnéért 10 évi börtönre ítélték. A váci fogházban halt meg.

FUCHS, CLAUS. Angol fizikus és atomkutató. Az angliai atomkutatás eredményeit a Rosenberg házaspárhoz hasonlóan ő is átadta a Szovjetnek. 15 évi fegyházat kapott.

GAÁL CSABA. Mérnök, majd a nyilaskeresztes párt országgyűlési képviselője. Szívós kitartással végezte a párt szervezési feladatát s ezért ő is hóhérkézre került Himlerék jóvoltából.

GARBAI SÁNDOR. A Magyar Tanácsköztársaság névleges elnöke. Jóindulatú, egyszerű munkásember volt, akit Kún Bélának jóhangzású neve és magyar származása miatt tettek meg elnöknek.

Egyébként semmi hatalma és semmi beleszólása nem volt az ügyek vitelébe. Ellentétben a többi népbiztossal Garbai Sándor szegényen halt meg Párisban.

GERA JÓZSEF. A Hungarista Mozgalom egyik vezető tagja. Szálasi Ferenczel egy napon végezték ki.

GEORGHE JOHN. Román tábornok, Antonescu marshall berlini követe. Együtt tartóztatták le Bárdossy Lászlóval, akiről a legnagyobb elismeréssel ír „Automatic arrest” című könyvében.

GESTAPO. Geheime Staatspolizei. Német állami titkosrendőrség.

GÖNDÖR FERENC. Eredeti neve: Krausz Náthán. Zsidószármazású pesti újságíró. A kommun alatt Kún Béla sajtófőnöke volt, majd előbb Bécsbe, azután Amerikába emigrált, hol megindította az útszéli hangjáról ismert „Az Ember” című hetilapot. Halála után Klár Zoltán vette át a lap szerkesztését — teljesen megtartva elődje uszító és alpári hangját.

GÖMBÖS GYULA. Magyar miniszterelnök. Politikája új utat mutatott a magyar életben, de szociális elgondolásait gyanus körülmények között bekövetkezett halála miatt nem tudta megvalósítani. Meghalt 1936-ban.

GÖMBÖS ERNŐ. Honvéd százados. Gömbös Gyula magyar miniszterelnök fia. Jelenleg Ausztriában él.

GORDON RÓBERT. A független kisgazdapárt pénzügyminisztere a koalíciós kormányban. 1948-ban svájci követnek nevezték ki, de pár hét múlva a követség pénztárával együtt disszidált.

GÖRING HERMAN. Német birodalmi marsall, a hitleri Németország egyik legfontosabb egyénisége. A nürnbergi perben őt is halálra ítélték, de az ítéletet nem lehetett rajta végrehajtani, mert cellájában megmérgezte magát.

GPU. Az orosz biztonsági rendőrség elnevezése.

GROZA PÉTER. Román kommunista politikus és miniszterelnök.

GYÜJTŐFOGHÁZ. A magyar főváros határában 1896-ban épült szétosztó fogház. 1919-ben a Gyűjtőfogházban adták át a kormányon levő szociáldemokraták a kommunista Kún Bélának az ország fölötti hatalmat. Ekkor jött létre a magyarországi Szociáldemokrata Párt és a Kommunista Párt között a híres egységkormány, amely megállapította, hogy a két párt célkitűzései — teljesen azonosak.

1945-ben itt gyűjtötték össze a politikai foglyokat s a 770 személy számára készült börtönépületben állandóan 4—5000 ember selymldött a legembertelenebb viszonyok közepebbe. A Gyűjtőfogház területén álló hirhedt Kisfogházat titkos börtönné alakították át és ugyancsak ott folytatták le a kivégzéseket is. A fogház északi oldalának a fala előtt állandó használatul 6 bitófát állítottak fel.

HAIN PÉTER. A magyar királyi államrendőrség politikai osztályának vezetője. Kivégezték Budapesten 1946 nyarán.

HATOS FOGAT. Így nevezték a Magyarországra visszatért moszkvai politikusokat akik majd egy évtizeden át korlátlan urai voltak az országnak. A hat moszkovita a következő volt. Rákosi Roth Mátyás, Gerő Ernő, Farkas Mihály, Révai József (Kahana Mózes), Péter Gábor, Vas-Weinberger Zoltán. Nyilván véletlen, mind a hatan zsidó vallásuak.

HAYNAU. Az 1848/49-es szabadságharc után az ő kezében volt letéve a végrehajtó hatalom és az ő nevéhez fűződik a szabadságharc felszámolása. Többszáz halálos ítéletet hozott. Mellékneve a „bresciai hiéna”, mivel Olaszországban is hasonló módszerekkel dolgozott.

HELLEBRONTH VILMOS. Altábornagy és a Szálasi kormány minisztere. Őt is kiadták és pere után halálra ítélték. Lejátszották vele a kivégzési paródiát s pár pillanattal a kivégzés előtt közölték vele, hogy kegyelmet kapott.

HENNEY ÁRPAD. Altábornagy, majd a Szálasi kormány minisztere. Az egyedüli Szálasi miniszter, aki nem állott a Népbíróság előtt. Jelenleg Ausztriában él. A hungarista szórványok vezetője.

HERCZEG FERENC. Író és drámaíró.

HIMLER MÁRTON. Az oroszok elől Nyugatra menekült magyar politikusok és egyéb polgári személyek elfogatásával megbízott magyarországi zsidószármazású fejedő. Némcsak azokat fogta el és adta ki a bolsevista Magyarország vezetőinek akik rajta voltak az akkori magyar kormány által és elég tág lelkiismerettel összeállított háborús főbűnös listán — hanem mindenkit akit a magyar kommunista rendőrség kikért. Az alája tartozó szervezet nem elégedett meg a háborús bűnösök összefogásával, hanem azon túlmenően azokat minden értéktárgyuktól megfosztotta illetve formálisan kirabolta. Ezen visszasságok miatt már 1945 novemberében az egész Himler-gangot leváltották és maga az amerikai nyilvánosság is súlyosan elítélte Himlerék tevékenységét. 1958-ban Himler Márton

könyvet írt és adott ki New Yorkban „Igy néztek ki a magyar nemzet sírásói” címmel, mely könyv a szerző szerint „a magyar háborús bűnösök amerikaiak előtt tett vallomásának hiteles szövegét” tartalmazza. A Himler áldozatok közül életbe maradtak egyöntetű megállapítása szerint a jegyzőkönyvek legnagyobb része — Himlerék utólagos igazolására történt közönséges hamisítvány. A könyvben szereplő tények egyáltalán nem fedik a valóságot.

HIMMLER, HEINRICH. A német Gestapo vezetője. Az ő nevéhez fűződnek az Oroszországban végrehajtott kegyetlenkedések és tömegmészárlások. Hitlertől teljes szabad kezet kapott s ezen jogával számtalan esetben visszaélt. Elfogatása után öngyilkosságot követett el.

HINDY IVÁN. Tábornok, Budapest védője az 1944-es ostrom alkalmával. Kivégezték Budapesten 1946 augusztus 26-án.

HITLER ADOLF. A német nemzeti szocializmus elindítója és a Harmadik Birodalom Führerje. A háború utolsó napjaiban öngyilkosságot követett el.

HÓMAN BÁLINT. A Magyar Nemzeti Múzeum volt igazgatója, hosszú éveken át vallás- és közoktatásügyi miniszter s az új magyar történelemírás egyik legnagyobb egyénisége. Európai hírű tudós, aki lényegében sohasem foglalkozott aktív politikával. Mint Himlerék áldozata került vissza Magyarországra, ahol a legnemtelenebb vádakkal illetve életfogytiglani fegyházra ítélték. A börtön megpróbáltatásait olyan türelemmel viselte, ami csak a nagy szellemek tulajdonsága. Tekintve, hogy miniszter volt, őt is különleges elbánásban részesítették, minek következtében 1952 őszén a váci fegyház emberepusztító kórházában meghalt.

HORTHY MIKLÓS. Magyarország kormányzója 1920—1944-ig.

HUBAY KÁLMÁN. Ujságíró és politikus. 1946 nyarán kötél által végezték ki Nagy Ferencék. A miskolci Magyar Jövő című lapnál kezdte pályafutását, majd rövidesen Pestre került, hol Gömbös Gyula őt bízta meg a Függetlenség című lap szerkesztésével. 1938-ban csatlakozott Szálasi Ferenc mozgalmához, kinek első helyettese lett. Ugyancsak ebben az évben Lovasberényben országgyűlési képviselővé választják meg s ettől fogva a magyar parlamenti élet egyik legsűrűbben szereplő tagja marad. A leggyűjtőbb hatású magyar szónokok egyike volt. Kivégzése teljesen ellenkezett a jacksoni pontokkal, mert írásai miatt juttatták bitófára gyilkosai.

IMREDEY BÉLA. Magyar miniszterelnök. Kivégezték Budapesten 1946 február 28-án.

JACKSON. Az Egyesült Államok legfőbb bíróságának, majd a nürnbergi bíróságnak az elnöke.

JANKÓ PÉTER. A leghírhedtebb népbíróvási tanácselnök. Ő vezette a Szálasi tárgyalást is. Egyáltalán nem szégyelte bevallani, hogy a fontosabb politikai perek ítéleteit már a tárgyalás előtt megkapta s a perek maguk tulajdonképpen csak színjátékok voltak. Az általa vezetett népbíróvási tanács többszáz halálos ítéletet hozott. A másik vérbíróvási tanácsnak Tutsek volt az elnöke. Aki a Tutsek vagy a Jankó tanács elé került az elkészülhetett a halálra.

JÁNY GUSZTÁV. A második magyar hadsereg parancsnoka. Kivégezték a kőbányai Gyűjtőfogházban.

JAROSS ANDOR. Felvidéki magyar politikus, a csehszlovák majd a magyar parlament tagja. A Sztójay kormányban rövid ideig belügyminiszter volt. Ezért Himler Mártonék kiadták s agyonlőtték a Markó-utcában.

KÁDÁR JÁNOS. A magyar kommunista párt főtitkára, volt belügyminiszter, majd az októberi forradalom után miniszterelnök. Az ő nevéhez fűződik az októberi forradalom gyalázatos felszámolása.

KÁLLAY MIKLÓS. Szabolcsi földbirtokos, földművelésügyi miniszter, majd miniszterelnök. A régi magyar érdekpolitikusok mintaképe. Eladósodott szabolcsi birtokát minisztersége alatt mentesítette az adósságok alól. Mint miniszterelnök nyíltan is hirdette a Kállay-kettős politikáját. A nyilvánosság előtt németbarát volt, de ugyanakkor a harcoló hadsereg háta mögött az ellenséggel tárgyal, miért is a németek az ország megszállása után le akarták tartóztatni, de a nyomozók elől a török követségre menekült. Jelenleg Amerikában él és egyik vezetője az emigrációban élő reakciós klikknek.

KÁROLYI MIHÁLY GRÓF. Az első világháború után megalakult magyar köztársaság elnöke.

KATONA JENŐ. Mint katolikus újságíró kezdte működését s azután a Rákosi Mátyásék hitvány kiszolgálója lett. Ő vezette Boldizsár-Bettelheim Ivánnal együtt a Mindszenty bíboros elleni sajtóhadjáratot. Szabó Dezső egyik írásában a magyar zsurnalisztika sunyilelkű Plutójának nevezte.

KASSAI FERENC. A Szálasi-kormány propagandaminisztere Kivégezték Budapesten 1946 nyarán.

KEMÉNY GÁBOR BÁRÓ. Kemény Zsigmond erdélyi fejedelem leszármazottja. Egyik előkészítője volt az október 15-i hatalomátvételnek s a Szálasi-kormányban a külügyminiszteri tisztelet töltötte be. Kivégezték.

KÉRI PÁL. (Eredeti neve Krammer.) Zsidószármazású budapesti újságíró. Az Est-lapok belső munkatársa volt s ő szervezte meg a későbbi kommunista hadügyi népbiztossal — Pogány Józseffel Tisza István gróf meggyilkolását, amelyet úgy tüntettek fel, mint a magyar nép bosszúját. A lefolytatott tárgyalások beigazolták, hogy a gyilkossághoz a magyar népnek semmi köze sem volt.

KERESZTES-FISCHER FERENC. Volt belügyminiszter, a fejedelmis magyar reakció megtestesítője. Himler Mártonék őt nem adták ki, mert híres volt filoszemitizmusáról. Ausztriában halt meg.

KISS FERENC. Színművész, a magyar színészakadémia volt elnöke. Őt is mint háborús főbűnöst szállították haza repülőgépen. A népbíróság 7 évi börtönre ítélte, amit le is ült. Utolsó börtönévében elveszítvén régi önmagát, csúnya szerepre vállalkozott, minek jutalmul szabadulása után megengedték, hogy ismét színpadra lépjen.

KISSZÁLLÓ. A kőbányai Gyűjtőfogház területén emelt kis fogházépület, melyet az ÁVO mérnökirodának rendezett be, ahol a letartóztatott mérnökök ingyen dolgoztak.

KLÁR ZOLTÁN. Hírhedt budapesti újságíró és a Társadalmunk című zsaroló hetilap főszerkesztője. Jelenleg New Yorkban él és ott szerkeszti a kommunista Göndör Ferenc által alapított Az Ember című zuglapot.

VITÉZ DR. KOLOSVÁRY-BORCSA MIHÁLY. Újságíró, az Országos Magyar Sajtóakadémia elnöke, a Függetlenség című napilap főszerkesztője. Az ő nevéhez fűződik a magyar revolver-sajtó megrendszabályozása, amely tényként a megrendszabályozott körúti újságírók nem bocsátották meg neki s mikor a népbíróság elé került, akkor a pesti zugsajtó kávéházi alakjai a fejét követelték. A Népbíróság először életfogytig tartó kényszermunkára ítélte — de ez nem volt elég. A zsidószármazású Vásárhelyi Ferenc szerkesztette Képes Figyelő c. hetilap új tárgyalást és új ítéletet követelt. A követelésnek Ries István eleget tett, megsemmisítette az ítéletet és az új tanács a miniszteri utasításnak megfelelően Kolosváry-Borcsa

Mihályt halálra ítélte. Az ítéletet 1946 december 6-án hajtották rajta végre.

KOVARC EMIL. Ludovika akadémiai tanár, tiszt, majd a Szálasi-kormány minisztere. Őt nem fogták el Himler Mártonék, de önként jelentkezett a kommunista hatóságoknál, hogy társai sorsában osztozzon.. Kivégezték Budapesten.

KUN BÉLA. Eredeti neve Kohn Béla. Fiatal korában a kolozsvári munkásbiztosító pénztár alkalmazottja volt, ahonnan sikkasztás miatt elbocsátották. Az első világháború alatt orosz hadifogságba esett, résztvett az orosz bolsevista forradalomban és Lenin utasítására hazajött és megalakította a Magyarországi Kommunista Pártot. A Károlyi-kormány 1919 januárjában izgatás miatt letartóztatta, de a szociáldemokrata párt kívánságára 1919 március 20-án a Budapest-kőbányai Gyűjtőfogházban átadták neki, illetve a kommunista pártnak a hatalmat és Kun Béla másnap — március 21-én — proklamálta a Magyar Tanácsköztársaságot, amely egészen 1919 augusztus elsejéig tartott.

KUNDER ANTAL. A legeredményesebb magyar kereskedelmi miniszterek egyike. Az ő minisztersége alatt érte el a magyar külkereskedelem a legjobb eredményt. Mint a Sztójay-kormány tagját háborús főbűnösnek minősítették és Himler Márton őt is kiadta a magyar kormánynak. Népbíróági tárgyalásán halálra ítélték, majd életfogytiglani „kegyelmet” kapott. Az októberi magyar forradalom a mária-nosztrai pokolból szabadította ki. Jelenleg Braziliában él.

KRUSCSOV vagy Hruscsov. Szovjetorosz politikus, az orosz KP főtitkára és miniszterelnök.

KZ. Koncentrációs Lager.

LAKATOS GÉZA. Vezérezredes. Horthy Miklós kormányzó utolsó miniszterelnöke. 1944-ben mint miniszterelnök, felvette a kapcsolatot a Szovjetunió kormányával és pontos tervet dolgozott ki a szövetséges német erők háttámadására. Tervét azonban a magyar vezérkar megghiúsította. A népbíróság elé került jobboldali politikusok tárgyalásain többször kihallgatták és minden egyes alkalommal a legsúlyosabban vallott ellenük.

LANDESGERICHT. Az osztrák tartományok bírósága. A bírósági épülettel van összeépítve a fogház a vizsgálati foglyok számára.

Ilyen volt a salzburgi Landesgericht is, ahová 1945-ben a magyar politika menekülteket összegyűjtötték.

LUDOVICA AKADEMIA. 1808-ban alapított és Ludovika fő hercegnőről elnevezett katonai főiskola Budapesten az Üllői-úton. Egészen 1944-ig itt képezték ki a magyar honvédség tisztjeit. A kommunista uralom alatt Kossuth Akadémiának keresztelték át.

C. A. MACARTNEY. A második világháború előtt a budapesti Pázmány Péter Tudományegyetem angol lektora volt és több mint egy évtizedig élt Magyarországon. A magyarság európai hírnév szülője. Jelenleg az oxfordi és edinburghi egyetemek történelem tanára. 1958 tavaszán az edinburghi egyetemi nyomda kiadásában jelent meg „October fifteenth” című kétkötetes munkája a modern Magyarország történelméről.

MC CARTHY JOSEPH. Amerikai szenátor, aki az Amerikaiellenes Tevékenységet Vizsgáló Bizottságot vezette éveken át. Több mint kétezer veszedelmes kommunista és atomkém leleplezése után fiatalon meghalt. Egyes amerikai lapok szerint titokzatos kezek tették el láb alól.

MAFIR. Magyar Film Iroda.

MAJOR ÁKOS. A régi m. kir. honvédség volt hadbíró századosa, majd a koalíciós kormány leghírhedtebb államügyésze. Ő vezette a volt keretlegények ellen lefolytatott Oktogon-téri pört, melynek során a vádlottakat az ő utasítására az Oktogon-téri villanylámpaoszlopokra felakasztották. Miután elvégezte székelyteljes munkáját, a kommunista Párt félreállította. Állítólag a párttisztogatások során kivégezték.

MÁLNÁSI ÖDÖN. Neves történész és több kiváló történelmi munka szerzője. Himler Mártonék a jacksoni öt pont ellenére is kiadták s a népbíróság hétévi fegyházbüntetésre ítélte. Az októberi forradalom alatt Nyugatra ment és Amerikában akart letelepedni, de az ottani magyar zsidóság ezt megakadályozta és az amerikai hatóságok visszaszállították Wienbe.

MÁRIA NOSZTRA. Kisközség Nógrádmegyében. A régi alig százszemélyes női börtönt hatalmas börtönerődde építették át, ahol a váci börtönhöz hasonló állapotok uralkodtak.

MÉHELY LAJOS. Egyetemi tanár, a fajbiológia világhírű tudósa. 94 éves korában halt meg a váci börtön szalmazsákján.

MHBK. Magyar Harcosok Bajtársi Közossége. A Nyugatra menekült magyar honvédség tagjai által alakított világszervezet. Tagjai sok értékes írással járultak hozzá a magyar probléma megismeréséhez.

MATOLCSY MÁTYÁS. Magyar politikus és az agrárreformok legeredményesebb harcosa. A zsidó birtokokról írott cikkei miatt tízévi fegyházra ítélték. A Gyűjtőfogházban halt meg.

MILOTAY ISTVÁN. Bartha Miklós mellett a legnagyobb magyar publicisták egyike. Az Új Nemzedékben, majd a Magyarság, később az Új Magyarság című napilapokban megjelent írásai korszakalkotók voltak. Ragyogó stílusban megírt vezércikkei a legkeményebb kritikát tartalmazták a maradi Magyarország vezetőiről. Világosan látta a Horthy-rendszer alatti társadalmi berendezkedés hibáit és azokon túlmenően — annak bűneit is. Az ő nevéhez fűződik a jobboldali hírlapirodalom megteremtése. A második világháború összeomlása után a biztos halál elől külföldre ment s jelenleg Svájcban él.

MINDSZENTY JÓZSEF. Magyarország hercegprímása. 1948 karácsonyán letartóztatták, majd életfogytig tartó börtönre ítélték. A forradalom kiszabadította, de a visszatért orosz haderő elől az amerikai követségre menekült.

MITCHENER. Amerikai író, az Andaui híd című világsikert aratott könyv szerzője. A könyv tárgya az 1956. évi magyar forradalom.

MORGENTHAU HENRY JR. A roosevelti Amerika szürke emnenciása. Ő volt a sugalmazója az úgynevezett morgenthau-i doktrínának, amely örökre meg akarta szüntetni a német nagyipart. Az amerikai zsidó nagykapitalizmus vezetője.

MOSLEY. Az angol jobboldali mozgalmak vezetője.

NAGY FERENC. Magyar miniszterelnök és politikus. A háború után leglelkesebb propagálója volt az oroszokkal való együttműködésnek és karrierje érdekében ő vezette a jobboldali politikusok elleni véres hajszát. Mint aktív miniszterelnök szökött meg az országból. Jelenleg Amerikában él.

NAGY IMRE. Kommunista politikus. Az októberi forradalom miniszterelnöke. Becsületes, tisztalelkű idealista volt. Ismeretlen helyen végezték ki 1958 nyarán.

NYÁRÁDI SCHEIDL MIKLÓS. Rákosi Mátyás pénzügyminisztere. 1948-ban disszidált.

NYILASKERESZTES PÁRT, HUNGARISTA MOZGALOM. A Szálasi Ferenc által alapított Hungarista Mozgalom politikai vetülete volt a Nyilaskeresztes Párt. Szálasi elítéltetése után Hubay Kálmán vette át a Párt vezetését és ő folytatta le az 1939. évi utolsó nemzetgyűlési választásokat, amelynek során a mozgalom ötvenegy képviselőt hozott be a parlamentbe. Az akkori eredmények a választási furfangnak megfelelően nem fejezték ki híven az erőviszonyokat, mert számbelileg a Nyilaskeresztes Párt az összes szavazatok 43 százalékát kapta. A kommunisták által történt „felszabadítás” után a párt tagjait vogelfreinek nyilvánították és a törvénytelen eszközök igénybevételeivel irtották őket.

NWD. Az orosz titkosrendőrség neve.

OFFICE OF STRATEGIC SERVICES. Az Egyesült Államok offenzív és defenzív szolgálata, amely a háború alatt a semleges Svájcban működött.

OLÁH GYÖRGY. Molotay István egyik tanítványa. Az Egyedül Vagyunk c. hetilap szerkesztője. Írásait műveltség, tudás és alaposág jellemezték. Jelenleg Délamerikában él.

ORDASS LAJOS. Evangélikus püspök. Hosszú éveket töltött a váci pokolban a magyarországi viszonyokat tárgyaló beszédei miatt.

ÖTÖDIK HADOSZTÁLY. A spanyol polgárháború alatt keletkezett elnevezés, amely az ellenség számára dolgozó front mögötti ügynökök ténykedését jelenti. Eredetileg Francisco Franco generális mondotta a négy hadoszlopban Madrid felé törő nemzeti csapatok előtt, hogy Madridban a nacionalista gondolatért harcol az oda bezárt ötödik hadoszlop is.

PÁLFFY FIDÉL GRÓF. Mint katolikus politikus kezdte pályafutását s már a harmincas évek közepén egyik vezető egyénisége volt a jobboldali mozgalmaknak. A Szálasi-kormányban a teljes politikamentes földművelésügyi tárcát vállalta. ÓrOLA mondotta a nép-

bíróági tanács elnöke, Bojta-Burger Béla, hogy „Pálffy Fidél semmit sem csinált, mégis felakasztottuk“.

PÁGER ANTAL. Színész. A háború után Argentínába emigrált, de 1956-ban hűségnyilatkozatot tett a magyar kommunista kormánynak és visszatért Budapestre, ahol főleg kommunista hősöket alakít — Kiss Ferenchez hasonlóan.

PAPEN. Volt német birodalmi alkancellár s évtizedeken át a német külügy egyik legtevékenyebb alakja. A nürnbergi perben felmentették.

PÉTER GÁBOR. Tulajdonképpen Auspitz Benjáminnak vagy Eisenberger Benőnek hívták. Pesti proletár zsidók gyermeke. Ő volt az ÁVO megszervezője, mire a megbízatást Berijától, illetve magától Sztalintól kapta. A legszélsőségesebb sztalinista vonalat képviselte, miért is Sztalin halála után leváltották és még a Rákosi-uralom alatt vád alá helyezték és életfogytiglani fegyházra ítélték az ő parancsára végrehajtott jogtalan gyilkosságok ezrei miatt. Büntetését azonban nem töltötte le, mert az októberi forradalom alatt barátai segítségével a Szovjetunióba ment. 1945—46-ban Andrássy-úti hivatalában több ízben meglátogatta a magyarság véreskező hóhérát az amerikai OSS ezredese, Himler Márton és együtt beszéltek meg, hogy Himlerék kiket adnak ki Péter Gábornak.

PFEIFFER ZOLTÁN. Kisgazdapárti képviselő, majd igazságügyi államtitkár. Eleinte egy követ fújt a kommunistákkal, majd a nagy kiábrándulás idején ő is Nyugatra szökött pártvezéreihez hasonlóan.

PROHÁSZKA OTTOKÁR. Székesfehérvári püspök s a szociális katolicizmus lánglelkű szónoka. A századfordulón olyan bátor szavakkal kel ki a társadalmi igazságtalanságok ellen, hogy emiatt egyes írásait a hivatalos Egyház is indexre tette. Ő vetette fel politikai síkon először a Hungarista gondolatot. A magyar lelkiségre gyakorolt hatása vetekedik Pázmány Péterével. A budapesti Károlyi-kertben emelt bronzszobrát 1945-ben Faludi György író vezetésével a kommunista ifjúmkások csürhéje ledöntötte.

RÁCZ ERZSÉBET. Ráczenő volt honvédelmi miniszter leánya. Alig húszesztendős korában cikkeket írt különböző nemzeti irányú lapokban, amiért rákerült a magyar háborús „főbűnösök“ listájára és Himler Márton őt is kiszolgáltatta Péter Gábornak. A pesti nép-

bíróság ötévi fegyházra ítélte, amit le is töltött. Kiszabadulása után újból letartóztatták és minden vád nélkül internálták.

RÁCZ JENŐ. Volt magyar honvédelmi miniszter és a vezérkar főnöke. A Sztójay-kormányban mint tárcanélküli miniszter működött rövid pár hétig, azután egyáltalán nem foglalkozott politikával. A vörös hadsereg elől egész családjával Nyugatra menekült, de Himlerék őt is kiadták, halálra ítélték, majd életfogytiglani fegyházra változtatták át büntetését. 1952-ben a váci fegyházban halt meg a legembertelenebb körülmények között. Az egész Rácz-család sorsa tragikus és elszomorító. RácZ Jenő a börtönben halt meg, leánya, RácZ Erzsébet alig húszéves korától több mint tíz évet töltött a különböző fegyházakban. RácZ Jenő fia, RácZ Tibor, a Magyarország területén folyó harcokban nyomtalanul eltűnt. Egyes hírek szerint mint páncélos főhadnagy a Budapest-környéki harcokban szovjet fogságba került. A gödöllői internálótáborból szökni akart s az oroszok utána lőttek. Egy volt magyarországi munkaszolgálatos megtiltotta az oroszoknak, hogy a súlyosan sebesült RácZ Tiboron segítsenek. „Hagyjátok elvérezni“ — parancsolta és addig állt a halálos sebesült mellett, míg az valóban elvérzett. RácZ Jenőné a legnagyobb nyomorban — minden családtagját elvesztve — tengeti életét Budapesten.

RAJK LÁSZLÓ. Kommunista politikus és agitátor. A Tito-ügy alkalmával mint aktív belügyminisztert 1948-ban vád alá helyezték és kivégezték. 1956 őszén rehabilitálták és a rabtemetőből díszsír-helyre szállították holttestét.

RAJNISS FERENC. Ujságíró és politikus. Mint orosz hadifogoly tisztet az orosz bolsevizmus túszként tartotta vissza s csak mint cse-refogoly tért haza. Ő alapította a legnagyobb példányszámmal elért magyar képes hetilapot, a ragyogóan szerkesztett Magyar Futárt. A Szálasi-kormány kultuszminisztere volt. Embertelen körülmények között végezték ki 1946 tavaszán a Markó-utcai fogház udvarán.

RÁKOSI MÁTYÁS. Eredeti neve Róth Mór. Moszkovita politikus és a magyarországi kommunizmus sötétlelkű propagátora. 1956 nyarán elhagyta az országot s azóta valahol Oroszországban él.

RAVASZ LÁSZLÓ. Budapesti református püspök. Nagytudású, ragyogó szónok. Az úgynevezett felszabadulás után a zsidókérdésben elfoglalt álláspontja miatt Rákosi Mátyás egyenes felszólítására visszavonult egyháza éléről.

REMÉNYI-SCHNELLER LAJOS. Több mint egy évtizeden át Magyarország pénzügyminisztere. Kivégezték Budapesten.

RIBBENTROPP JOACHIM. Hitler külügyminisztere. Működése alatt hibát hibára halmozott. A nürnbergi perben halálra ítélték és kivégezték.

RIES ISTVÁN. Budapesti futballbíró. Népszínház-utcai ügyvéd, majd a koalíciós kormányok igazságügyminisztere. Az ő nevéhez fűződik a hírhedt népbírósi törvény méghírhedtebb Ries-függeleke. A népbírósi törvény kiegészítő szakaszát tartalmazó könyv előszavában Ries István megírta, hogy az általa hozott népbírósi törvény célja nem az igazság, hanem a megtorlás. Az ő alkotása volt az a paragrafus, amelynek alapján az elsőfokú bíróság ítélete után nem lehetett fellebbezni és amennyiben az ítélet halálos volt, azt az ítélet kihirdetése után két órával végre lehetett hajtani. Ries Istvánt is utólérte sorsa, amennyiben 1951-ben letartóztatták s mint jobboldali szociáldemokratát vád alá helyezték, de tárgyalásra már nem került sor, mert kihallgatása során — agyonverték.

ROSENBERG Ethel és Julius-házaspár. Mindketten az amerikai atomkutató intézménynek voltak a tagjai s mint ilyenek a legfontosabb titkokat átadták a szovjet ügynökeinek. Árulásuk azonban kiderült s a zsidószármazású házaspár a villamosszékekben fejezte be életét. A vasfüggöny mögötti országokban mint a tudomány mártírjai szerepelnek. Budapesten utcát neveztek el róluk.

ROOSEVELT, FRANKLIN DELANO. 1933-tól 1945-ben bekövetkezett haláláig az Amerikai Egyesült Államok elnöke. Legmeghittebb barátja volt Sztalinnak, akinek a yaltai és a teheráni tárgyalások során úgyszólván minden kívánságát teljesítette s így politikájával nagyban hozzájárult az önálló, erős Európa biztonságának csökkentéséhez. A háború utolsó évében elfogadta a hírhedt Morgenthau-tervet, amely Németországot agrárállammá akarta átalakítani. Az ő jóváhagyásával utalták Magyarországot szovjet érdekkörbe az előbb említett tárgyalásokon.

RUDENKO. Szovjet tábornok, a nürnbergi perben a Szovjetunió fővádlója volt. Teljesen sikertelenül próbálta a német vádlottakat a katyni tömeggyilkosság miatt elítélni. Ma már történelmi tényként fogadják el mindenütt, hogy a katyni lengyel tiszteket Sztalinék mészároltatták le s a tömeggyilkosságban legnagyobb valószínűség szerint közvetlen része volt magának Rudenkónak is.

SAVONAROLA. 1451—1498. Firenzei dominikánus szerzetes. Szigorú szavakkal ostorozta az akkori olasz társadalmi élet visszásságait. Máglyán halt meg.

SCHACHT HJALMAR. Hitler pénzügyminisztere, európaihírű pénzügyi szakember. A nürnbergi perben felmentették — míg ugyanakkor a magyar pénzügyminisztert, Reményi-Schneller Lajost Budapestén kivégezték.

SCHIRACH, BALDUR VON. A III. Birodalomban a német ifjúsági mozgalmak vezetője. A nürnbergi perben életfogytiglani fegyházra ítélték.

SS = SCHUTZ STAFFEL. A nemzetiszocialista Németország védelmi szervezete, amelynek célja eleinte Hitler személyes védelme volt. Később kibővítették hatáskörét és valósággal külön állam lett az államban.

SICHERHEITSDIENST. A német biztonsági rendőrség neve a Harmadik Birodalomban.

SOMBOR SCHWEINITZER JÓZSEF. Budapesti főkapitány-helyettes a Horthy-rendszer alatt. Magyarország német megszállása után letartóztatták és Németországba szállították. Az amerikai zónában Himler Márton szolgálatába állott és ő hallgatta ki a magyar politikai foglyokat. Hitvány működése örök szégyenfoltja marad a magyar rendőrségnek.

STREICHER JULIUS. Hitler belső híve a németországi zsidóellenes mozgalom egyik legagresszívebb képviselője. A nürnbergi perben őt is halálra ítélték és kivégezték.

STATE DEPARTMENT. Az USA külügyminisztériuma.

SULYOK DEZSŐ. Magyar politikus. Mint a Horthy-parlament képviselője, valótlan adatokon nyugvó támadást intézett Szálasi Ferenc ellen. Sulyok vádjait és hamis állításait az Összetartás című hetilap minden tételében megcáfolta. A legközelebbi választásokon Sulyok Dezső súlyos kudarcot szenvedett és nem került be az utolsó magyar képviselőházba. Az oroszok bejövetele után egy ideig Pápa városának volt a polgármestere, majd az óriási jövedelmet jelentő Pénzügyi Központ elnöke lett. Egyidőben mint népbírósi ügyész is működött és az ország általános megdöbbenésére elvállalta az Imrédy-per népbírósi tisztét és így segédkezett nyújtott Imrédy Béla kivégzéséhez. 1948-ban mint aktív képviselő Nyugatra szökött,

ahol több könyvet adott ki. Könyveiről Macartney angol történész elítélően nyilatkozott, amennyiben adatai egyáltalán nem fedik a valóságot s állításai teljesen komolytalanok.

SUPREME COURT. Az amerikai legfelsőbb bíróság neve.

SZÁLASI FERENC. Magyarország Nemzetvezetője, a Hungarista Mozgalom vezére. Kivégezték Budapesten 1946 március 12-én.

SZABÓ DEZSŐ. Az Elsodort falu írója, aki e könyvével világított rá először regény formájában — Milotay István mellett — a még mindig folyó magyar tragédia belső okaira. Sajnos, írásaiban csak kritizált, de utat nem mutatott a magyarságnak. Nemcsak írásaival, de előadásaival is óriási hatást ért el. Budapest ostroma alatt halt meg 1944 telén.

SZAKVÁRY EMIL. A Szálasi-kormány iparügyi minisztere. Előzőleg ugyanabban a minisztériumban mint osztályfőnök működött. Soha nem foglalkozott politikával s ezért a népbíróság „csak” életfogytiglan tartó kényszermunkára ítélte. A börtönből őt is a magyar forradalom szabadította ki. Jelenleg Franciaországban él.

SZAMUELLY TIBOR. Az 1919. évi kommunista uralom terror-szervezetének a vezetője és annak gyilkosságokban aktív tagja. Proletár zsidó szülők gyermeke. 1917-ben ő is ott volt a németek által Szent Pétervárra küldött vonat fogadásánál, mely vonat Lenint és 50 társát vitte Svájcból Oroszországba. (Angelica Balabanoff, Lenin volt titkárnőjének közlése 1951-ben Marschalkó Lajossal Ellis Islandon.)

SZEKFÜ GYULA. A Hóman-Szekfű hatalmas történelmi munka társszerzője. A Rákosi-rendszerben Magyarország moszkvai követe.

SZELECZKY ZITA. Filmszínésznő. Mivel Nyugatra menekült, ő is rajta volt a háborús főbűnösök listáján, de francia zónába ment s így elkerülte a kiadatási procedurát. Jelenleg Argentínában él.

SZITNYAY ZOLTÁN. Felvidéki származású magyar író. Több évi raboskodás után Nyugatra menekült s ma Ausztriában él.

SZOMBATHELYI FERENC. A magyar vezérkar volt főnöke. A CIC által történt hazaszállítása után a magyar népbíróság tízévi fegyházra ítélte, majd Nagy Ferenc kormánya több társával együtt

kiszolgáltatta a jugoszlávoknak az újvidéki események miatt. Ott vádat emeltek ellene s bár bebizonyosodott ártatlansága, rövid tárgyalás után az újvidéki törvényszék udvarán kivégezték.

SZÖGI GÉZA. Volt szegedi nemzetgyűlési képviselő, majd a Szálasi-kormány miniszterelnökségi államtitkára. Semmi komolyabb vádat nem tudtak ellene emelni azonkívül, hogy állást vállalt a Szálasi-kormányban, miértis tízévi kényszermunkára ítélték. Bűntetését azonban nem töltötte le, mert 1953-ban a Gyűjtőfogházban meghalt.

SZÖLLÖSY JENŐ. Szálasi Ferenc miniszterelnök állandó helyettese. Kivégezték 1946 március 17-én Budapesten.

SZTALIN. Eredeti neve Josip Visszarinovics Dzsugaszvilli 1879—1953. Az orosz bolsevizmus rettegett nevű vezetője. Hatalma akkor kezdődött, mikor 1924-ben Lenint is sikerült betegsége címén háziőrizetbe helyeznie. A legkönyörtelenebb eszközökkel fogott hozzá a kommunista állam felépítéséhez. Majd harminc évig tartó uralma a tömegmészárlások végeláthatatlan sorozatából állott.

SZTÓJAY DÖME. Vezérezredes, előbb berlini követ, majd miniszterelnök. Kivégezték Budapesten.

TASNÁDY NAGY ANDRÁS. Magyar politikus és a képviselőház volt elnöke. Meghalt a budapesti Mosonyi-utcai ÁVO-s kórházban.

TELEKI PÁL GRÓF. Magyar politikus és Magyarország két ízbeni miniszterelnöke. Mint földrajztudós világhírű szakember volt, de mint politikusnak nagy szerepe volt abban, hogy kimélyültek a magyar és magyar közötti különbségek. Magyar fajvédelmi alapon állt és reakciós politikájából kiindulva elkeseredett ellensége volt minden jobboldali politikának. A magyar-jugoszláv háború kitörésekor önkézzével vetett véget életének.

TEMESVÁRY LÁSZLÓ. Magyar publicista és közgazdasági szakember. A Nemzeti Bank elnöke. Az oroszok elől Nyugatra mentett Nemzeti Bank aranykészletét teljes egészében átadta az amerikaiaknak, Himlerék őt is kiadták és az akkori magyar kormány hátlából életfogytiglani kényszermunkára ítélte. Az októberi forradalom óta Ausztriában él.

TILDY ZOLTÁN. Szeghalmi református lelkész, országgyűlési képviselő, majd 1945 február 1 után a harmadik magyar köztársaság elnöke.

TISO. A szlovák köztársaság elnöke. Katolikus prelátus. Benes egyenes kívánságára kötéllel végezték vele 1946-ban. Őt is Himlerék adták ki.

TITO. Eredeti neve Broz Josip. A kommunista Jugoszlávia államelnöke és marsallja. 1941-ben angol és szovjetorosz segítséggel nyugtalanította partizánjaival a Jugoszláviát megszállva tartó német és magyar kötelékeket. 1945-től 1953-ig jugoszláv miniszterelnök, majd annak államelnöke. 1948-ban 48 órán belül kiutasította a Jugoszláviában tartózkodó orosz ügynököket, miértis kizárták a Kominformból. Tito azóta — igen eredményesen — hol az Amerikai Egyesült Államok, hol szovjetorosz vizeken evez. Nevéhez fűződnek a Délmagyarországon elkövetett vérengzések, amelyeknek során többszázezer német és magyar nemzetiségű polgárt végezték ki. Férfi, asszonyt, gyermeket egyaránt. De ő nem volt háborús főbűnös.

TOLLAS TIBOR. Fiatal magyar költő, akinek a váci fegyházban írt versei világsikert arattak.

TÓTH LÁSZLÓ. A Nemzeti Ujság c. katolikus napilap volt főszerkesztője. Meghalt a váci fogházban.

TROCKIJ LEÓ. Eredeti neve Leib-Bronstein. Bolsevista politikus. Lenin mellett ő játszotta a legfontosabb szerepet az 1917. évi orosz kommunista forradalomban. 1927-ben Sztalin kizárta a kommunista pártból, sőt 1929-ben Oroszországból is kiutasították. Egyetlen európai állam sem fogadta be s végül Mexikóban telepedett le, ahol kertésze vasbottal agyonverte. A merénylő valószínűleg a Kremlből kapta Trockij meggyilkolására az utasítást.

VÁC. Valamikor a pálosok kolostora volt az épület, amelyet később börtönné alakítottak át. A Rákosi-éra alatt ez volt az ÁVO-sok politikai börtöne, ahol a legembertelenebb állapotok uralkodtak.

VAJNA GÁBOR. Magyar politikus, a Szálasi-kormány belügyminisztere. Szálasi Ferencsel egy napon végezték ki a budapesti Markó-utcai-törvényszék udvarán.

VAJTA FERENC. Az Új Magyarország belső munkatársa, majd bécsi konzul. Minden erkölcsi gátlás nélküli politikus volt. Jelenleg valahol egy középamerikai államban tanítóskodik.

VARGA BÉLA. Balatonboglári plébános, majd a Kisgazdapárt egyik vezetője. Mivel 1940-ben a zsidótörvény mellett szavazott, így kénytelen volt Rákosi Mátyásék követelésére a kommunistákéhoz hasonló hangot használni az 1946-os koalíció szomorú éveiben. Rákosi Mátyáséknak a külföld előtt szükségük volt egy katolikus papra s ezt Varga Bélában találták meg, aki teljesen kiszolgáltatta őket. 1948-ban mint a parlament elnöke kiszökött az országból.

VÁRÓ ANDOR. Színházi író és újságíró. Mivel jobboldali lapoknak is dolgozott őt is mint háborús főbűnöst adták ki Himlerék.

VAS-WEINBERGER ZOLTÁN. A magyar kommunista párt régi tagja. Moszkovita. A szovjet csapatokkal tért vissza Magyarországra. Budapest polgármestere, majd gazdasági csúcsminiszter lett. A KP mérsékelt szárnyához tartozott s az októberi forradalom után Nagy Imrével együtt deportálták.

VOGELFREI. A középkorból maradt német elnevezés azoknak a polgároknak, akiket semmiféle jog nem véd és mindenki kényére-kedvére ki vannak szolgáltatva.

WEHRMACHT. A német birodalmi véderő elnevezése 1933-tól 1945-ig.

WEISS FÜLÖP, CHORIN FERENC, BÁRÓ KORNFELD MÓRIC. A magyarországi zsidó nagytőke három vezére. A Horthy-rendszer alatt a magyar gazdasági élet korlátlan urai voltak.

WESENMEYER. Hitler Adolf teljesjogú meghatalmazottja Magyarországon 1944 március 19 után.

WINCKELMANN. Német SS-tábornok, a háború utolsó szakaszában a budapesten állomásozó SS parancsnoka.

P. ZADRAVETZ ISTVÁN. Ferencrendi szerzetes, a Magyar Nemzeti Hadsereg tábori püspöke. Gyujtóhangú beszédei miatt többévi fegyházát kapott.

I. A TÉNYEK BESZÉLNEK

Bevezetés	9
Egy diktatúra és következményei	13
Az ötödik hadoszlop Délkelet-Európa ellen	19
A nagy mocsár	26
Kétféle mérték	39
Ki tudhatott róluk?	49
Szemtől szemben „Pohl professzorral”	63
És a munkaszolgálatosok?	77
Azok átkozott gyilkosok valamennyien	80
A kibővített nürnbergi törvények	84
Kryptokommunista a bírói székben	88
Amikor bűn a „zsidó származás”	92
Nyugati segítség Magyarország bolsevizálására	97

II. VADLÓ BITÓFAK

Az utolsó órák	109
A kétarcú Amerika	111
Hősök és árulók	113
Még a jegygyűrűket is	116
Két vélemény	121
Vasfüggöny Amerika fölött	123
Az érem másik oldala	127
Mi történt a CIC központ padlásán	130
Víz helyett pofon	133
A fekete szemüveges hősök	137

Lányok és öregasszonyok,	
mint háborús főbűnösök	138
Suba alatt	139
Cserebogár, sárga cserebogár	141
Hiába minden	146
Himler — Dillinger — egyre megy	147
A salzburgi Camp Marcus ORR	148
Ismét otthon	151
A kihallgatások	155
A Bárdossy-per	158
Bárdossy kivégzése	164
A halál előszobái	167
Na, jöjjön Imrédy	169
Imrédy pere és kivégzése	170
A Szálasi per előzményei	176
Még a temetőket is	180
Német kérdés — zsidó kérdés	183
A Szálasi per	184
Nagypéntek nélkül nincs feltámadás	190
A palástos hóhér	194
Jó estét grófnő	197
De mit ír Himler?	199
A Sztójay-kormány pere	203
Élve hozzátok haza őket	204
Pardon, tévedés volt	207
Aki önként jelentkezett a bitóra	208
Himler Márton meséje a kis tolvajról	210
Az exportképes köztársaság	211
Ne kössék be a szememet	213
Akik életben maradtak...	220

És bebádogoztak minden ablakot	224
„No Hóman, még nem döglött meg?”	227
Ötszáz botütés	228
Confessio	233
Egy másik confessio	235
Ahonnan csak megdögölve lehet kimenni	236
Ami már nem érdekli a Himler Mártonokat	239
Csak egy jegyzőkönyv	241
Mi történt Nagydobronyban?	243
Mártír Magyarország	245
Befejezés, illetve válasz későbbi vádakra	249
Utószó	255
III. Névmutató	257

MITGLIEDER DER EHEMALIGEN UNGARISCHEN REGIERUNG

A Himler Mártonék által kiszolgáltatott magyar politikusok első csoportja hazaszállításuk előtt. Balról jobbra:
Kassay Ferenc, Bárdossy László, Hellebront Vilmos, Imrédy Béla, Jaross Andor, Kunder Antal, Szöllösy Jenő,
Reményi Schneller Lajos, Gömbös Ernő, Szálasi Ferenc.
Az ő hazaszállításukkal kezdődött meg Magyarország bolsevizálása.

Puskacső előtt ...

*Jaross Andor a felvidéki területek békés visszacsatolásának egyik vezérszemélyisége, jutalmul golyót kapott —
Tildy — Nagy Ferenc — Rákosi — Magyarországtól.*

Szálasi Ferenc Magyarország utolsó alkotmányosan választott államfője, a Szent Korona előtt leteszi az esküt